

PROJEKT MUGA

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM INFORMACYJNYM
W MOŁDAWII, UKRAINIE, GRUZJI I ARMENII

Badanie środowiska informacyjnego:

GRUZJA

INFO OPS
POLSKA

www.infoops.pl | www.dfrlab.org

Projekt MUGA

Badanie środowiska informacyjnego: GRUZJA

Projekt MUGA jest realizowany przez Fundację INFO OPS Polska i DFRLab (Atlantic Council).

Dyplomacja publiczna 2024-2025. Wymiar europejski i przeciwdziałanie dezinformacji.

INFO OPS Polska i Digital Forensic Research Lab (DFRLab) razem przeciwko dezinformacji

MUGA: Śledztwa cyfrowe i analiza operacji wpływu na bezpieczeństwo środowiska informacyjnego Mołdawii, Ukrainy, Gruzji i Armenii.

INFO OPS
POLSKA

DFRLab

Atlantic
Council

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

INFO OPS
POLSKA

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja publiczna 2024-2025 – wymiar europejski i przeciwdziałanie dezinformacji”.

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja publiczna 2024-2025 – wymiar europejski i przeciwdziałanie dezinformacji”.

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Spis treści:

<i>Wstęp</i>	5
1. Środowisko informacyjne - charakterystyka	9
a) Źródła informacji.....	11
b) Internet.....	19
c) Telewizja	24
d) Informacja szeptana	36
e) Instytucje religijne - wpływ narracji i powiązań religijnych w Gruzji.....	39
f) Media tradycyjne	49
i. Państwowe	49
ii. Prywatne.....	52
g) Organizacje pozarządowe i inne podmioty mające wpływ na opinię publiczną.....	69
2. Wybrane techniki i taktyki manipulacji, językowe mechanizmy perswazji, działania i efekty psychologiczne - identyfikacja i analiza	85
3. Działania informacyjne wymierzone w Zachód	100
a) Narracja: Zachód dąży do otwarcia drugiego frontu w Gruzji	102
b) Narracja: Wykorzystywanie homofobii i tematów LGBT jako broni	107
c) Narracja: Zachodnie finansowanie, agenci wpływu i status kandydata Gruzji.....	117
d) Krytyka Gruzińskiego Marzenia wobec strategicznego partnera, Stanów Zjednoczonych	121
e) Ataki na sektor NGO.....	123
f) Kampania propagandowa na rzecz kontrowersyjnej ustawy.....	124
g) Centralne narracje Gruzińskiego Marzenia	125
4. Działania informacyjne wymierzone w Polskę	127
a) Wybory parlamentarne w Gruzji	127
b) Wojna w Ukrainie.....	129
5. Studium przypadku – analiza narracji wymierzonej w Polskę w oparciu o model DISARM 136	
6. Studium przypadku – protesty w Gruzji	142

7.	<i>Zalecenia / rekomendacje</i>	149
a)	Podsumowanie środowiska informacyjnego.....	150
b)	Analiza strategiczna - oddziaływanie sytuacji w regionie na cele strategiczne Polski.....	151
c)	Szkolenia	151
d)	Wdrożenie.....	152
e)	Działania Informacyjne.....	154
f)	Rozwój R&D.....	156

Wstęp

Podejrzenia o zmianę prozachodniej orientacji politycznej Gruzji pojawiły się natychmiast po objęciu władzy przez Bidzinę Iwaniszwilego. Poprzedni rząd kładł duży nacisk na spójność działań i przekazu informacyjnego, wzmacniając prozachodni kurs Gruzji, a każde działanie miało na celu zbudowanie jednolitego przekazu, zarówno do odbiorców krajowych jak i społeczności międzynarodowej, wspierającego dążenia kraju do integracji z Zachodem. Jednak pierwsze wizyty zagraniczne Bidziny Iwaniszwilego jako premiera, najpierw w Azerbejdżanie, a następnie w Armenii, stały w sprzeczności z dotychczasowym kierunkiem.

Podczas spotkania w Erywaniu, Iwaniszwili, określił Armenię mianem wzoru do naśladowania w polityce zagranicznej. Ta wypowiedź, w połączeniu z charakterem oficjalnej wizyty, wywołała debatę na temat geopolitycznego stanowiska Gruzji. Wizyta ożywiła również dyskusje na temat potencjalnego wznowienia tranzytu na linii kolejowej Gruzja-Armenia. Iwaniszwili twierdził, że rozmawiał na ten temat ze swoim ormiańskim odpowiednikiem, wyrażając optymizm co do rozwiązania tej kwestii. Chociaż linia kolejowa pozostaje zamknięta, długotrwałe tabu oraz spekulacje medialne wokół jej ponownego otwarcia wydawały się być zniesione. Należy podkreślić, że wznowienie ruchu na tej linii ma szersze implikacje, bezpośrednio związane ze stosunkami Gruzji z Rosją, okupowaną Abchazją i Armenią. Trasa linii kolejowej zaczyna się w Rosji, przebiega przez Abchazję, przecina Gruzję i łączy się z Armenią. Linia ta historycznie stanowiła jeden z niewielu instrumentów przetargowych Gruzji w negocjacjach z Rosją, zwłaszcza w kwestii powrotu uchodźców wewnętrznych z Abchazji lub innych problemów o podobnej wadze. Zniwelowanie tej formy nacisku na Rosję służyłoby wyłącznie interesom Kremla. Wkrótce po tych wydarzeniach pojawiły się informacje o rzekomej „współpracy” Gruzji z rosyjskimi służbami specjalnymi, co wzmogło istniejące już wątpliwości i nasiliło podejrzenia dotyczące kierunku, w którym zmierza polityka Gruzji. Doniesienia, choć wciąż owiane tajemnicą, wskazują na niepokojącą sekwencję zdarzeń powiązanych z następstwami

operacji „Kodori”, przeprowadzonej 20 września 2007 roku. W jej trakcie gruzińskie siły specjalne zneutralizowały dwóch rosyjskich oficerów wywiadu, Igora Mozavatnika i Artura Dworkina, którzy kierowali zespołem rozpoznawczym operującym z bazy w Tkvarcheli. Incydent ten, mimo jego ściśle tajnego charakteru, wywołał gwałtowną i emocjonalną reakcję Kremla, który zażądał ścigania osób powiązanych z tym wydarzeniem.

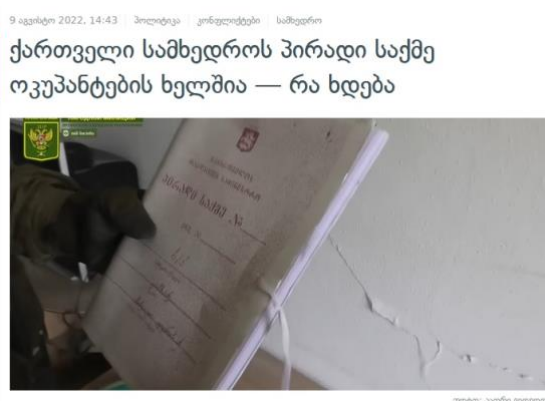
Trzy lata później, w ramach domniemanego odwetu, rosyjskie służby specjalne zastosowały metody o charakterze terrorystycznym. 6 maja 2010 roku Dimitri Kordzadze, uczestnik operacji „Kodori”, poniósł śmierć w wyniku eksplozji samochodu w Batumi. Śledztwo wskazało na powiązania tego incydentu z działaniami rosyjskich służb specjalnych. Giorgi Iwanidze, który w 2016 roku zdecydował się na emigrację, zwrócił uwagę na związki między operacją Kodori a podejrzanymi zgonami pięciu gruzińskich żołnierzy sił specjalnych, co dodatkowo pogłębiało podejrzenia o zaplanowane działania odwetowe. Brat Giorgiego, Ivane Iwanidze, był jednym z tych, którzy zginęli w tajemniczych okolicznościach. Wypadek samochodowy, w którym stracił życie, budził liczne wątpliwości – na pojeździe odnaleziono ślad po kuli, co sugerowało celowe działanie. Według doniesień Ivane, przed swoją śmiercią, był przesłuchiwany przez rosyjskich agentów w związku z operacją Kodori. Podobny los spotkał innych uczestników tego wydarzenia: Zwiad Lagwiława zginął w eksplozji w biurze, natomiast Archil

Mamagiszwili został zastrzelony w 2016 roku na publicznym parkingu. Te incydenty wskazują na systematyczne działania rosyjskich służb specjalnych, mające na celu eliminację osób zaangażowanych w operację Kodori. Wszystko to stanowi wyraźny schemat działań odwetowych, który nie tylko podważa bezpieczeństwo narodowe Gruzji,

ale także ujawnia skalę operacji destabilizacyjnych prowadzonych przez rosyjskie służby.

Po serii tajemniczych zgonów jeden z gruzińskich żołnierzy ujawnił, że jego dane osobowe pojawiły się w rosyjskim filmie propagandowym. Wyraził zdumienie i zaniepokojenie, wskazując, że tak poufne informacje powinny być przechowywane w sposób bezpieczny w zasobach Ministerstwa Obrony i nie powinny być dostępne dla podmiotów zagranicznych. Niedługo potem inny gruziński żołnierz, który służył na Ukrainie, poinformował, że również jego dane osobowe zostały upublicznione – tym razem za pośrednictwem rosyjskiego komunikatora Telegram. Incydenty te sugerują nie tylko naruszenie bezpieczeństwa danych w gruzińskich instytucjach, ale także celowe działania propagandowe i psychologiczne skierowane przeciwko gruzińskim wojskowym.

W 2022 roku Soso Gogaszwili, były zastępca szefa Służby Bezpieczeństwa Państwa Gruzji, opublikował oświadczenie na swojej stronie na Facebooku, w którym ujawnił istnienie domniemanego „chronionego systemu” służącego do obchodzenia międzynarodowych sankcji. System ten miał być wynikiem skoordynowanych działań pomiędzy gruzińskimi a rosyjskimi służbami specjalnymi.

Według Gogaszwilego, sieci transportu lotniczego, lądowego i morskiego były wykorzystywane do przemytu nielegalnych ładunków. W proceder miały być zaangażowane kluczowe instytucje państwowe Gruzji, w tym Służba Bezpieczeństwa Państwa, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Finansów oraz Ministerstwo Gospodarki. Gogaszwili określił ten mechanizm jako wysoce izolowany i trudny do zidentyfikowania. „Bardzo trudno jest monitorować ten ruch z zewnątrz; to tak zamknięty system” – napisał.

Oświadczenie to wywołało szerokie kontrowersje, stawiając pytania o potencjalne zaangażowanie gruzińskich instytucji w działania naruszające międzynarodowe normy. Wiele środowisk zaczęło domagać się przeprowadzenia szczegółowego śledztwa w celu

weryfikacji tych zarzutów i ewentualnego wyciągnięcia konsekwencji wobec osób odpowiedzialnych.

W tym okresie w Gruzji rozpoczęto działania mające na celu przygotowanie gruntu pod rozwój tzw. ruchów konserwatywnych, które de facto stały się początkiem gruzińskiego neofaszyzmu. Powstawały organizacje o pseudopatriotycznych nazwach, takie jak „Gruzińska Siła” i „Gruziński Marsz”. W początkowej fazie swojej działalności grupy te unikały jawnych deklaracji antyzachodnich czy otwartego poparcia prorosyjskich programów politycznych.

Zamiast tego skoncentrowały się na kierowaniu swojej retoryki przeciwko Turcji, co miało na celu zakwestionowanie dominującego w społeczeństwie przekonania, że „Rosja jest okupantem”. Wprowadzono narrację sugerującą, że „Turcja również jest okupantem”, co miało na celu zmianę geopolitycznego dyskursu w Gruzji. Ten nowy nurt ideologiczny,

inspirowany elementami neofaszystowskimi, dążył do osłabienia tradycyjnej narracji antyrosyjskiej oraz do wprowadzenia alternatywnego punktu widzenia, podważającego dotychczasowy

konsensus społeczny w kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego.

W tym kontekście zaczęły pojawiać się alarmujące incydenty, w których młodzież o nietypowym ubiorze lub wyglądzie stawała się obiektem fizycznych ataków ze strony rówieśników na ulicach. Atmosfera w Tbilisi stawała się coraz bardziej napięta, a przestrzenie publiczne przestawały być postrzegane jako bezpieczne dla osób wyróżniających się odmiennym stylem czy sposobem wyrażania siebie.

Tym pseudopatriotycznym ruchom szybko zaczęła towarzyszyć proliferacja komunikatów w przestrzeni informacyjnej, które były strategicznie zaprojektowane w celu podsycania jawnie antyzachodnich nastrojów. Przekazy te wykorzystywały narracje mające na celu nie

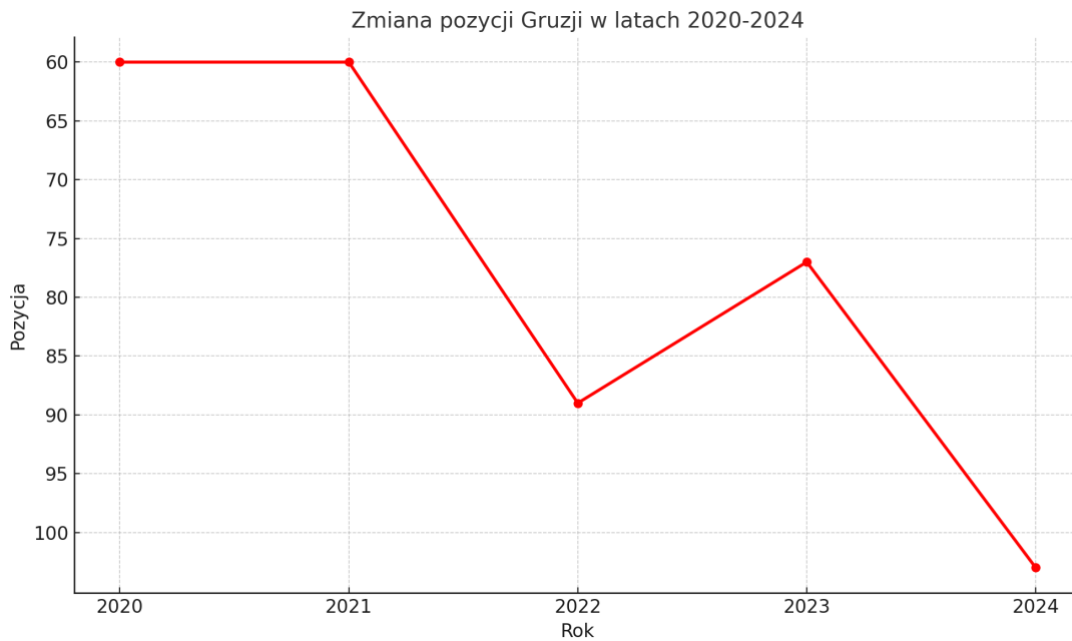
tylko pogłębianie podziałów społecznych, ale również zniechęcanie społeczeństwa do wartości związanych z integracją europejską i współpracą z Zachodem.

Zjawiska te, wraz z nasilającą się przemocą wobec „innych” oraz eskalacją antyzachodniej retoryki, sygnalizują niepokojący kierunek, w którym zaczęły zmierzać niektóre grupy społeczne w Gruzji. Kwestia ta zostanie szerzej omówiona w kolejnych częściach raportu, w których przeanalizowane zostaną źródła, motywy oraz konsekwencje tych działań.

1. Środowisko informacyjne - charakterystyka

Od czasu odzyskania niepodległości Gruzja zmagą się z wyzwaniami dotyczącymi wolności prasy. Po „rewolucji róż” sytuacja ulegała jednak lekkiej poprawie, choć nadal pozostawała daleka od ideału. Zgodnie z raportem „Światowy Indeks Wolności Prasy 2024” prowadzonym przez organizację „Reporterzy bez Granic”, Gruzja zajmuje 103. miejsce spośród 180 krajów. Środowisko medialne w Gruzji cechuje się dużym zróżnicowaniem, ale także znaczną polaryzacją polityczną.

Pozycja Gruzji w globalnych rankingach wolności prasy uległa istotnym zmianom w ostatnich latach. W latach 2020 i 2021 kraj zajmował stosunkowo wysoką 60. pozycję. W 2022 roku jednak Gruzja spadła na 89. miejsce, a w 2023 roku odnotowano poprawę do 77. miejsca. Mimo to w 2024 roku sytuacja ponownie się pogorszyła, co doprowadziło do obecnej 103. pozycji.

Gruzińskie środowisko medialne odznacza się znaczną polaryzacją i napięciami, co szczególnie uwidoczniło się w kontekście wyborów parlamentarnych w 2024 roku. Intensywny okres medialny, charakteryzujący się silną rywalizacją pomiędzy mediami rządowymi a opozycyjnymi, wpłynął na obniżenie jakości oraz niezależności dziennikarstwa. Ta polaryzacja pozostaje jednym z głównych wyzwań dla Gruzji w zakresie wolności prasy i dostępu do obiektywnej informacji.

Według raportu „Freedom House” Gruzja jest klasyfikowana jako kraj „częściowo wolny”. Jednym z pozytywnych aspektów jest stosunkowo wolne środowisko online, charakteryzujące się dobrym dostępem do Internetu, ograniczonym blokowaniem stron internetowych oraz niską liczbą przypadków aresztowań związanych z wypowiedziami online, które są chronione międzynarodowymi standardami praw człowieka.

Jednak ogólna sytuacja medialna w Gruzji pozostaje trudna i wysoce problematyczna. Powodem są bliskie powiązania mediów z osobami prywatnymi oraz partiami politycznymi. W rezultacie żaden z głównych dostawców informacji nie może być uznany za całkowicie wolny od manipulacji. Ta sytuacja dodatkowo utrudnia dostęp obywateli do rzetelnych i niezależnych informacji, co z kolei wpływa na ich zdolność do podejmowania świadomych decyzji politycznych.

a) Źródła informacji

Ze względu na stosunkowo późne pojawienie się i ograniczoną dostępność Internetu na obszarach wiejskich, tradycyjne media wciąż cieszą się w Gruzji większą popularnością niż nowoczesne media cyfrowe. Niemniej jednak, zgodnie z globalnym trendem digitalizacji mediów, rosnąca liczba użytkowników Internetu wskazuje, że w dłuższej perspektywie korzystanie z Internetu jako źródła wiadomości prawdopodobnie przewyższy korzystanie z prasy drukowanej.

Istotnym czynnikiem przyczyniającym się do tego zjawiska jest słabo rozwinięta infrastruktura prasy drukowanej, która nie jest w stanie zapewnić terminowego dostarczania gazet i czasopism do odległych wiejskich osad. W rezultacie prasa drukowana traci na znaczeniu i można bezpiecznie założyć, że gazety powoli wymierają jako główne źródło informacji w Gruzji, szczególnie na terenach wiejskich.

Proces ten podkreśla znaczenie inwestycji w infrastrukturę cyfrową oraz rozwój mediów internetowych, które mają potencjał, aby zniwelować lukę informacyjną pomiędzy regionami wiejskimi a miejskimi w Gruzji.

Według najnowszych danych, na lipiec 2024 roku ponad 91% gruzińskich gospodarstw domowych posiada dostęp do Internetu, co oznacza 12% wzrost w ciągu ostatnich pięciu lat. Zwiększona dostępność Internetu znacząco wpłynęła na nawyki informacyjne społeczeństwa, jednak trendy te wskazują na istotne zmiany w sposobie korzystania z cyfrowych źródeł informacji.

Obecnie 94% populacji w wieku 15 lat i starszych korzysta z Internetu w celu uzyskiwania dostępu do mediów społecznościowych, które często stanowią źródło niesprawdzonych i niefiltrowanych informacji. Jednocześnie zaobserwowano gwałtowny spadek liczby osób korzystających z Internetu w celu dostępu do internetowych platform informacyjnych. W lipcu 2019 roku aż 55,4% populacji deklarowało korzystanie z Internetu w celu czytania gazet internetowych lub magazynów informacyjnych. W lipcu 2024 roku odsetek ten spadł

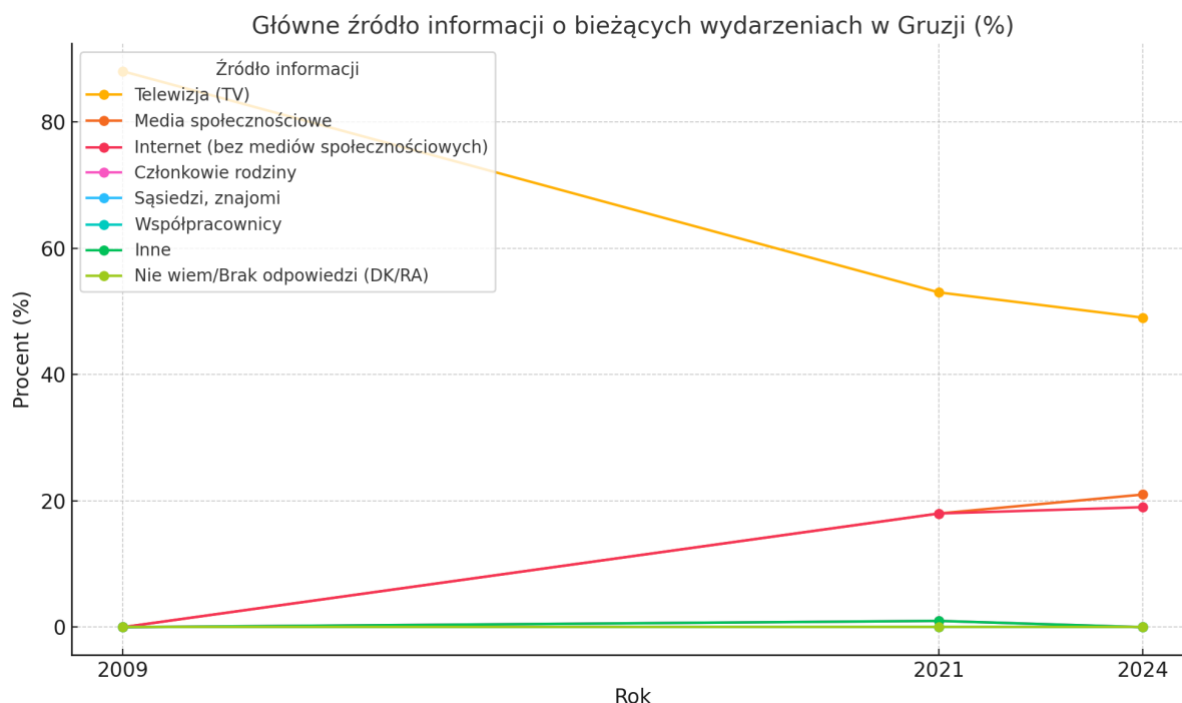
do 46,6%, co oznacza istotny 8,8% spadek w korzystaniu z wiarygodnych i zweryfikowanych źródeł informacji.

Chociaż wskaźnik korzystania z mediów społecznościowych pozostaje stabilny, zmniejszona liczba użytkowników sięgających po zweryfikowane źródła wiadomości wskazuje na rosnącą podatność społeczeństwa na niezweryfikowane i potencjalnie dezinformujące treści. Ta zmiana może wpłynąć na zdolność gruzińskiego społeczeństwa do podejmowania świadomych decyzji oraz zwiększyć ryzyko manipulacji informacyjnej.

Dane te znajdują potwierdzenie w sondażach **Caucasus Barometer**, które są regularnie przeprowadzane w Gruzji od 2009 roku. Wyniki tych badań wskazują, że wzrost wykorzystania Internetu jest powiązany z jednoczesnym spadkiem odsetka populacji korzystającej z telewizji jako głównego źródła informacji. Niemniej jednak, telewizja nadal pozostaje dominującym medium informacyjnym dla 49% populacji w 2024 roku.

Według tych samych danych, 21% Gruzinów w 2024 roku wskazało media społecznościowe jako swoje główne źródło informacji, natomiast 19% wymieniło inne źródła internetowe (z wyłączeniem mediów społecznościowych). Te statystyki pokazują, że chociaż telewizja stopniowo traci na znaczeniu, nadal odgrywa kluczową rolę w dostarczaniu wiadomości, podczas gdy media cyfrowe, w tym media społecznościowe, zyskują na popularności jako alternatywne kanały informacyjne.

Równoczesny wzrost znaczenia Internetu i spadek roli telewizji wskazują na stopniową transformację nawyków informacyjnych w gruzińskim społeczeństwie, co może mieć istotny wpływ na sposób postrzegania wydarzeń i formowanie opinii publicznej.

Źródło: Narodowe Biuro Statystyczne Gruzji

Powyższy wykres przedstawia zmiany w głównych źródłach informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji w latach 2009, 2021 i 2024. Najważniejsze wnioski to:

- **Telewizja** pozostaje dominującym źródłem informacji, choć jej popularność spadła z 88% w 2009 roku do 49% w 2024 roku.
- **Media społecznościowe** i **Internet (bez mediów społecznościowych)** zyskały na znaczeniu, osiągając odpowiednio 21% i 19% w 2024 roku.

Inne źródła, takie jak rodzina, znajomi, współpracownicy czy odpowiedzi „nie wiem”, odgrywają marginalną rolę.

Trend wskazuje na spadek popularności tradycyjnych mediów (telewizji) na rzecz nowoczesnych platform cyfrowych.

Inaczej kształtuje się sytuacja w przypadku drugiego głównego źródła informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji. Według danych z 2009 roku, aż 37% respondentów wskazało swoich sąsiadów i znajomych jako drugie główne źródło informacji. Jednak w 2024 roku odsetek ten spadł do zaledwie 17%.

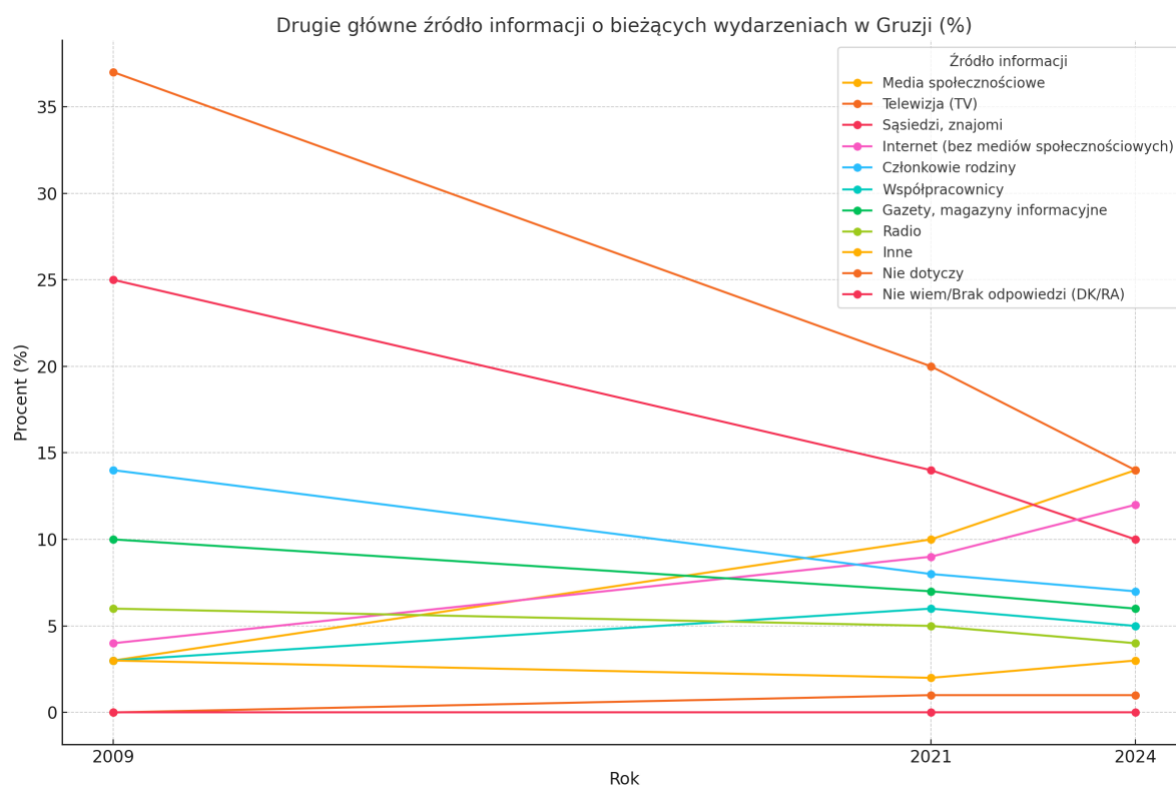

W tym samym czasie, rola członków rodziny jako drugiego głównego źródła informacji pozostaje stabilna – 14% w 2009 roku i niemal identyczna liczba w 2024 roku. Tradycyjne media drukowane, takie jak gazety i czasopisma, praktycznie zniknęły z informacyjnego krajobrazu Gruzji, tracąc na znaczeniu jako źródło wiedzy o bieżących wydarzeniach.

Jednocześnie media społecznościowe zyskały ogromne znaczenie i obecnie stanowią drugie główne źródło informacji dla 22% respondentów. To gwałtowne przejście od tradycyjnych mediów, które pełniły rolę „strażników” i filtrowały potencjalnie złośliwe lub fałszywe treści, do niefiltrowanych i niesprawdzonych platform informacyjnych, wskazuje na rosnącą podatność społeczeństwa na dezinformację i manipulację.

Drugie główne źródło informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji (%)

Trend ten odzwierciedla globalne zmiany w nawykach informacyjnych, ale jednocześnie podkreśla potrzebę edukacji medialnej, by ograniczyć wpływ niezweryfikowanych

informacji na społeczeństwo.

Powyższy wykres ilustruje zmiany w drugim najważniejszym źródle informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji w latach 2009, 2021 i 2024. Najważniejsze wnioski:

- **Telewizja (TV)**, mimo spadku popularności, pozostaje jednym z głównych drugorzędnych źródeł informacji, choć jej znaczenie zmalało z 37% w 2009 roku do 14% w 2024 roku.
- **Media społecznościowe i Internet (bez mediów społecznościowych)** zyskały na znaczeniu jako drugorzędne źródła informacji, osiągając odpowiednio 14% i 12% w 2024 roku.
- **Sąsiedzi i znajomi** oraz **członkowie rodziny** tracą na znaczeniu jako drugorzędne źródła, wskazując na zmniejszenie roli tradycyjnych interakcji w przekazywaniu informacji.

Widać wyraźny trend wzrostu znaczenia mediów cyfrowych oraz spadku roli tradycyjnych źródeł informacji.

Inaczej kształtuje się sytuacja w przypadku drugiego głównego źródła informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji. Według danych z 2009 roku, aż 37% respondentów wskazało swoich sąsiadów i znajomych jako drugie główne źródło informacji. Jednak w 2024 roku odsetek ten spadł do zaledwie 17%.

W tym samym czasie, rola członków rodziny jako drugiego głównego źródła informacji pozostaje stabilna – 14% w 2009 roku i niemal identyczna liczba w 2024 roku. Tradycyjne media drukowane, takie jak gazety i czasopisma, praktycznie zniknęły z informacyjnego krajobrazu Gruzji, tracąc na znaczeniu jako źródło wiedzy o bieżących wydarzeniach.

Jednocześnie media społecznościowe zyskały ogromne znaczenie i obecnie stanowią drugie główne źródło informacji dla 22% respondentów. To gwałtowne przejście od tradycyjnych mediów, które pełniły rolę „strażników” i filtrowały potencjalnie złośliwe lub fałszywe

treści, do niefiltrowanych i niesprawdzonych platform informacyjnych, wskazuje na rosnącą podatność społeczeństwa na dezinformację i manipulację.

Trend ten odzwierciedla globalne zmiany w nawykach informacyjnych, ale jednocześnie podkreśla potrzebę edukacji medialnej, by ograniczyć wpływ niezweryfikowanych informacji na społeczeństwo.

Szczegółowe dane dotyczące preferencji informacyjnych w różnych grupach wiekowych pokazują znaczące różnice w sposobie pozyskiwania informacji przez Gruzinów w zależności od wieku.

- **Grupa wiekowa 18-34 lata:**

W tej grupie młodzi dorośli w Gruzji zdecydowanie preferują media społecznościowe i internet jako główne źródła informacji. Łącznie te źródła stanowią 65% preferencji informacyjnych, podczas gdy telewizję wybiera jedynie 20% respondentów. Jest to wyraźny trend wskazujący na rosnącą rolę mediów cyfrowych wśród młodszej części społeczeństwa.

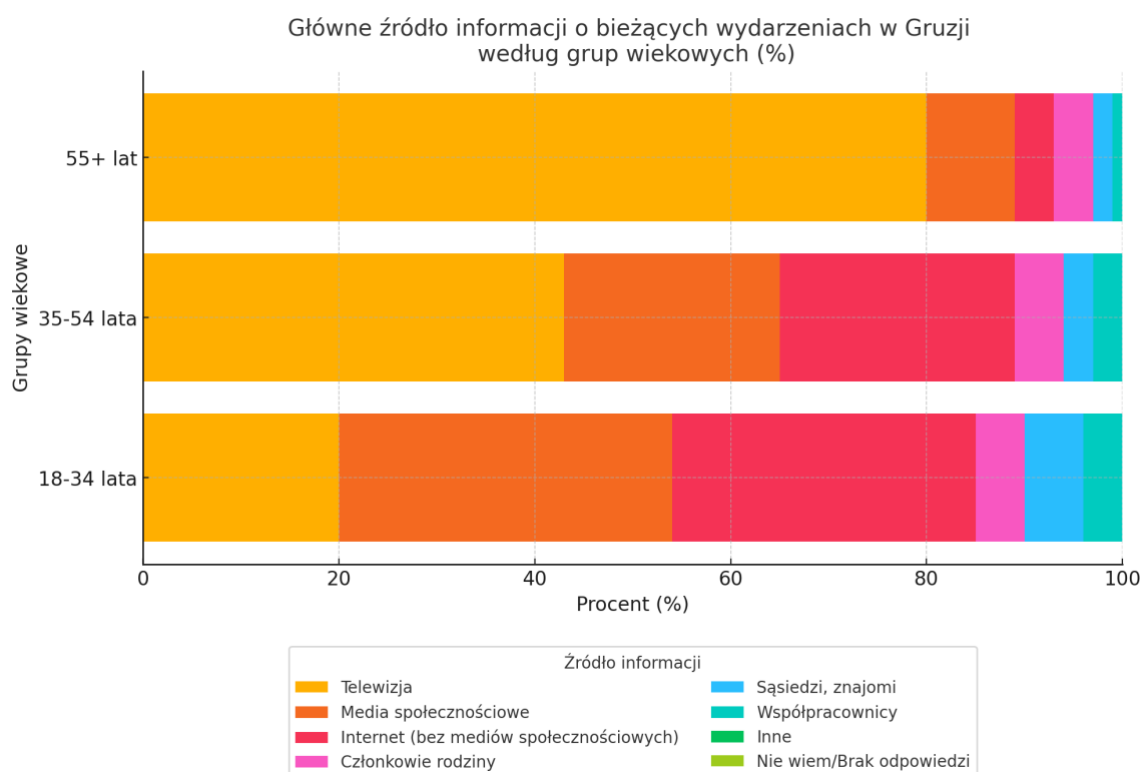
- **Grupa wiekowa 35-54 lata:**

Wśród osób w średnim wieku telewizja pozostaje najpopularniejszym medium informacyjnym – 43% respondentów wskazuje ją jako główne źródło informacji. Media społecznościowe (22%) oraz inne źródła internetowe (24%) są również istotne, jednak łącznie stanowią 46% preferencji, co świadczy o ich rosnącym znaczeniu w tej grupie wiekowej.

- **Grupa wiekowa 55+:**

W przypadku osób powyżej 55 roku życia telewizja zdecydowanie dominuje jako główne źródło informacji, co wskazało aż 80% respondentów. W tej grupie wiekowej media społecznościowe oraz internet mają marginalne znaczenie, co odzwierciedla przywiązanie starszego pokolenia do tradycyjnych mediów.

Te różnice w preferencjach informacyjnych wskazują na istotne zmiany w nawykach medialnych związane z wiekiem. Młodsze grupy coraz bardziej polegają na mediach cyfrowych, co niesie ze sobą zarówno korzyści, jak i ryzyko związane z dostępem do niesprawdzonych informacji. W przypadku starszych pokoleń tradycyjne media, takie jak telewizja, nadal pozostają dominującym źródłem wiadomości.

Analiza drugiego głównego źródła informacji w poszczególnych grupach wiekowych ujawnia interesujące i różnorodne wzorce:

- **Grupa wiekowa 18-34 lata:** W tej grupie trzy główne źródła informacji – telewizja, media społecznościowe i internet – pozostają najsilniejsze, odgrywając kluczową rolę w dostarczaniu informacji. Jednak pojawiają się również nowe znaczące źródła: **sąsiedzi i przyjaciele** (17%) oraz **członkowie rodziny** (15%). Podkreśla to fakt, że mimo dominacji mediów cyfrowych, relacje osobiste nadal mają pewne znaczenie.
- **Grupa wiekowa 35-54 lata:** Wśród osób w średnim wieku trzy główne źródła informacji również utrzymują swoją dominującą pozycję, choć znaczenie mediów społecznościowych i internetu nieco spada. **Sąsiedzi i przyjaciele** (12%) oraz

członkowie rodziny (8%) stanowią dodatkowe ważne źródła informacji, co pokazuje, że osobiste kontakty wciąż pełnią istotną rolę, szczególnie w bardziej tradycyjnych społecznościach.

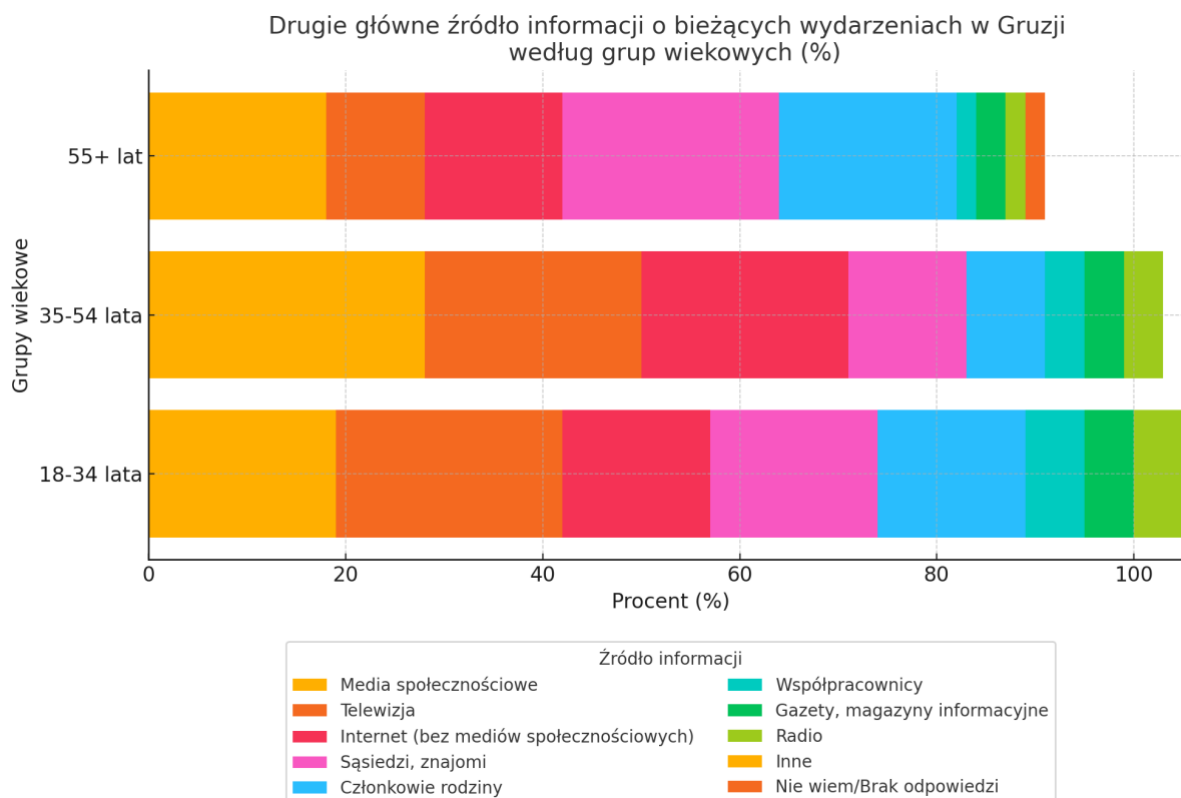
- **Grupa wiekowa 55+ lata:** Starsza grupa wiekowa wyróżnia się tym, że **sąsiedzi i przyjaciele** (22%) stają się najczęściej wskazywanym drugim głównym źródłem informacji. **Członkowie rodziny** oraz **media społecznościowe** dzielą drugie miejsce z 18% każde, co wskazuje na większe uzależnienie od relacji interpersonalnych i bardziej tradycyjnych źródeł informacji w tej grupie wiekowej.

Kluczowe wnioski:

- Młodsze grupy wiekowe bardziej polegają na cyfrowych źródłach informacji, takich jak media społecznościowe i internet, ale relacje osobiste nadal odgrywają istotną rolę.
- W średnim wieku znaczenie mediów cyfrowych jest zrównoważone przez bardziej tradycyjne formy interakcji, takie jak sąsiedzi i rodzina.
- Starsze pokolenie w większym stopniu opiera się na sąsiadach i rodzinie jako głównych kanałach informacji, z ograniczonym wpływem mediów cyfrowych.

Te różnice podkreślają konieczność dostosowania strategii komunikacyjnych do specyficznych potrzeb i preferencji różnych grup wiekowych. W szczególności starsze grupy wymagają wsparcia w dostępie do bardziej wiarygodnych źródeł informacji w celu ograniczenia wpływu dezinformacji.

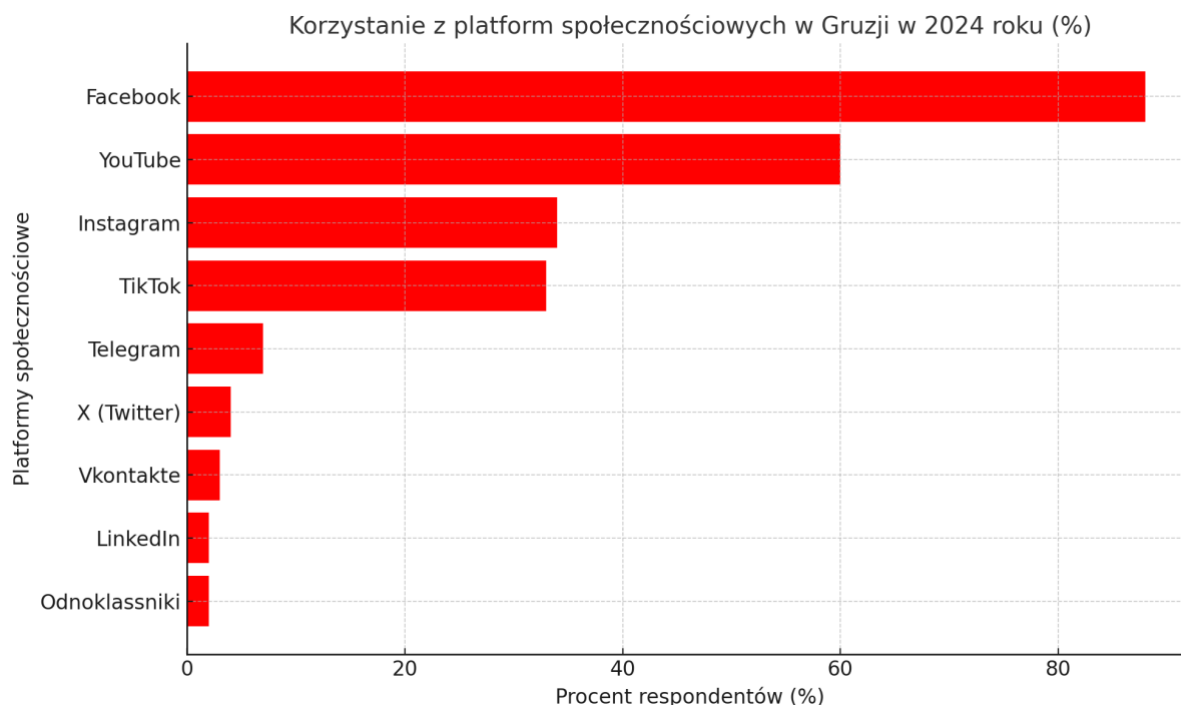

b) Internet

Wzrost wykorzystania Internetu i mediów społecznościowych jako głównego źródła informacji w Gruzji jest jednym z kluczowych trendów ostatnich lat. Według danych z sondażu **Caucasus Barometer 2024**, **Facebook** pozostaje najpopularniejszą platformą społecznościową, używaną przez aż 88% respondentów. Kolejne miejsca zajmują **YouTube** (60%), **Instagram** (34%) i **TikTok** (33%), co odzwierciedla globalny trend rosnącej dominacji platform wizualnych. Mniej popularne platformy to **Telegram** (7%), **X (Twitter)** (4%), **Vkontakte** (3%) oraz **LinkedIn** i **Odnoklassniki** (po 2%).

Facebook, będący głównym medium społecznościowym, odgrywa kluczową rolę w dostarczaniu informacji i formowaniu opinii publicznej. Jego popularność sprawia, że platforma ta najprawdopodobniej odpowiada za większość sytuacji, w których media społecznościowe zostały wskazane jako główne lub drugie główne źródło informacji.

Kluczowe wnioski:

1. **Facebook jako dominujące źródło informacji:** Dzięki zasięgowi obejmującemu 88% użytkowników, Facebook jest głównym medium zarówno dla dostarczania wiadomości, jak i rozrywki w Gruzji.
2. **Wzrost znaczenia wizualnych platform:** YouTube, Instagram i TikTok mają coraz większe znaczenie, szczególnie wśród młodszych pokoleń.
3. **Niewielkie wykorzystanie alternatywnych platform:** Platformy takie jak Telegram, X (Twitter), Vkontakte i LinkedIn pozostają marginalne w kontekście popularności, co może wynikać z ograniczonej liczby użytkowników lub niszowej specyfiki treści.

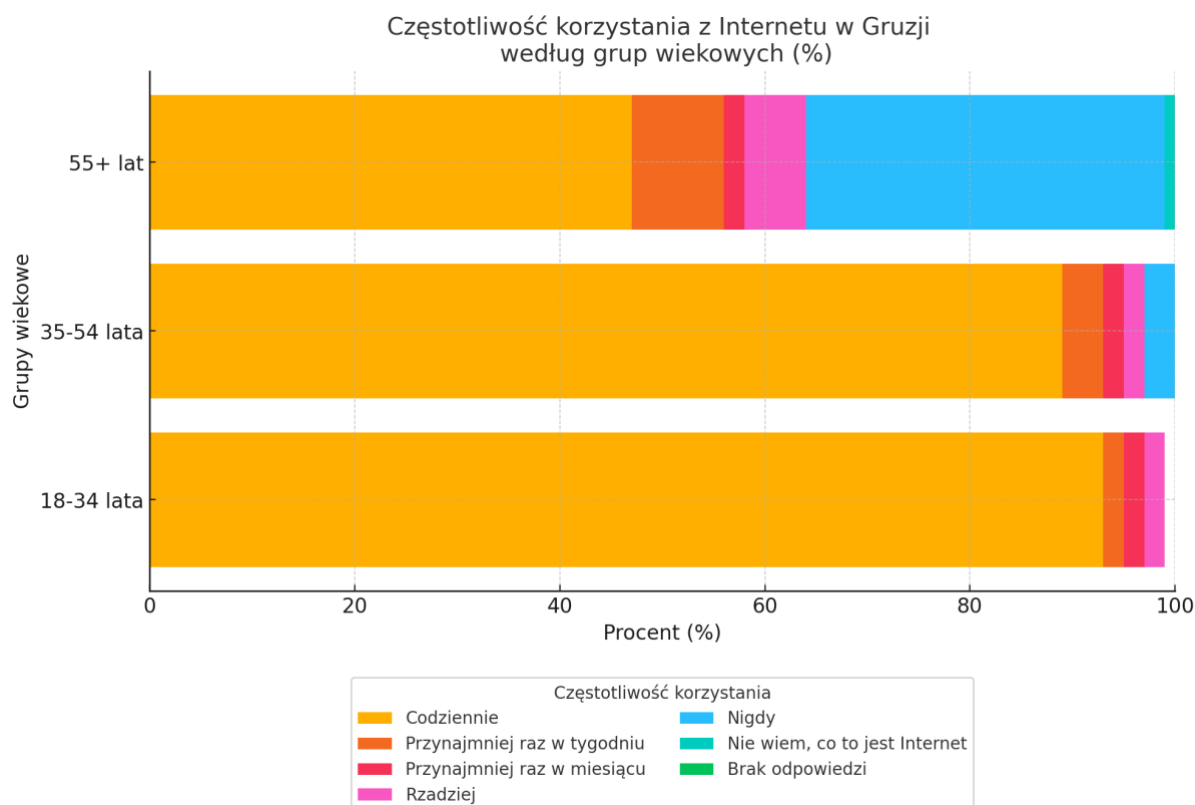
Facebook pozostaje centralnym elementem krajobrazu medialnego Gruzji i głównym kanałem, przez który użytkownicy mają dostęp do informacji. Jego znaczenie podkreśla konieczność monitorowania i analizy wpływu treści publikowanych na tej platformie na opinię publiczną oraz potencjalną podatność na dezinformację.

Najmłodsze grupy wiekowe w Gruzji mają zdecydowanie wyższe wskaźniki codziennego korzystania z Internetu, co jest zgodne z globalnymi trendami dotyczącymi użytkowania technologii:

- **Grupa wiekowa 18-34 lata:** Aż **93%** respondentów w tej grupie wiekowej deklaruje codzienne korzystanie z Internetu. Tylko marginalny odsetek (po 2%) korzysta rzadziej niż raz w tygodniu lub w ogóle.
- **Grupa wiekowa 35-54 lata:** W tej grupie codzienna aktywność w Internecie wynosi **89%**, co oznacza niewielki spadek w porównaniu z najmłodszą grupą. Nadal jednak zdecydowana większość pozostaje aktywna online każdego dnia.
- **Grupa wiekowa 55+ lata:** W tej grupie codzienne korzystanie z Internetu wynosi jedynie **47%**, co jest drastycznie niższe w porównaniu do młodszych grup. Co więcej, aż **35%** respondentów twierdzi, że nigdy nie korzysta z Internetu. Jest to znaczący wskaźnik, który wskazuje na potencjalne bariery technologiczne lub mniejsze potrzeby w zakresie korzystania z Internetu wśród starszych pokoleń.

1. **Technologiczne różnice pokoleniowe:** Wskaźniki korzystania z Internetu spadają wraz z wiekiem, co sugeruje rosnący dystans technologiczny między młodszymi a starszymi pokoleniami.
2. **Wykluczenie cyfrowe w starszej grupie:** Duży odsetek osób w wieku 55+ (35%) nigdy nie korzysta z Internetu, co wskazuje na konieczność działań edukacyjnych i infrastrukturalnych, aby zwiększyć ich dostęp do technologii.
3. **Młodsze grupy wiekowe jako rdzeń użytkowników:** Młodszy respondenci (18-34 lata) stanowią trzon codziennych użytkowników Internetu, co ma wpływ na strategię mediów cyfrowych i komunikacji w Gruzji.

Dane Caucasus Barometer 2024

Dzięki powszechnej dostępności Internetu i połączeń mobilnych różnice w częstotliwości korzystania z Internetu między różnymi typami osadnictwa są stosunkowo niewielkie. Dane jednak wskazują na istotne różnice demograficzne, które wpływają na poziom codziennej aktywności internetowej:

- **Stolica:** 83% respondentów mieszkających w Tbilisi korzysta z Internetu codziennie. Stolica jako centrum ekonomiczne i technologiczne kraju, zapewnia większy dostęp do infrastruktury cyfrowej oraz pracy wymagającej korzystania z technologii.
- **Miasta poza stolicą:** W obszarach miejskich poza Tbilisi codzienne korzystanie z Internetu wynosi 77%, co jest nieco niższe w porównaniu ze stolicą, ale nadal znacząco wyższe niż na obszarach wiejskich.
- **Obszary wiejskie:** Na wsiach 70% respondentów korzysta z Internetu codziennie, co stanowi najniższy wskaźnik w skali kraju. To niższe wykorzystanie wynika z

demografii tych terenów, gdzie przeważa starzejąca się populacja, często mniej zaznajomiona z nowoczesnymi technologiami.

Migracje młodzieży do stolicy i większych miast, napędzane dostępnością pracy oraz edukacji, powodują, że obszary wiejskie są w większym stopniu zamieszkane przez starsze pokolenia. Starsza populacja jest mniej aktywna online, co wpływa na niższy ogólny wskaźnik korzystania z Internetu na terenach wiejskich. Te dane podkreślają znaczenie urbanizacji i demografii w kształtowaniu wzorców korzystania z Internetu w Gruzji.

Dane jednoznacznie wskazują na silne uzależnienie gruzińskich odbiorców od informacji pozyskiwanych za pośrednictwem mediów społecznościowych. Platformy te charakteryzują się brakiem filtrów oraz w większości przypadków ograniczonymi regulacjami, co czyni je jednym z głównych środowisk sprzyjających rozprzestrzenianiu dezinformacji oraz fałszywych informacji. Mechanizmy funkcjonujące w mediach społecznościowych umożliwiają wyjątkowo szybkie i łatwe rozpowszechnianie plotek czy teorii spiskowych, głównie za sprawą algorytmów, które tworzą wokół użytkownika zamkniętą bańkę informacyjną.

Użytkownik widzi przede wszystkim treści, które są zgodne z jego preferencjami i skłaniają go do spędzania więcej czasu na platformie. Taki model działania sprawia, że treści interesujące odbiorcę, zgodne z jego poglądami oraz wzmacniające błąd konfirmacji są szczególnie eksponowane i łatwo dostępne.

Kolejnym istotnym aspektem mediów społecznościowych jako głównego źródła informacji jest czynnik ludzki. Użytkownicy mają naturalną skłonność do ufania osobom, z którymi się identyfikują lub które darzą sympatią. W połączeniu z algorytmami, które ułatwiają odnajdywanie i nawiązywanie kontaktu z osobami o podobnych poglądach, media społecznościowe stają się doskonałym środowiskiem dla szerzenia dezinformacji oraz realizacji działań ukierunkowanych na manipulację informacyjną.

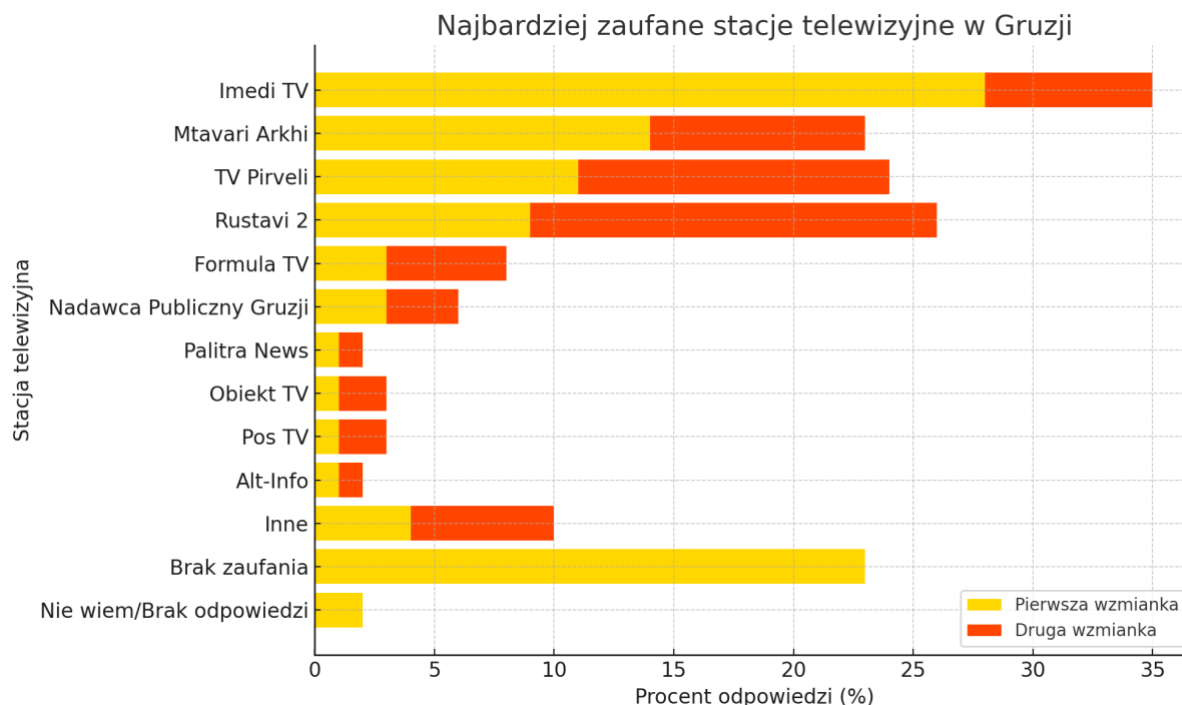

c) Telewizja

Telewizja nadal pozostaje najważniejszym źródłem informacji dla ponad 49% gruzińskiej populacji. Jest to medium o największym wpływie, szczególnie wśród osób powyżej 55. roku życia. Aby w pełni zrozumieć nawyki telewizyjne Gruzinów, konieczne jest dokładniejsze przyjrzenie się kanałom, które są najczęściej oglądane oraz tym, które odbiorcy uważają za wiarygodne źródła informacji.

Pomimo popularności telewizji jako medium informacyjnego, dostęp do szczegółowych danych na temat oglądalności kanałów pozostaje ograniczony. Większość informacji na ten temat pochodzi z badań prowadzonych przez same stacje telewizyjne, które są wykorzystywane do celów komercyjnych. Jednakże, wiarygodność tych danych jest często kwestionowana, co utrudnia uzyskanie pełnego obrazu preferencji odbiorców.

Aby przeanalizować nawyki telewizyjne Gruzinów w sposób bardziej kompleksowy, wykorzystane zostaną dane pochodzące od uznanych instytucji badawczych, takich jak Nielsen oraz International Republican Institute (IRI), Caucasus Barometer 2024. Szczególną uwagę poświęcimy również wynikom sondaży przeprowadzonych w marcu 2023 roku, które mogą dostarczyć dodatkowego wglądu w struktury oglądalności i preferencje informacyjne gruzińskiej populacji.

Według wyników sondażu przeprowadzonego przez International Republican Institute (IRI) w lutym i marcu 2023 roku, najbardziej zaufanymi kanałami telewizyjnymi w Gruzji są prorządowe **Imedi TV** oraz opozycyjne **Mtavari Arkhi**, które uzyskały odpowiednio **35%** i **23%** wskazań. Imedi TV jako kanał wspierający rząd, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu opinii publicznej w kraju. Z kolei Mtavari Arkhi, będąc głównym medium opozycyjnym, jest uważany za kontrpunkt wobec prorządowej narracji, co czyni go drugim najbardziej zaufanym źródłem informacji w Gruzji.

Prorosyjskie i antyzachodnie kanały: Warto zwrócić uwagę na niski, lecz znaczący poziom zaufania do kanałów o prorosyjskim i antyzachodnim charakterze. **Obiektivi**, kanał związany z partią polityczną Sojusz Patriotów, uzyskał **2%** wskazań w sondażu. Podobnie, **Alt-info**, założony przez radykalne prawicowe grupy wspierające prorosyjską narrację, również otrzymał **2%**. Oba te kanały, pomimo niewielkiego zasięgu, mają wyraźne powiązania z prorosyjskimi ugrupowaniami politycznymi i otwarcie propagują narracje sprzeczne z prozachodnim kierunkiem Gruzji. Dane te pokazują wyraźne zróżnicowanie w preferencjach informacyjnych gruzińskiego społeczeństwa. Z jednej strony większość populacji wybiera kanały reprezentujące główne nurty polityczne (prorządowe lub

opozycyjne), z drugiej strony, choć na mniejszą skalę, istnieje zainteresowanie mediami o radykalnych, prorosyjskich i antyzachodnich poglądach. Wyniki te mogą wskazywać na istnienie podziałów ideologicznych w społeczeństwie oraz wpływ polityki i ideologii na wybór źródeł informacji.

Rok 2024, będący rokiem wyborów parlamentarnych w Gruzji, przyniósł istotne zmiany w zakresie zaufania i oglądalności kanałów telewizyjnych. Jak wynika z sondażu *Caucasus Barometer 2024* przeprowadzonego w maju, polaryzacja polityczna i intensywne kampanie wyborcze miały znaczący wpływ na preferencje medialne gruzińskiego społeczeństwa.

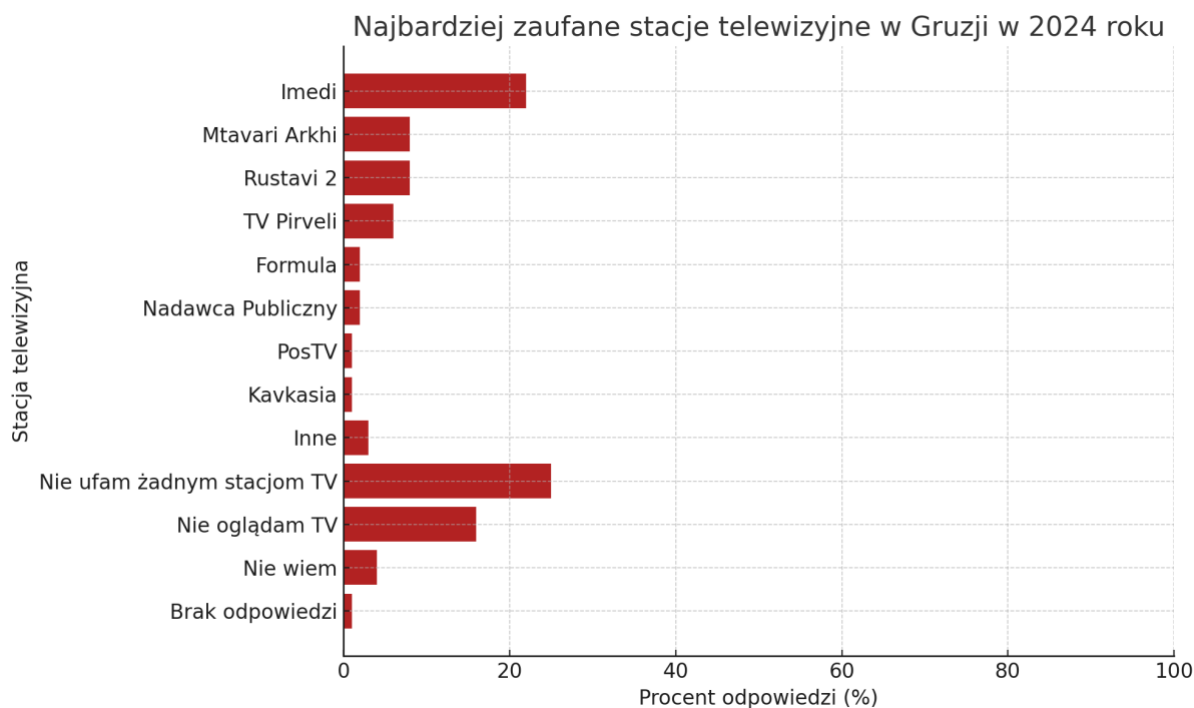
Kluczowe dane:

- **Imedi TV** pozostaje najbardziej zaufanym kanałem telewizyjnym w Gruzji, z wynikiem **22%** respondentów. Jest to spadek w porównaniu z wcześniejszymi latami, jednak nadal plasuje kanał na pierwszym miejscu w rankingu.
- **Mtavari Arkhi** oraz **Rustavi 2** zajmują wspólnie drugą pozycję, zdobywając po **8%** zaufania. Rustavi 2, znany ze swojego umiarkowanego prorządowego i antyopozycyjnego stanowiska, umocnił swoją pozycję w okresie wyborczym.
- Kanały o otwarcie prorosyjskim charakterze, takie jak **Alt-Info** i **Obiektivi**, uzyskały tak niskie poparcie, że nie znalazły się w oficjalnym rankingu zaufania.

Zarówno prorządowe, jak i opozycyjne kanały telewizyjne w Gruzji są wyraźnie zaangażowane w polityczne narracje, co jeszcze bardziej pogłębia polaryzację społeczną. Wybory parlamentarne dodatkowo uwidoczniły tę dynamikę, w której kanały takie jak Imedi i Rustavi 2 wzmacniały prorządowe narracje, podczas gdy Mtavari Arkhi pozostawał bastionem opozycji.

Rok 2024 ukazał wyraźny trend spadku zaufania do mediów w Gruzji, z Imedi utrzymującym dominującą, choć słabnącą, pozycję lidera. Jednocześnie marginalizacja prorosyjskich kanałów w rankingach zaufania wskazuje na ograniczone poparcie dla ich

narracji w społeczeństwie. Polaryzacja mediów wciąż odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu preferencji informacyjnych Gruzinów.

Wyniki sondażu *Caucasus Barometer 2024* pozwalają na głębszą analizę preferencji informacyjnych wśród różnych grup wiekowych. Szczególne znaczenie mają odpowiedzi dotyczące braku zaufania do stacji telewizyjnych oraz spadek oglądalności tradycyjnych mediów w młodszych grupach wiekowych.

Grupa wiekowa 18-34

- Najwięcej respondentów (po **27%**) wskazało odpowiedzi: „Nie ufam stacjom telewizyjnym” oraz „Nie oglądam telewizji”.
- Oglądalność trzech najpopularniejszych kanałów, tj. **Imedi TV**, **Mtavari Arkhi** oraz **Rustavi 2**, wynosi około **10%** każdy.
- Dane te wskazują na rosnącą marginalizację tradycyjnej telewizji w tej grupie wiekowej oraz wzrost znaczenia alternatywnych źródeł informacji.

Grupa wiekowa 35-54

- Najczęściej wybierana odpowiedź to „Nie ufam stacjom telewizyjnym” (30%).
- **Imedi TV** zajmuje drugie miejsce z 21% wskazań.
- 17% respondentów deklaruje, że nie ogląda telewizji.
- Wyniki sugerują, że choć w tej grupie nadal występuje pewne zainteresowanie tradycyjnymi mediami, brak zaufania pozostaje dominującym trendem.

Grupa wiekowa 55+

- Najbardziej zaufanym kanałem jest **Imedi TV**, które gromadzi 32% odpowiedzi.
- Na drugim miejscu znajduje się odpowiedź „Nie ufam stacjom telewizyjnym” (17%), co sugeruje, że brak zaufania, choć mniejszy niż w młodszych grupach, wciąż występuje.
- **Mtavari Arkhi** zajmuje trzecie miejsce z 11% wskazań.
- W tej grupie wiekowej tradycyjna telewizja nadal odgrywa dominującą rolę jako źródło informacji.

Wpływ lokalizacji

- W regionach bliżej stolicy zauważalny jest wyższy poziom braku zaufania do telewizji.
- Jednak odsetek osób deklarujących, że nie ogląda telewizji, pozostaje stabilny w całym kraju, co może wskazywać na utrwalone nawyki informacyjne.

Wyniki sondażu ukazują wyraźne różnice w zaufaniu i oglądalności telewizji między grupami wiekowymi. Młodsze grupy coraz częściej rezygnują z telewizji jako źródła informacji, podczas gdy starsze grupy wciąż wykazują większe przywiązanie do tradycyjnych kanałów, takich jak Imedi TV. Brak zaufania do stacji telewizyjnych jest jednak wspólnym mianownikiem dla wszystkich grup wiekowych, co podkreśla wyzwania, przed którymi stoją gruzińskie media.

Analiza zaufania do kanałów telewizyjnych w podziale na grupy etniczne respondentów ujawnia interesujące wzorce. Wśród Gruzinów pochodzenia gruzińskiego największa grupa, bo 27%, deklaruje brak zaufania do stacji telewizyjnych, podczas gdy 24% wskazuje kanał Imedi jako najbardziej zaufany.

W przypadku mniejszości etnicznej Azerów szczególnie wyróżnia się fakt, że aż 45% respondentów twierdzi, iż w ogóle nie ogląda telewizji.

Ormianie natomiast wykazują wyraźne preferencje wobec określonych stacji telewizyjnych. Formuła TV cieszy się w tej grupie wysoką popularnością, osiągając 27% oglądalności. Z kolei Rustavi 2 zajmuje drugie miejsce wśród Ormian z wynikiem 17%.

Wyniki te ukazują zróżnicowane nawyki oraz poziomy zaufania do mediów wśród różnych grup etnicznych w Gruzji, co może odgrywać istotną rolę zarówno w kształtowaniu polityki medialnej, jak i w planowaniu strategii komunikacji społecznej dostosowanej do potrzeb poszczególnych społeczności.

Podczas gdy sondaże IRI oraz *Caucasus Barometer* dostarczają danych na temat zaufania do kanałów telewizyjnych, pomiary oglądalności Nielsen oferują wgląd w realną popularność kanałów telewizyjnych bez uwzględnienia czynnika zaufania lub nieufności. Wyniki Nielsen, oparte na cotygodniowych pomiarach, wskazują na dynamiczny charakter oglądalności i pojawienie się nowych graczy w branży telewizyjnej.

Kluczowe wyniki oglądalności

1. Imedi TV pozostaje liderem zarówno pod względem zaufania, jak i oglądalności, utrzymując swoją pozycję najczęściej oglądanego kanału w Gruzji.
2. Mtavari Arkhi, kanał opozycyjny, zajmuje drugie miejsce, co wskazuje na jego znaczący wpływ na odbiorców.
3. Rustavi 2, również popularny kanał prorządowy, utrzymuje wysoką oglądalność.
4. TV Pirveli, kanał o profilu opozycyjnym, zajmuje czwarte miejsce w rankingu oglądalności.

5. Nadawca publiczny, mimo swojej deklarowanej bezstronności, zajmuje piąte miejsce, ale jego skłonność do prorządowych narracji jest zauważalna.
6. Formula TV, znana z proopozycyjnych treści, plasuje się na szóstym miejscu.
7. PostTV, skrajnie prorządowy i antyopozycyjny kanał, zajmuje siódme miejsce, co pokazuje jego ograniczony zasięg.

Badania Nielsen wskazują także na rosnącą popularność kanałów rozrywkowych, takich jak GDS, TVC czy Comedy Channel. Te stacje koncentrują się głównie na treściach rozrywkowych, takich jak filmy i programy telewizyjne, a ich oferta nie obejmuje wiadomości ani programów politycznych. To sugeruje, że część populacji coraz częściej wybiera media skupione na rozrywce zamiast na wiadomościach i publicystyce.

Oglądalność kanałów znacząco różni się od poziomu zaufania, co pokazuje, że widzowie często oglądają stacje telewizyjne mimo ograniczonego zaufania do ich treści. Jest to szczególnie widoczne w przypadku kanałów prorządowych, takich jak Imedi TV, które dominują w oglądalności, mimo że zaufanie do nich nie jest tak powszechne. Dane Nielsen ujawniają złożoną dynamikę preferencji medialnych w Gruzji, w której popularność nie zawsze przekłada się na zaufanie. Pojawienie się kanałów rozrywkowych podkreśla rosnącą rolę treści niezwiązanych z polityką w codziennym życiu widzów. Wyniki te mogą być cennym źródłem informacji dla twórców polityki medialnej i strategów komunikacyjnych, aby lepiej zrozumieć potrzeby i preferencje gruzińskich odbiorców.

Osady wiejskie i mniejszościowe w Gruzji

Dane wskazują, że choć osady wiejskie i mniejszościowe w Gruzji wykazują pewne podobieństwa w kontekście korzystania z mediów, nie powinny być traktowane jako jednorodna grupa. Wyraźne różnice w sposobie konsumpcji mediów i poziomie zaufania do telewizji sugerują odrębne wyzwania, z jakimi mierzą się te społeczności.

Osady wiejskie charakteryzują się wyższym poziomem korzystania i zaufania do telewizji jako źródła informacji. Może to być postrzegane jako pozytywny aspekt, gdyż telewizja

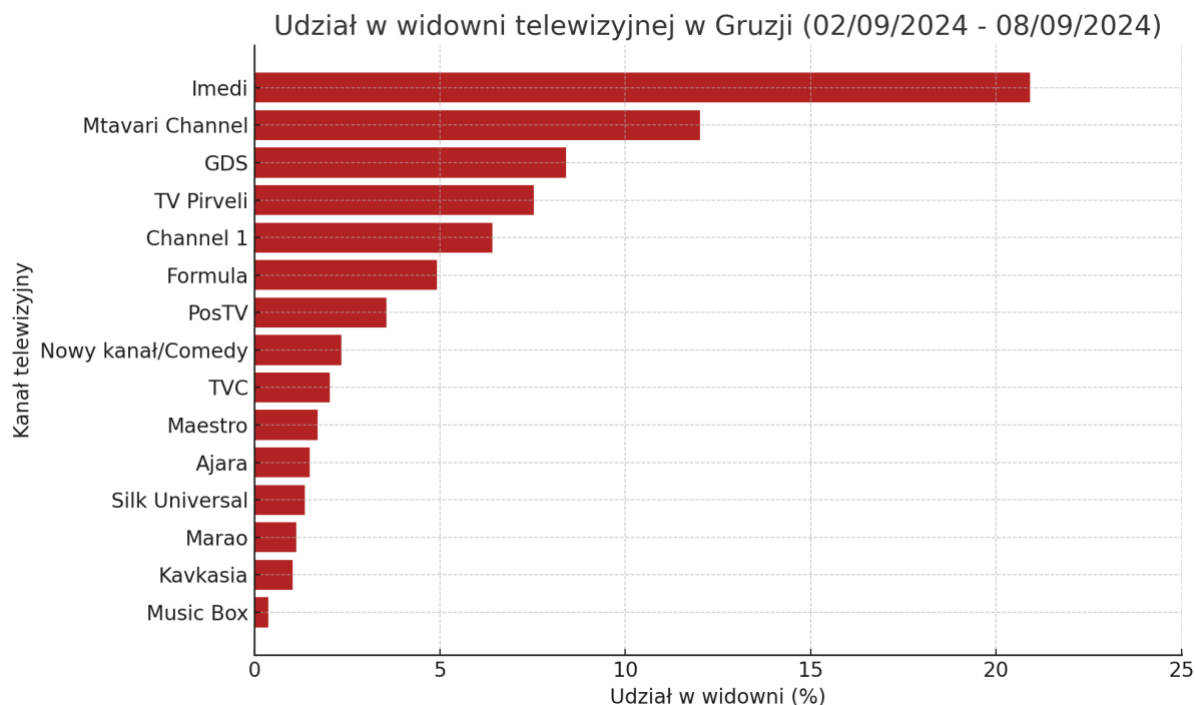

zapewnia mieszkańcom dostęp do wiadomości. Jednak ograniczona różnorodność źródeł medialnych pozostaje znaczącym problemem. Ponadto, dane wskazują, że choć niewielka, to jednak zauważalna część widzów prorosyjskich kanałów w Gruzji koncentruje się w osadach wiejskich. Ten fakt, w połączeniu z niższą różnorodnością źródeł medialnych, czyni społeczności wiejskie bardziej podatnymi na wpływy dezinformacyjne i manipulację, szczególnie w kontekście prorosyjskich narracji.

Osady mniejszościowe: Grupy mniejszościowe wykazują znaczący brak różnorodności w konsumpcji mediów oraz niski poziom zaufania do tradycyjnych mediów. Te czynniki czynią je jednymi z najbardziej podatnych na dezinformację i manipulację spośród wszystkich badanych grup. Brak alternatywnych i wiarygodnych źródeł informacji może prowadzić do dalszego wzrostu ich podatności na wpływy zewnętrzne.

Podczas gdy społeczności wiejskie opierają się na telewizji jako głównym źródle informacji i wykazują wyższy poziom zaufania do tradycyjnych mediów, grupy mniejszościowe są bardziej wykluczone z różnorodnego środowiska medialnego, co czyni je szczególnie narażonymi na dezinformację. Różnice te pokazują, że strategie przeciwdziałania dezinformacji muszą być dostosowane do specyfiki tych grup, uwzględniając ich unikalne potrzeby i wyzwania.

Zarówno osady wiejskie, jak i mniejszościowe w Gruzji wymagają szczególnej uwagi w kontekście polityki medialnej i edukacji informacyjnej. W przypadku społeczności wiejskich konieczne jest promowanie różnorodności źródeł medialnych, aby zmniejszyć ich zależność od telewizji, zwłaszcza prorosyjskich kanałów. Dla osad mniejszościowych kluczowe jest zwiększenie dostępu do wiarygodnych i różnorodnych źródeł informacji, co pozwoli ograniczyć ich podatność na dezinformację i manipulację.

Chociaż telewizja tradycyjnie odgrywa rolę filaru mediów, zapewniając odbiorcom codzienne informacje, sytuacja w Gruzji zdecydowanie odbiega od tego standardu. Dane wskazują, że 25% Gruzinów deklaruje brak zaufania do jakichkolwiek kanałów telewizyjnych. Głównym powodem tego stanu rzeczy jest silna polaryzacja polityczna, która przenika gruzińskie media telewizyjne. W debacie publicznej kanały telewizyjne są powszechnie klasyfikowane jako prorządowe lub proopozycyjne, co znacząco wpływa nie tylko na ich ofertę programową, ale również na narracje, które propagują.

Stronniczość w mediach telewizyjnych sprawia, że widzowie postrzegają treści jako ukierunkowane na realizację określonych celów politycznych, co prowadzi do utraty wiary w bezstronność informacji. Taka polaryzacja osłabia rolę telewizji jako wiarygodnego źródła informacji i przyczynia się do wzrostu sceptycyzmu wobec mediów w ogóle. Brak zaufania do telewizji w Gruzji nie tylko podważa jej pozycję jako tradycyjnego medium, ale również uwidacznia potrzebę zmiany podejścia do produkcji i dystrybucji treści informacyjnych. Promowanie pluralizmu medialnego oraz niezależności redakcyjnej mogłoby pomóc w odbudowie zaufania społeczeństwa do mediów.

Wiosną 2024 roku rządząca partia polityczna Gruzińskie Marzenie ponownie przedstawiła na następnie przegłosowała kontrowersyjny projekt ustawy o agentach zagranicznych, określany przez gruzińskie społeczeństwo obywatelskie mianem „rosyjskiej ustawy”. Ustawa ta nakłada obowiązek rejestracji jako „agenci zagraniczni” na organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz organizacje medialne, które otrzymują ponad **20% swojego budżetu** z zagranicznych źródeł, takich jak:

- ambasady,
- organizacje międzynarodowe,
- fundusze międzynarodowe,
- inne podmioty prawne zarejestrowane lub finansowane przez zagraniczne rządy.

Projekt ten, postrzegany jako antyzachodni, budzi szerokie kontrowersje i sprzeciw, zarówno wewnątrz kraju, jak i na arenie międzynarodowej, ze względu na jego negatywne konsekwencje dla wolności mediów i niezależności organizacji obywatelskich.

Wprowadzenie ustawy o agentach zagranicznych wywołało silne poruszenie w gruzińskim społeczeństwie obywatelskim, wśród partii politycznych oraz w mediach. Ustawa ta szczególnie uderza w opozycyjne organizacje medialne, które w dużej mierze polegają na grantach międzynarodowych, umożliwiających im funkcjonowanie w trudnym i niesprzyjającym środowisku medialnym. Decyzja o wprowadzeniu ustawy wywołała poważne napięcia między rządem Gruzji a zachodnimi partnerami, którzy postrzegają ją jako krok wstecz w demokratycznym rozwoju kraju. Polityka Gruzińskiego Marzenia stała się przedmiotem otwartej krytyki ze strony międzynarodowych podmiotów politycznych, co dodatkowo zaostrzyło stosunki między Gruzją a Zachodem. Seria napięć politycznych oraz retoryka wykorzystywana przez Gruzińskie Marzenie w kampanii wyborczej przyczyniły się do postrzegania partii jako prorosyjskiej. Opozycja oraz część zachodnich analityków politycznych wskazują, że kampania partii rządzącej opierała się na antyzachodnich, konspiracyjnych i niedemokratycznych przesłaniach. Przekazy te często przypominały, a nawet naśladowały narracje promowane przez rosyjską propagandę.

Wprowadzona ustawa i jej konsekwencje podkreślają głębokie podziały polityczne w Gruzji oraz trudności, z jakimi borykają się niezależne media i organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Polaryzacja polityczna oraz eskalacja napięć z Zachodem mogą mieć długofalowy wpływ na międzynarodowy wizerunek Gruzji oraz jej dalszy rozwój demokratyczny.

Rządząca partia **Gruzińskie Marzenie** wprowadziła do swojej retoryki termin „globalna partia wojenna”, który stanowi gruzińską adaptację rosyjskiego terminu „zbiorowy Zachód”. Partia rządząca obwinia Zachód o próby wciągnięcia Gruzji w konflikt z Rosją poprzez rzekome „zmuszenie kraju do otwarcia drugiego frontu”. W ramach swoich działań politycznych liderzy Gruzińskiego Marzenia wielokrotnie oskarżali Zachód o odpowiedzialność za wybuch wojny w Ukrainie, twierdząc, że to Zachód, a nie Rosja, jest jej inicjatorem. Gruzini przywódcy podkreślali, że rząd ukraiński nie zapobiegł konfliktowi, oraz promowali narrację, że Rosji nie da się pokonać, a Ukraina jest jedynie pionkiem poświęconym przez Zachód. Politycy partii rządzącej coraz częściej przedstawiają Zachód jako zagrożenie dla gruzińskiej tożsamości kulturowej i religijnej. Narracje te obejmują:

- Twierdzenia o propagandzie LGBT wspieranej przez Zachód,
- Oskarżenia o próby zniszczenia gruzińskiej religii, kultury i etnicznej tożsamości,
- Retorykę o „braku moralności” i „braku wartości rodzinnych” w zachodnich społeczeństwach.

Retoryka Gruzińskiego Marzenia zdaje się być ukierunkowana na umocnienie prorosyjskiego elektoratu oraz na osłabienie poparcia dla integracji Gruzji z instytucjami zachodnimi, takimi jak NATO czy Unia Europejska. Narracje te są nie tylko spójne z rosyjską propagandą, ale również mają na celu polaryzację społeczeństwa gruzińskiego i osłabienie opozycji. Tego rodzaju narracje mogą mieć długofalowe konsekwencje, w tym osłabienie demokratycznych instytucji w Gruzji, ograniczenie wsparcia dla prozachodniego kursu kraju oraz dalszą izolację Gruzji na arenie międzynarodowej. Wprowadzenie do

debaty publicznej elementów antyzachodnich pogłębia również podziały w społeczeństwie, co może być wykorzystane do ograniczania wolności mediów i niezależności organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Retoryka antyzachodnia, promowana przez partię Gruzińskie Marzenie, zaczęła wpływać na programy gruzińskich kanałów telewizyjnych, szczególnie prorządowych. W konsekwencji ich przekaz został całkowicie zmieniony, a zamiast tradycyjnych wiadomości, zaczęto szerzyć antyzachodnią dezinformację, teorie spiskowe i mity. Przed 2024 rokiem narracje antyzachodnie były ograniczone głównie do kanałów Obiektivi i Alt-Info, które łącznie oglądało około 4% gruzińskiej publiczności. Jednak w 2024 roku te same przesłania zaczęły pojawiać się również w głównych prorządowych mediach, co wpłynęło na ich treści i odbiór. Wprowadzenie radykalnej retoryki antyzachodniej w programach telewizyjnych miało poważne konsekwencje dla oglądalności tych kanałów.

- W 2023 roku Obiektivi i Alt-Info miały łącznie 4% oglądalności, ale do 2024 roku ich popularność spadła do tego stopnia, że przestały być uwzględniane w sondażach jako oddzielne podmioty.
- Alt-Info, zmagające się z brakiem finansowania i niską oglądalnością, ogłosiło zamknięcie 28 października 2024 roku, zaledwie dwa dni po wyborach parlamentarnych.

Włączenie radykalnych antyzachodnich przekazów do programów prorządowych kanałów telewizyjnych może sugerować, że partia Gruzińskie Marzenie dąży do wzmocnienia swojego elektoratu poprzez marginalizowanie alternatywnych, prozachodnich głosów.

Silna polaryzacja polityczna, jawna i bezpośrednia antyzachodnia retoryka gruzińskiego rządu oraz popularność prorządowych kanałów telewizyjnych sprawiają, że gruzińska publiczność jest w dużym stopniu narażona na treści o charakterze antyzachodnim. Tego rodzaju przekazy są regularnie propagowane przez czołowych polityków, prominentne osoby publiczne oraz licznych prorządowych ekspertów, co prowadzi do dalszego pogłębiania wpływu tych narracji na społeczeństwo.

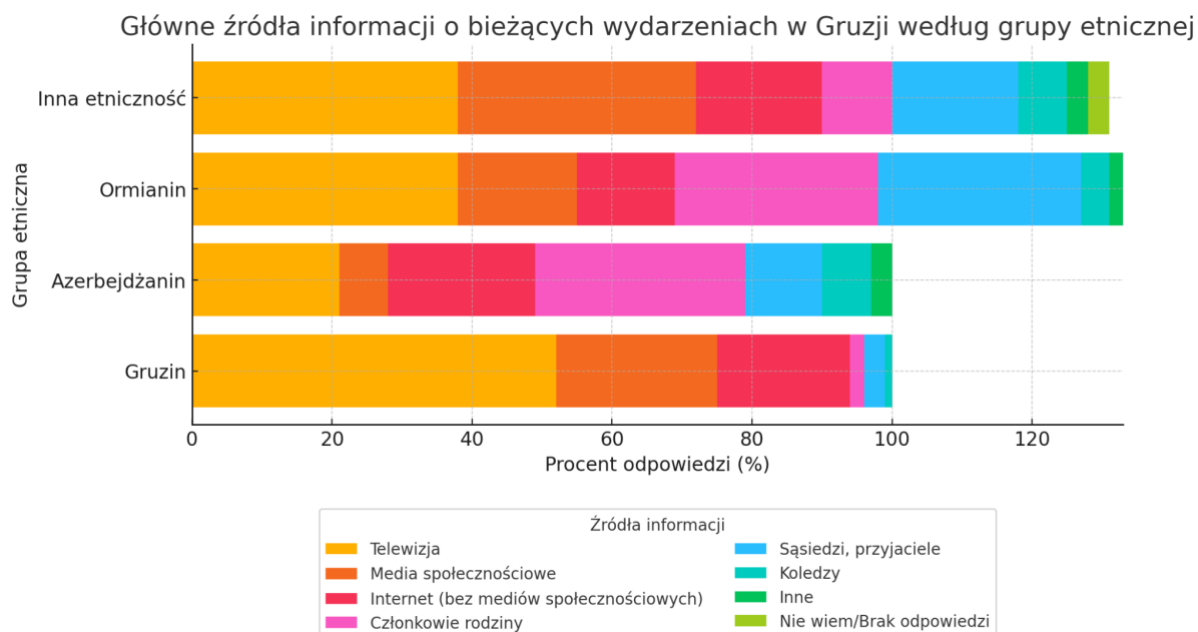
Sytuacja ta podkreśla potrzebę podejmowania działań mających na celu wspieranie niezależnych źródeł informacji, promowanie pluralizmu medialnego oraz edukację społeczeństwa w zakresie rozpoznawania dezinformacji i propagandy.

d) Informacja szeptana

Pomimo dużego zainteresowania zarówno tradycyjnymi, jak i nowymi mediami, sondaże opinii publicznej wskazują na kilka zaskakujących wyników dotyczących źródeł informacji w Gruzji. Po telewizji i Internecie, głównymi kanałami, za pośrednictwem których Gruzini pozyskują informacje o bieżących wydarzeniach, są członkowie rodziny, sąsiedzi, przyjaciele oraz koledzy. Oznacza to, że najbliższy krąg społeczny respondenta odgrywa kluczową rolę w przekazywaniu informacji.

Jeśli porównamy pierwsze główne źródło informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji z pochodzeniem etnicznym respondentów, otrzymamy wskazówkę, która pokazuje, że odpowiedzi „członkowie rodziny” oraz „sąsiedzi i przyjaciele” są niezwykle popularne wśród gruzińskich mniejszości etnicznych. W szczególności dla mniejszości etnicznych Azerów jest to najbardziej zaufane źródło wiadomości, a 30% respondentów twierdzi tak. Jeśli dodamy do tego sąsiadów i kolegów, otrzymamy, że około 48% Azerów otrzymuje większość informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji z nieformalnych źródeł. Ormiańskie mniejszości etniczne wolą otrzymywać większość informacji z telewizji, jak sugeruje 38%, ale drugą najpopularniejszą odpowiedzią z 29% są sąsiedzi i przyjaciele. Ogólnie rzecz biorąc, 31% ormiańskich mniejszości etnicznych twierdzi, że przede wszystkim otrzymuje informacje z nieformalnych źródeł. **Tendencja ta pokazuje, że strategię komunikacji społecznej w Gruzji muszą uwzględniać nie tylko media tradycyjne i cyfrowe, ale również społeczne kanały przekazu.** Istnieje potrzeba zwiększenia świadomości na temat dezinformacji w lokalnych społecznościach, szczególnie w grupach mniejszościowych, aby ograniczyć wpływ niezweryfikowanych informacji przekazywanych w bliskim otoczeniu. Poniższy wykres przedstawia główne źródła informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji według grupy etnicznej.

Dane Caucasus Barometer

Analiza źródeł informacji wśród respondentów w zależności od preferowanego języka wywiadu dostarcza interesujących wniosków, szczególnie w kontekście różnic w korzystaniu z nieformalnych i niefiltrowanych kanałów komunikacji.

Respondenci posługujący się językiem ormiańskim

- 51% respondentów wskazało sąsiadów i przyjaciół jako główne źródło informacji o bieżących wydarzeniach w Gruzji, co podkreśla znaczenie najbliższego kręgu społecznego w tej grupie.
- Ogólnie 54% respondentów posługujących się językiem ormiańskim pozyskuje informacje z nieformalnych i niefiltrowanych źródeł.
- Wyniki te wskazują na ograniczony dostęp do tradycyjnych mediów i wyraźną zależność od lokalnych, społecznych kanałów komunikacji wśród Ormian.

Respondenci posługujący się językiem azerskim

- Wśród respondentów posługujących się językiem azerskim głównym źródłem informacji są członkowie rodziny, wskazani przez 32% ankietowanych.

- Sąsiedzi i przyjaciele stanowią źródło informacji dla 16%, a koledzy dla 12% respondentów.
- Łącznie 59% respondentów biorących udział w ankiecie w języku azerskim pozyskuje informacje z niesprawdzonych, nieformalnych źródeł.

Zarówno respondenci posługujący się językiem ormiańskim, jak i azerskim, w dużej mierze polegają na nieformalnych i niefiltrowanych kanałach informacji, co wskazuje na ograniczoną penetrację tradycyjnych mediów w tych społecznościach.

- Respondenci posługujący się językiem ormiańskim częściej polegają na sąsiadach i przyjaciółach, co może być związane z silnymi więzami społecznymi w tej grupie.
- Respondenci posługujący się językiem azerskim preferują informacje od członków rodziny, co sugeruje bardziej zamknięty i rodzinny charakter ich sieci informacyjnych.

Ograniczony dostęp do mediów w językach mniejszościowych może prowadzić do większej zależności od nieformalnych źródeł i zwiększonej podatności na dezinformację.

Jest to istotna informacja o gruzińskim środowisku informacyjnym. Powyższe dane podkreślają kluczowe wyzwania związane z zapewnieniem mniejszościom w Gruzji dostępu do obiektywnych i rzetelnych informacji. Dominacja nieformalnych źródeł, takich jak sieci społeczne obejmujące rodzinę, sąsiadów i przyjaciół, zwiększa ryzyko rozprzestrzeniania się niesprawdzonych i zmanipulowanych treści.

Informacje przekazywane w kręgach społecznych są silnie filtrowane przez osobiste przekonania i ograniczenia w poziomie zrozumienia. To sprawia, że odbiorcy stają się bardziej podatni na dezinformację, która może być zgodna z ich uprzedzeniami lub wzmacniać już istniejące poglądy. Sieci społeczne, w których informacje przekazywane są metodą „poczty pantoflowej”, mogą stać się idealnym narzędziem dla propagandy, plotek i pogłosek. Takie środowisko sprzyja wzmacnianiu antyzachodnich narracji oraz

prorosyjskich przekazów, które mogą znaleźć podatny grunt w mniejszościowych społecznościach.

Na podstawie dostępnych danych można założyć, że osady mniejszościowe są szczególnie narażone na efekty dezinformacji. Ograniczony dostęp do różnorodnych i niezależnych źródeł informacji w językach mniejszościowych sprawia, że prorosyjskie i antyzachodnie narracje mają większe szanse na skuteczne zakorzenienie się w tych społecznościach.

Gruzińskie środowisko informacyjne, szczególnie w osadach mniejszościowych, stoi w obliczu poważnych wyzwań związanych z dostępem do obiektywnych informacji. Sieci społeczne, choć istotne jako źródło informacji, mogą wzmacniać propagandę i utrwalać dezinformację, co podkreśla potrzebę podejmowania skoordynowanych działań w celu poprawy jakości przekazywanych treści oraz zwiększenia świadomości wśród odbiorców.

e) Instytucje religijne - wpływ narracji i powiązań religijnych w Gruzji

Rosja aktywnie przedstawia się jako obrońca wartości i etyki chrześcijańskiej, jednocześnie kreując obraz Zachodu jako źródła zepsucia i perwersji. W tym celu Kreml prowadzi kampanie oszczerstw przeciwko Zachodowi, koncentrując się na tematach takich jak homoseksualizm, pedofilia, antychrześcijaństwo, antykapitalizm oraz zarzucając Zachodowi niszczenie wartości narodowych i przekształcanie ich w niereligijne, wypaczone społeczeństwo.

Podkreślając wspólne prawosławne wartości i wierzenia chrześcijańskie łączące Gruzję i Rosję, te narracje są aktywnie wspierane i propagowane przez przedstawicieli Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego. Relacje te są dodatkowo wzmacniane przez wyraźne powiązania fizyczne i instytucjonalne między Rosyjskim Kościołem Prawosławnym a Gruzińskim Kościołem Prawosławnym, co czyni te narracje jeszcze bardziej skutecznymi i wpływowymi w gruzińskim społeczeństwie.

Te działania podkreślają kluczową rolę religii jako narzędzia soft power w realizacji rosyjskiej strategii wpływu na sąsiednie kraje oraz umacniania prorosyjskich narracji w regionie.

Gruziński Kościół Prawosławny pod lupą po wycieku dokumentów

Gruziński Kościół Prawosławny (GKP) znalazł się w centrum uwagi po wycieku dokumentów Służby Bezpieczeństwa Państwa, do którego doszło 12 września 2021 roku. Ujawnione materiały zawierały dane osobowe duchownych oraz wskazywały na potencjalne powiązania GKP z Rosją. Wcześniejsze badania wskazywały, że GKP mógł być wykorzystywany jako narzędzie wpływów rosyjskich. Niektórzy duchowni, w tym wysokiej rangi członek Świętego Synodu, byli zidentyfikowani jako propagatorzy prorosyjskich nastrojów i narracji.

Ujawnione dokumenty dodatkowo sugerują istnienie bliskich relacji między gruzińskim duchowieństwem a Rosyjskim Kościołem Prawosławnym (RKP), a także potencjalną współpracę niektórych duchownych z rosyjskimi służbami specjalnymi. Jednym z najbardziej kontrowersyjnych przypadków jest sprawa Metropolity Nikołaja Paczuaszwilego, oskarżonego o przekazywanie informacji stronie rosyjskiej w zamian za kwotę 30 000 dolarów. Choć metropolita zaprzeczył tym zarzutom, przyznał się do kontaktów z obywatelem Rosji, co budzi dodatkowe pytania o skalę rosyjskich wpływów w GKP. Ten wyciek podważa niezależność Gruzjińskiego Kościoła Prawosławnego i uwypukla potencjalne zagrożenia związane z wykorzystywaniem instytucji religijnych jako narzędzi wpływu w polityce międzynarodowej.

Niektórzy duchowni wyrazili opinię, że wybór następcy patriarchy Eliasza II, Szymona Mudziriego, mógł zostać dokonany pod presją Rosji. Zarzuty te obejmują również domniemane powiązania nowego patriarchy z rosyjskim biznesmenem Lewanem Wasadze. Pomimo tych oskarżeń, przedstawiciel ds. public relations Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego (RKP) stanowczo zaprzeczył treściom zawartym w ujawnionych dokumentach, podkreślając różnorodność i autonomię Kościoła.

Kontrowersje wokół tej sprawy dodatkowo uwidaczniają wpływ RKP na stanowisko Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego w kluczowych kwestiach, takich jak uznanie autokefalii Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego.

Aby zilustrować relacje i poglądy duchownych Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego (GKP) na temat Rosji oraz jej polityków, przedstawiamy kilka przykładów postaw wysokich rangą członków Synodu, wobec tego kraju.

Metropolita Serafin: Metropolita tytularny Serafin Dżojdzua, członek Świętego Synodu, opierając się na rzekomych aktach Służby Bezpieczeństwa Państwa, wyraził opinię, że Rosyjski Kościół Prawosławny (RKP) odznacza się większą duchowością niż Gruziński Kościół Prawosławny.

Metropolita Ioanne: Metropolita Kutaisi i Gaenati, Ioanne, znany jest ze swoich prorosyjskich sympatii. W swoich publikacjach wielokrotnie przedstawiał Europę jako źródło zła, podczas gdy Rosję uznawał za dobro. W 2014 roku opublikował artykuł w gazecie „*Sam Saunje*” zatytułowany „*Droga Gruzji*”, w którym argumentował, że okres współistnienia Gruzji z Rosją miał pozytywne aspekty.

Arcybiskup Spyridon: Arcybiskup Skhalte, Spyridon, podobnie jak metropolita Ioanne, aktywnie podsyca antyzachodnie nastroje. Twierdzi, że polityka prowadzona przez Władimira Putina wobec Gruzji jest „podyktowana przez Boga”. Uważa również, że wypowiedzi Putina są „wynikiem naszych grzechów”. W jednym z wywiadów arcybiskup Spyridon stwierdził, że Gruzja jest ziemią Matki Boskiej, natomiast Rosja jest jej domem, co nakłada na oba kraje obowiązek wzajemnej pomocy.

Metropolita Gerasim: Metropolita Zugdidi i Ciaiszi, Gerasim, jest jednym z bardziej interesujących przykładów prorosyjskich postaw w GKP. 18 lipca 2014 roku, dzień po zestrzeleniu samolotu Malaysia Airlines przez prorosyjskich rebeliantów, uczestniczył w spotkaniu z prezydentem Rosji Władimirem Putinem.

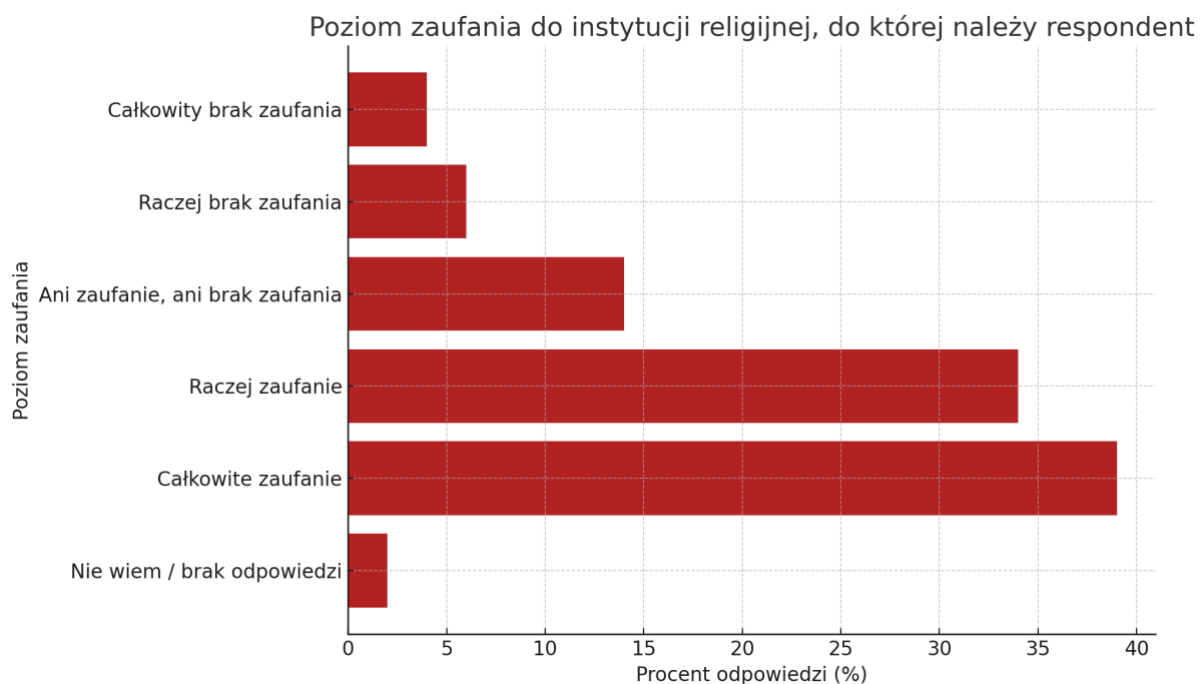
W swoich wypowiedziach metropolita Gerasim często odnosi się do relacji Gruzji z Rosją. Twierdzi: *„Grożą nam naszym północnym sąsiadem – Rosją – i drażnią się z nami, mówiąc: 'Rosja zrobi wam to i tamto'. Kraj, który w przeszłości wyrządził wiele zła naszemu krajowi, w przyszłości jeszcze bardziej nas rozgoryczy, twierdząc, że Rosja zrobiła nam to i tamto. Rosja ma historię stosunków z Gruzją, która obejmuje co najmniej dwa stulecia. Wcześniej relacje te były epizodyczne”*.

Metropolita Gerasim regularnie odbywa spotkania z wysokimi rangą duchownymi RKP, w tym z byłym szefem Wydziału Zewnętrznych Stosunków Kościelnych, Hilarionem Alfiejewem.

Przedstawione postawy uwidaczniają prorosyjskie sympatie niektórych wysokich rangą duchownych Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego. Relacje z Rosją, zarówno na poziomie politycznym, jak i kościelnym, są szczególnie istotne w kontekście geopolitycznym i wywołują wiele implikacji. Wskazują na wpływ Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego na politykę i narracje religijne w Gruzji.

Gruziński Kościół Prawosławny (GKP) odgrywa znaczącą rolę w relacjach z Rosją, pełniąc funkcję pomostu między oboma krajami. Jego ugruntowana pozycja w Rosji pozwala na nieformalną wymianę informacji oraz ułatwia promowanie wspólnych narracji religijnych i politycznych. Dzięki wspólnym tematom religijnym oraz antyzachodnim przekazom dostosowanym do chrześcijańskiego prawosławnego światopoglądu, gruzińscy duchowni prawosławni stają się skutecznymi nośnikami prorosyjskich narracji w Gruzji. Ich przekaz jest wiarygodny dla odbiorców, co czyni z GKP jedno z najważniejszych narzędzi rosyjskiego wpływu w regionie. Rosyjskie zainteresowanie utrzymaniem silnych wpływów w Gruzińskim Kościele Prawosławnym wynika również z jego wysokiej pozycji w gruzińskim społeczeństwie. Przez ostatnią dekadę GKP był jedną z najbardziej zaufanych instytucji w kraju, konkurując pod tym względem jedynie z armią gruzińską. Wysokie zaufanie do Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego, jego bliskie relacje z Rosją oraz

zdolność do wzmacniania prorosyjskich narracji wśród gruzińskiego społeczeństwa sprawiają, że jest on kluczowym elementem rosyjskiej strategii soft power w regionie.

Analiza poziomu zaufania do instytucji religijnych w podziale na grupy wiekowe ujawnia przewidywalne wzorce. Wyniki wskazują na silniejsze zaufanie w starszych grupach wiekowych i większą nieufność wśród młodszych respondentów.

Najmłodsza grupa wiekowa (18-34 lata):

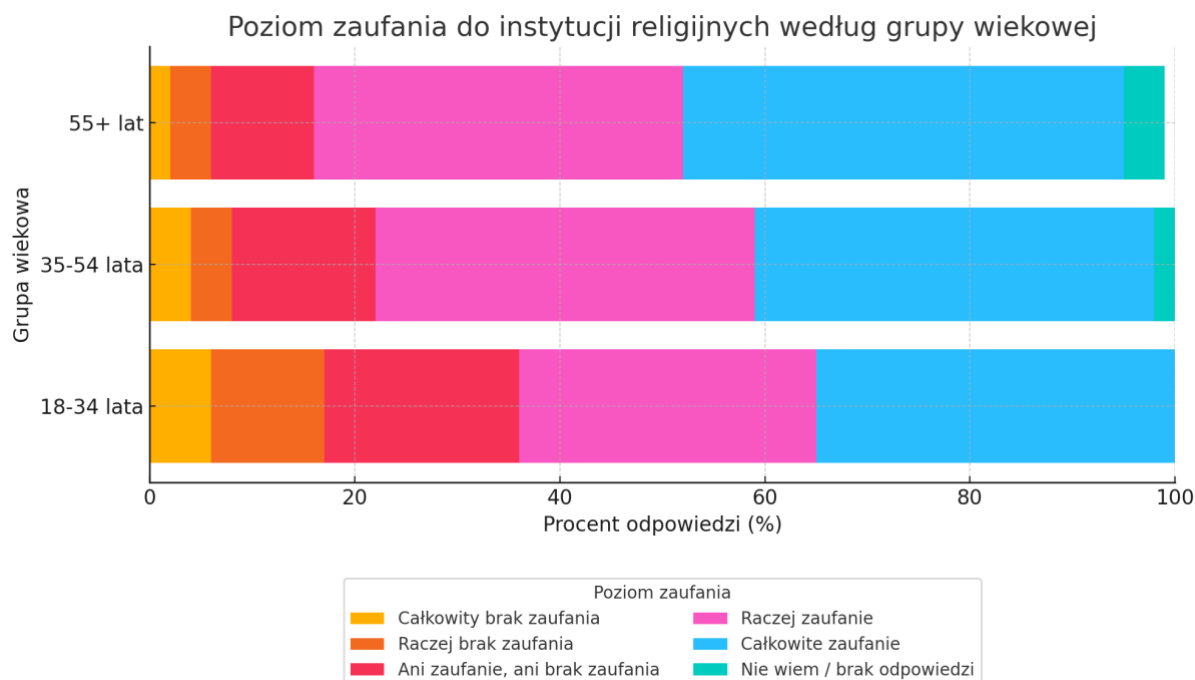
- Nieufność wobec instytucji religijnych jest najwyższa w tej grupie wiekowej.
- Pomimo tego, łączne zaufanie („raczej ufam” i „całkowicie ufam”) wynosi **64%**, co wskazuje na relatywnie wysoki poziom zaufania w porównaniu do innych instytucji społecznych.

Grupa wiekowa 35-54 lata:

- Odpowiedzi wskazujące na zaufanie („raczej ufam” i „całkowicie ufam”) wynoszą **76%** w tej grupie.
- Nieufność jest mniejsza niż w młodszej grupie, a zaufanie bardziej zbliżone do poziomu obserwowanego w grupie najstarszej.

Najstarsza grupa wiekowa (55+):

- Zaufanie do instytucji religijnych jest najsilniejsze w tej grupie wiekowej.
- **79% respondentów** deklaruje „raczej ufam” lub „całkowicie ufam”, co wskazuje na największy poziom akceptacji i wiarygodności Kościoła w tej grupie.

Analiza zaufania do instytucji religijnych według typu osadnictwa:

Badanie zaufania do instytucji religijnych w Gruzji w zależności od miejsca zamieszkania (stolica, miasta, obszary wiejskie) ujawnia nietypowy wzorzec, który odbiega od powszechnych założeń.

Najsilniejsza nieufność w stolicy: W stolicy zaufanie do instytucji religijnych jest najsłabsze, a nieufność najwyższa. Tylko 66% respondentów wskazało, że „raczej ufa” lub „całkowicie ufa” instytucjom religijnym, co jest najniższym wynikiem w porównaniu z innymi obszarami.

Najsilniejsze zaufanie w miastach: Wbrew oczekiwaniom, najwyższy poziom zaufania do instytucji religijnych zaobserwowano na obszarach miejskich (z wyłączeniem stolicy). Aż 84% respondentów na tych terenach wskazało zaufanie do instytucji religijnych.

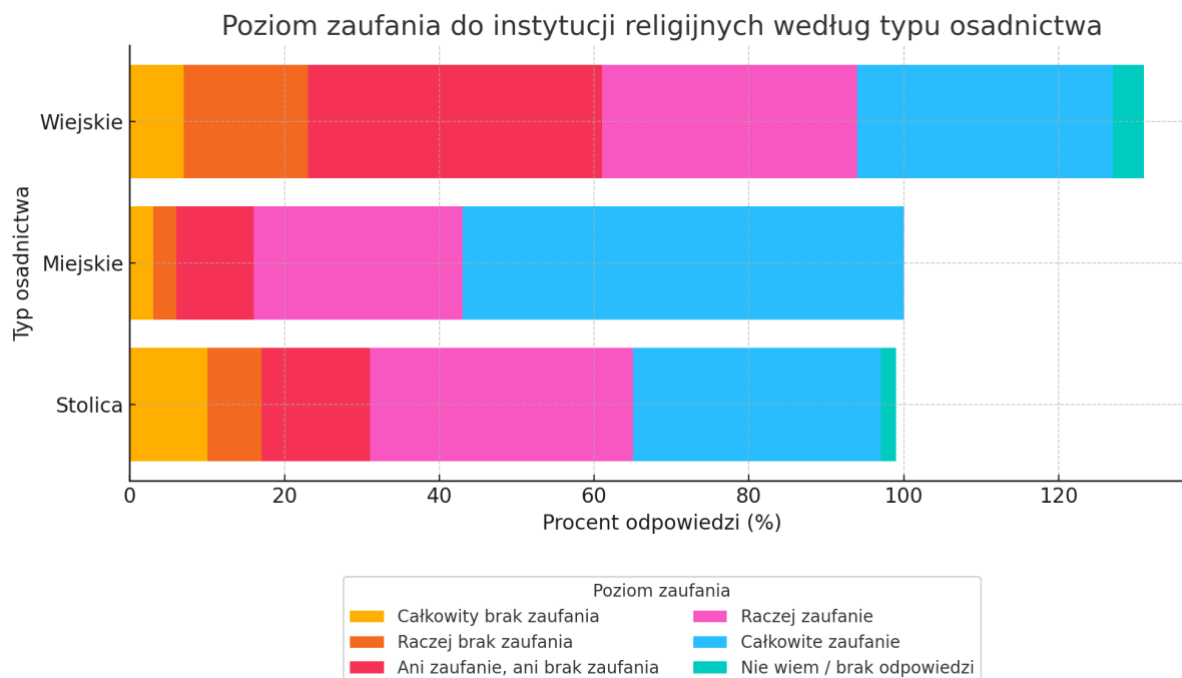
Umiarkowane zaufanie na obszarach wiejskich: Na terenach wiejskich 71% respondentów deklaruje zaufanie do instytucji religijnych. Jest to wynik niższy niż w miastach, co można uznać za odstępstwo od typowego wzorca przewidującego najwyższe zaufanie w społecznościach wiejskich.

Dane wskazują, że różnice te mogą wynikać z różnorodności wyznaniowej oraz poziomu zaufania do poszczególnych religii.

Mniejszości muzułmańskie: Wśród sunnitów 11% i szyitów 8% zadeklarowało brak zaufania do własnych wyznań religijnych. Ponieważ społeczności muzułmańskie koncentrują się głównie na obszarach wiejskich, może to wpływać na ogólny poziom zaufania w tych rejonach.

Miasta jako ośrodki zróżnicowanej religijności: W miastach zaufanie do instytucji religijnych może być wyższe ze względu na większe zróżnicowanie społeczne oraz mniejszy wpływ mniejszości, które mogą przejawiać niższe zaufanie.

Analiza ta wskazuje, że poziom zaufania do instytucji religijnych nie jest jedynie funkcją typu osadnictwa, lecz zależy również od struktury religijnej mieszkańców. Wyższe zaufanie w miastach może wynikać z dominacji gruzińskiego prawosławia, podczas gdy na obszarach wiejskich obecność społeczności muzułmańskich, wśród których zaufanie jest słabsze, obniża ogólny wynik. Stolica natomiast cechuje się większą laicyzacją i krytycznym podejściem do religii, co wyjaśnia najwyższy poziom nieufności.

Tak wysokie wskaźniki zaufania do Gruzjińskiego Kościoła Prawosławnego (GKP) czynią go atrakcyjnym celem dla graczy politycznych, którzy dążą do przejęcia kontroli nad narracjami rozpowszechnianymi przez Kościół. Mimo to popularność Kościoła, a zwłaszcza jego patriarchy, pozwala GKP utrzymać status niezależnego gracza na scenie politycznej.

Najbardziej wyrazistym przykładem takiej próby był zabieg podjęty przez gruzińską partię rządzącą Gruzjińskie Marzenie podczas kampanii wyborczej do parlamentu w 2024 roku. Partia zaproponowała ustanowienie chrześcijaństwa oficjalną religią państwową. Propozycja ta została odebrana przez analityków i przedstawicieli Kościoła jako potencjalna próba podporządkowania GKP władzy państwowej. Odrzucając tę ofertę, Kościół wyraźnie zaznaczył swoje stanowisko, wybierając autonomię.

Gruzjiński Kościół Prawosławny (GKP) wykazuje wyraźne słabości w swojej działalności, które manifestują się poprzez poparcie dla antyzachodnich i antyunijnych narracji. Jednym z najbardziej dominujących i kontrowersyjnych tematów, szczególnie aktywnym po decyzjach niektórych zachodnich krajów o legalizacji małżeństw osób tej samej płci, są kwestie praw osób LGBT.

Znacząca część wymiany informacji między parafianami odbywa się w trakcie ceremonii religijnych. Podczas tych spotkań duchowni często przekazują prywatne wskazówki oraz wyrażają swoje osobiste opinie, które mają istotny wpływ na postawy wiernych. Zdarzały się doniesienia o księżach wykorzystujących swoją platformę do nakłaniania parafian do głosowania lub wspierania określonych partii politycznych bądź grup interesów.

Antyzachodnie narracje wskazują na problemy z wypełnianiem neutralnej i wyłącznie religijnej misji przez Gruziński Kościół Prawosławny. Jednocześnie aktywne wspieranie radykalnych narracji i działań podważa jego autorytet jako instytucji jednoczącej społeczeństwo. Skuteczność Kościoła w kształtowaniu opinii publicznej poprzez ceremonie religijne pokazuje, jak istotnym elementem gruzińskiej przestrzeni informacyjnej pozostaje GKP

Wpływ Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego (GKP) na społeczeństwo i politykę jest wyraźny i niezaprzeczalny. Podczas kampanii wyborczej do parlamentu zarówno ugrupowania rządowe, jak i opozycyjne organizowały publiczne protesty, mające na celu zademonstrowanie swojej siły i poparcia społecznego.

Demonstracje polityczne

- **Proeuropejska opozycja** przyciągnęła jedne z największych tłumów w najnowszej historii politycznej Gruzji, mobilizując obywateli do udziału w swoich wydarzeniach.
- **Ugrupowania rządowe** zaprezentowały swoje zasoby organizacyjne i logistyczne, przewożąc tysiące zwolenników z różnych obszarów miejskich i wiejskich przy użyciu floty autobusów.
- **Demonstracja Kościoła:** Jednak najbardziej imponującym pokazem siły społecznej była demonstracja zorganizowana przez Kościół. 17 maja 2024 roku, pod przewodnictwem duchowieństwa prawosławnego, tysiące Gruzinów, reprezentujących zarówno siły prorządowe, jak i opozycyjne, uczestniczyło w obchodach „Dnia Czystości Rodziny”.

Obchody tego dnia były symbolicznym przypomnieniem o sile i roli Kościoła w gruzińskim społeczeństwie. Jednocześnie podkreśliły zdolność GKP do mobilizowania mas społecznych, niezależnie od ich przynależności politycznej. Kościół po raz kolejny udowodnił, że jest jedną z najpotężniejszych instytucji społecznych w Gruzji, zdolną wpływać na opinię publiczną i kształtować narracje w przestrzeni publicznej.

Gruziński Kościół Prawosławny (GKP) odgrywa kluczową rolę w społeczeństwie Gruzji, gdzie prawosławie jest dominującą religią. Kościół cieszy się ogromnym zaufaniem i szerokim poparciem ludności, co wynika zarówno z jego historycznego znaczenia w kształtowaniu tożsamości narodowej, jak i z istotnej roli, jaką odgrywał w burzliwej historii kraju na przestrzeni wieków. Powiązania Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego z Rosyjskim Kościołem Prawosławnym są wyraźne i budzą kontrowersje. Naturalna skłonność Kościoła do konserwatyzmu oraz jego ogromny wpływ społeczny czynią GKP jednym z głównych źródeł narracji antyzachodnich, szczególnie w kontekście praw osób LGBT. Wysokie zaufanie do Kościoła jest często wykorzystywane przez poszczególnych duchownych lub grupy ideologiczne w ramach Kościoła do promowania antyzachodnich przekazów. Takie działania nie tylko osłabiają integrację Gruzji z Zachodem, ale także czynią gruzińską populację bardziej podatną na wpływy informacyjne i propagandę.

Wzajemne wsparcie między prorosyjską polityką państwową a narracjami propagowanymi przez Gruziński Kościół Prawosławny (GKP) stało się ponownie widoczne podczas niedawnych debat na temat zachodniej orientacji politycznej Gruzji. W tym kontekście szczególnie wyrazista była wypowiedź jednego z wyższych duchownych Kościoła, ks. Iakoba, który zwrócił się do gruzińskiej opinii publicznej:

„Musimy sami określić nasz los, nie chcemy wchodzić do Rosji ani nigdzie indziej - mówię wam, większość z nas z 2 milionów jest zdrowa na umyśle, teraz, kiedy się zebrali, musi być ich maksymalnie 2000-3000, apeluję do nich, nie idźcie drogą zdrady!”

To oświadczenie wpisuje się w prorosyjską narrację „neutralności”, która w swojej formie pozornie promuje równowagę i niezależność Gruzji od wpływów zarówno Rosji, jak i Zachodu. W rzeczywistości jednak narracja ta działa manipulacyjnie, wzmacniając argumenty za polityką bliższą strategicznym interesom Rosji. Wypowiedzi tego rodzaju, choć pozornie apolityczne, mogą skutecznie osłabiać prozachodnie dążenia Gruzji, odwołując się do emocji narodowych i budząc nieufność

მეუფე იაკობი - ჩვენი ბედი თვითონვე უნდა განვსაზღვროთ, არც რუსეთში გვინდა შესვლა და არც სადმე - გეუბნებით, 2 მილიონიდან უმეტესობა ჯანსაღ აზრზე ვართ, ახლა რომ შეიკრიბნენ, მაქსიმუმ 2000- 3000 იყვნენ, იმათ მივმართავ, ნუ მიჰყვებიან ლალატის გზას!

wobec Zachodu. Przekazy, które nawołują do „samookreślenia” i przestrzegają przed „zdradą”, mogą prowadzić do budowy strategicznej neutralności, która w praktyce sprzyja politycznym celom Rosji w regionie. Wypowiedzi duchownych, takich jak ks. Iakob, podkreślają rolę Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego w kształtowaniu opinii publicznej i propagowaniu narracji politycznych. Choć wydają się one promować niezależność i neutralność, ich rzeczywisty wpływ często działa na korzyść prorosyjskiej polityki w Gruzji, co stawia przed społeczeństwem wyzwania związane z ochroną swojej suwerenności i orientacji prozachodniej.

f) Media tradycyjne

i. Państwowe

Gruziński Nadawca Publiczny (GPB) jest narodowym nadawcą publicznym Gruzji, powołanym w celu dostarczania społeczeństwu różnorodnych programów telewizyjnych i radiowych. Jego utworzenie zostało uregulowane ustawą o radiofonii i telewizji, przyjętą w 2004 roku. Zgodnie z tą ustawą, głównym celem GPB jest:

„Zapewnienie społeczeństwu różnorodnych programów wolnych od wpływów politycznych i komercyjnych, odpowiadających interesom publicznym”.

- **Osoba prawna prawa publicznego:** GPB został ustanowiony jako niezależna osoba prawna prawa publicznego, której zadaniem jest nadawanie programów w interesie publicznym.
- **Majątek państwowy:** Działalność GPB opiera się na majątku państwowym, zgodnie z prawodawstwem Gruzji.
- **Finansowanie publiczne:** GPB finansowany jest ze środków publicznych, co ma na celu zagwarantowanie jego niezależności od komercyjnych i politycznych interesów.
- **Brak podległości agencjom państwowym:** Nadawca publiczny teoretycznie działa autonomicznie, nie podlegając żadnej agencji państwowej, co ma zapewniać jego “niezależność i obiektywizm” w realizacji misji publicznej.

Zarządzanie Gruzjińskim Nadawcą Publicznym (GPB)

Gruzjiński Nadawca Publiczny (GPB) jest zarządzany przez Radę Powierniczą, która składa się z 11 członków. Proces wyboru powierników odbywa się według zasad określonych przez Parlament Gruzji i obejmuje następujące nominacje:

- 2 powierników wybieranych przez Parlament Gruzji na podstawie nominacji Rzecznika Praw Obywatelskich Gruzji.
- 3 powierników wybieranych z nominacji frakcji większości parlamentarnej.
- 3 powierników wybieranych z nominacji frakcji opozycji parlamentarnej, do której należy największa liczba członków Parlamentu.
- 3 powierników wybieranych z nominacji Rady Najwyższej Autonomicznej Republiki Adżarii.

GPB jest kierowany przez Dyrektora Generalnego, który jest wybierany przez Radę Powierniczą w drodze otwartego konkursu. Obecnie stanowisko to piastuje Tinatin Berdzeniszwili. Nadawca publiczny Adżaria TV i Radio również podlega Radzie Powierniczej. Kierownictwo tej instytucji sprawuje Dyrektor, wybierany w analogiczny sposób przez Radę Powierniczą. Aktualnie funkcję tę pełni Władimir Tatiszwili.

Zakres działalności Gruzjińskiego Nadawcy Publicznego (GPB): Gruzjiński Nadawca Publiczny (GPB) obsługuje różnorodne kanały telewizyjne i radiowe, które pełnią istotną rolę w dostarczaniu treści informacyjnych, edukacyjnych i rozrywkowych dla społeczeństwa Gruzji.

- **Pierwszy Kanał Gruzji (1TV):** Flagowy kanał GPB, nadający programy informacyjne, kulturalne i rozrywkowe.
- **Pierwszy Kanał Edukacyjny (do 2023 roku):** Do 2020 roku GPB obsługiwał Drugi Kanał Gruzji. W 2020 roku, w odpowiedzi na pandemię COVID-19, kanał został przekształcony w Pierwszy Kanał Edukacyjny, który nadawał programy edukacyjne dla uczniów uczących się w domu. Kanał został zamknięty 1 grudnia 2023 roku.
- **Pierwszy Kanał Sportowy (od 2024 roku):** Najnowszy projekt GPB, oferujący treści sportowe, w tym transmisje wydarzeń sportowych i programy tematyczne.
- **Radio Gruzjińskie:** Główna stacja radiowa nadawcy, zapewniająca informacje, muzykę i programy kulturalne.
- **Gruzjińskie Radio Muzyczne:** Specjalistyczna stacja radiowa koncentrująca się na muzyce i kulturze.
- **Adżaria TV (nadawca publiczny):** Regionalny kanał telewizyjny skupiony na sprawach lokalnych i programach dedykowanych mieszkańcom Autonomicznej Republiki Adżarii.
- **Adżaria Radio (nadawca publiczny):** Stacja radiowa skierowana do słuchaczy w regionie Adżarii, oferująca lokalne wiadomości i treści.

Zakres działalności Gruzjińskiego Nadawcy Publicznego (GPB)

Gruzjiński Nadawca Publiczny (GPB) obsługuje różnorodne kanały telewizyjne i radiowe, które pełnią istotną rolę w dostarczaniu treści informacyjnych, edukacyjnych i rozrywkowych dla społeczeństwa Gruzji. GPB realizuje różnorodne projekty medialne, dostosowując swoją ofertę do zmieniających się potrzeb społeczeństwa. Przez lata nadawca dostosowywał swoje kanały, jak w przypadku Pierwszego Kanału Edukacyjnego, który został uruchomiony w odpowiedzi na wyzwania pandemii, oraz nowego Pierwszego Kanału Sportowego, uruchomionego w 2024 roku. Regionalne stacje, takie jak Adżaria TV i Adżaria Radio, podkreślają znaczenie nadawcy w zapewnianiu zróżnicowanych treści dla całego kraju.

ii. Prywatne

Unia Medialna Obiektivi: Profil i powiązania polityczne

Unia Medialna Obiektivi (Obiektivi) to prywatna organizacja medialna z siedzibą w Gruzji. Założona 2 sierpnia 2010 roku, od samego początku była powiązana z prorosyjskimi środowiskami politycznymi. W gronie założycieli Obiektivi znalazła się **Irma Inaszwili, była sekretarz generalna prorosyjskiego ugrupowania politycznego „Sojusz Patriotów”**. Irma Inaszwili, która była członkinią 9. i 10. kadencji parlamentu, zaprzestała oficjalnego zarządzania stacją w 2014 roku, kiedy rozpoczęła swoją działalność polityczną.

Ogólnie Obiektivi zostało założone przez 11 członków, spośród których niektórzy nadal pozostają aktywnymi zwolennikami lub członkami „Sojuszu Patriotów”. Na przykład Giorgi Korkotaszwili, jeden z pierwotnych fundatorów, był numerem 10 na liście kandydatów „Sojuszu Patriotów” podczas wyborów parlamentarnych w 2024 roku. Obiektivi często postrzegane jest jako medialne lub ideologiczne ramię ugrupowania „Sojusz Patriotów”. Organizacja medialna poświęca znaczną część swojej działalności na promocję członków tej partii politycznej. Jej programy i treści w dużej mierze koncentrują się na propagowaniu narracji zgodnych z poglądami i interesami „Sojuszu Patriotów”. Unia

Medialna Obiektivi pełni rolę wyraźnie powiązaną z prorosyjską polityką w Gruzji, służąc jako platforma do promocji narracji „Sojuszu Patriotów”. Związki organizacji z założycielami i działaczami tego ugrupowania politycznego sprawiają, że Obiektivi można postrzegać jako narzędzie wspierające ich cele ideologiczne i polityczne.

Unia Medialna Obiektivi jest zarządzana przez zarząd składający się z czterech członków, z których każdy odgrywa znaczącą rolę w działalności organizacji oraz jej powiązaniach politycznych. Skład zarządu:

- Irakli Tsilikiszwili - Przewodniczący zarządu i dyrektor firmy, otwarcie uczestniczy w debatach politycznych. **Był jednym z sygnatariuszy listu wysłanego 21 lutego 2022 roku przez prorosyjskie organizacje z Gruzji do Władimira Putina.** W liście opowiadano się za militarną neutralnością Gruzji i Ukrainy, na kilka dni przed inwazją Rosji na Ukrainę. List został również podpisany przez Irmę Inaszwili, jedną z założycielek Obiektivi.
- Zurab Gogiszwili - Członek zarządu.
- Dimitry Parsmani - Członek zarządu, W wyborach parlamentarnych w 2024 roku zajmował 71. miejsce na liście kandydatów „Sojuszu Patriotów”, co podkreśla jego bliskie związki z prorosyjskim ugrupowaniem politycznym.
- Ilia Chaczibaia - Członek zarządu.

Cała struktura organizacji, łącznie z jej założycielami, członkami zarządu i częstymi gośćmi, jest bezpośrednio powiązana z **działalnością prorosyjską i antyzachodnią**. Programy Obiektivi oraz działania kierownictwa wyraźnie wspierają prorosyjskie narracje, które często stoją w sprzeczności z prozachodnią orientacją Gruzji. Listy i inicjatywy, takie jak

wspomniane wystąpienie do Władimira Putina, dodatkowo podkreślają ideologiczne powiązania organizacji z interesami rosyjskimi.

Zarząd Obiektivi, na czele z Iraklim Tsilikiszwilim, odgrywa kluczową rolę w propagowaniu narracji prorosyjskich. Bliskie związki z „Sojuszem Patriotów” oraz udział w inicjatywach wspierających politykę Rosji stawiają organizację w roli jednego z głównych propagatorów antyzachodnich przekazów w Gruzji.

Unia Medialna Obiektivi prowadzi działalność za pośrednictwem następujących kanałów:

- TV Obiektivi
- Radio Obiektivi 105.1 FM

Zgodnie z regulaminem organizacji, Unia Medialna Obiektivi deklaruje realizację następujących celów:

- Ochrona i wdrażanie zasad określonych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ.
- Ochrona i wdrażanie wymogów wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.
- Ochrona i wdrażanie wymogów wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych.
- Szczególne zaangażowanie w: ochronę wolności słowa i wypowiedzi, zapewnienie obiektywizmu, przejrzystość i uczciwość procesów wyborczych na wszystkich szczeblach.

Choć regulamin organizacji definiuje szczytne cele, działalność medialna Obiektivi często stoi w sprzeczności z tymi założeniami:

Prorosyjska działalność prowadzona przez organizację medialną pomija kluczowe zasady określone w regulaminie. Eksperci regularnie występujący na antenie TV Obiektivi byli

wielokrotnie krytykowani za wzywanie do aktów przemocy wobec mniejszości, angażowanie się w kampanię oszczerstw i szerzenie dezinformacji.

Przez lata Obiektivi nie cieszyło się wysoką oglądalnością. Zmiana nastąpiła wraz z przejściem gruzińskiej partii rządzącej na narracje antyzachodnie, co wpłynęło na całe gruzińskie środowisko informacyjne. Paradoksalnie, zamiast zyskać na znaczeniu, Obiektivi straciło większość swojej widowni oraz zdolność realizacji swoich celów. Unia Medialna Obiektivi, choć deklaruje ochronę praw człowieka i przejrzystości procesów demokratycznych, w praktyce angażuje się w działalność sprzeczną z tymi wartościami. Zmiany w gruzińskim środowisku informacyjnym i przejście na narracje antyzachodnie nie poprawiły jej pozycji na rynku medialnym, a wręcz przyczyniły się do dalszego spadku jej znaczenia.

LLC Alt Info to prywatna organizacja medialna z siedzibą w Gruzji, założona 28 stycznia 2019 roku przez dwóch partnerów: Shotę Martinenko i Tsiagę Morgoshia, z których każdy posiadał po 50% udziałów w firmie.

Pierwotna struktura (2019): Shota Martinenko został mianowany pierwszym dyrektorem organizacji.

Zmiana własności i kierownictwa (marzec 2022): Tsiaga Morgoshia stała się jedynym właścicielem organizacji, nabywając 100% udziałów, jednocześnie stanowisko dyrektora objęła Tamar Kacharava.

Ponowna zmiana własności (kwiecień 2022): Aleksandre Kardava nabył 50% udziałów w organizacji i został mianowany dyrektorem. Tsiaga Morgoshia zachowała własność pozostałych 50% udziałów.

Dwa dni po wyborach parlamentarnych, które odbyły się 26 października 2024 roku, LLC Alt Info ogłosiło zakończenie działalności z powodu trudności finansowych. LLC Alt Info, mimo stosunkowo krótkiej działalności, doświadczyło licznych zmian własnościowych i zarządczych. Ostateczne zamknięcie organizacji po wyborach parlamentarnych w 2024

roku wskazuje na wyzwania finansowe i operacyjne, z którymi borykała się ta medialna firma w dynamicznym środowisku informacyjnym Gruzji.

Kontrowersje wokół finansowania Alt Info i powiązania właścicieli z rosyjskimi funduszami

Analiza właścicieli organizacji Alt Info rzuca światło na jej potencjalne źródła finansowania, co jest kluczowe dla zrozumienia działalności tej organizacji, szczególnie w kontekście powiązań z prorosyjskim ruchem politycznym „Ruch Konserwatywny”. Tsiala Morgoshia, emerytka i właścicielka 50% udziałów w Alt Info od 2022 roku, nie jest postacią znaną w gruzińskiej polityce ani środowisku medialnym. Jej powiązania ze środowiskiem skrajnie prawicowym wynikają z relacji rodzinnych – **jest ciotką Konstantine’a Morgoshii**, jednego z czołowych działaczy skrajnie prawicowych, antyzachodnich i prorosyjskich w Gruzji. **Konstantine Morgoshia został objęty sankcjami przez Departament Skarbu USA w 2024 roku, przed wyborami parlamentarnymi, za podejrzenia o współpracę z Rosją i otrzymywanie rosyjskich funduszy.** Pojawiły się podejrzenia, że przekazywane przez niego środki były wykorzystywane do finansowania Alt Info za pośrednictwem Tsiali Morgoshii. W 2022 roku Tsiala Morgoshia przekazała Alt Info ponad 1 milion lari (około 350 000 USD). Analitycy sugerowali, że fundusze te pochodziły od Konstantine’a Morgoshii, który, aby uniknąć sankcji, zarejestrował swoje aktywa na nazwisko swojej ciotki. Konstantine Morgoshia publicznie utrzymywał, że to on sam finansuje działalność Alt Info, co jeszcze bardziej wzmocniło podejrzenia o wykorzystywanie Tsiali Morgoshii jako pośrednika. Strategia rejestrowania aktywów na osoby trzecie, takie jak Tsiala Morgoshia, wydaje się być próbą obejścia międzynarodowych sankcji i utrzymania działalności organizacji, której przekaz jest zgodny z prorosyjską narracją. W 2021 roku liderzy Alt Info założyli skrajnie prawicowy, brutalny ruch polityczny, znany jako Ruch Konserwatywny, który szybko stał się istotnym narzędziem propagowania prorosyjskich narracji i podważania aspiracji Gruzji do integracji euroatlantyckiej.

Alt Info pełniło rolę medialnego i ideologicznego zaplecza dla brutalnej organizacji ekstremistycznej, która w latach 2019–2024 ewoluowała w partię polityczną pod nazwą „Ruch Konserwatywny/Alt Info”. W 2024 roku Ruch Konserwatywny/Alt Info podjął próbę udziału w wyborach parlamentarnych. Ministerstwo Sprawiedliwości Gruzji unieważniło jednak rejestrację partii politycznej, uzasadniając swoją decyzję nieprawidłowościami proceduralnymi, co uniemożliwiło organizacji samodzielny start w wyborach.

W obliczu zakazu, Alt Info nawiązało współpracę z „Sojuszem Patriotów”, prorosyjskim ugrupowaniem politycznym. Korzystając z istniejącej rejestracji „Sojuszu Patriotów”, Alt Info i związane z nim struktury polityczne wystartowały w wyborach parlamentarnych w 2024 roku, tworząc skonsolidowaną listę polityczną. Alt Info jako medialne ramię organizacji ekstremistycznej, odegrało kluczową rolę w promowaniu narracji zgodnych z interesami „Ruchu Konserwatywnego” oraz w konsolidacji jego działań politycznych. Pomimo decyzji Ministerstwa Sprawiedliwości o unieważnieniu rejestracji partii, Alt Info skutecznie uniknęło tego zakazu, łącząc siły z „Sojuszem Patriotów” i kontynuując swoje dążenia polityczne w wyborach parlamentarnych w 2024 roku.

Alt Info prowadzi działalność za pośrednictwem następujących kanałów:

- Alt-Info TV.
- Internetowej telewizji Alt-Info, stanowiącej uzupełnienie działalności telewizyjnej w przestrzeni online.

Oglądalność tradycyjna: Alt Info odnotowywało niewielką oglądalność na przestrzeni lat, osiągając maksymalnie 2% widowni.

Działalność online: Organizacja wyróżniała się aktywnością w mediach społecznościowych, która często tworzyła iluzję większego wpływu i popularności. Skoordynowane, nieautentyczne działania w przestrzeni cyfrowej były szeroko badane przez organizacje pozarządowe i ekspertów, którzy wskazywali na techniki manipulacji mające na celu budowanie wizerunku siły Alt Info.

Po przejściu kontrolowanych przez rząd mediów na narracje antyzachodnie, które zdominowały gruzińskie środowisko informacyjne, Alt Info oraz inne podobne organizacje medialne straciły znaczną część widzów. Alt Info, mimo niewielkiej oglądalności w tradycyjnych mediach, odgrywa istotną rolę w tworzeniu i promowaniu konserwatywnych wartości za pomocą skoordynowanej działalności online.

Imedi TV to jedna z największych i najpopularniejszych stacji telewizyjnych w Gruzji, będąca obecnie prywatną, prorządową platformą medialną. Jej burzliwa historia doprowadziła do przekształcenia tej prywatnej firmy w jedno z głównych narzędzi propagandowych rządu Gruzji. Data założenia: 15 marca 2003 roku. Założyciel: Holding E-Media, który obejmował:

- Stację telewizyjną Imedi.
- Firmy wydawnicze.
- Stacje radiowe.
- Przedsiębiorstwa produkujące programy telewizyjne.

Do 2008 roku stacja należała do gruzińskiego miliardera **Badri Patarkatsiszwilego**, który urodził się w Tbilisi, ale swój majątek zgromadził w Rosji. W Rosji Patarkatsiszwili był właścicielem wydawnictwa **Kommiersant**, które publikowało wpływową gazetę biznesową. W lutym 2008 roku Patarkatsiszwili zmarł w Londynie na niewydolność serca. Śledztwo i badania toksykologiczne nie wykazały udziału osób trzecich. Patarkatsiszwili utrzymywał bliskie kontakty z rosyjskim oligarchą Borisem Bieriezowskim, który również mieszkał na wygnaniu w Londynie i był celem licznych prób zamachu. Podobnie jak Bieriezowski, Patarkatsiszwili został oskarżony o oszustwa przez rosyjskie władze w 2002 roku, co zmusiło go do opuszczenia Rosji. Patarkatsiszwili był znanym przeciwnikiem prezydenta Gruzji Micheila Saakaszwilego. W 2007 roku, w ramach działań mających na celu ograniczenie wpływów Patarkatsiszwilego, gruzińskie władze zamknęły stację telewizyjną Imedi. Wkrótce potem stacja została odebrana grupie I-Media i przekazana News Corp, **co miało na celu uciszenie głosów opozycji**. Imedi TV pozostawało własnością News Corp do czasu przegranej wyborów parlamentarnych w 2012 roku przez partię polityczną Ruch Narodowy, kierowaną przez Micheila Saakaszwilego. W październiku 2012 roku, po zmianie władzy w Gruzji, kanał telewizyjny Imedi, wraz z powiązаныmi firmami radiowymi i prasowymi, został zwrócony rodzinie Patarkatsiszwilego. Od momentu przejęcia przez rodzinę Patarkatsiszwilego, Imedi TV zmieniło swoje stanowisko polityczne i obecnie:

Zmiana właściciela w 2012 roku oznaczała istotny zwrot w politycznym charakterze stacji Imedi TV. Po latach bycia narzędziem propagandowym prorządowego Ruchu Narodowego, stacja przyjęła narrację skrajnie krytyczną wobec Micheila Saakaszwilego i jego partii, co odzwierciedla obecne napięcia polityczne w Gruzji.

Przejęcie Imedi TV przez Irakliego Rukhadze i jego wpływ na niezależność stacji

W 2021 roku właścicielem firmy telewizyjnej Imedi został biznesmen Irakli Rukhadze, kierujący holdingiem inwestycyjnym Hunnewell Partners, znanym z powiązań z rządem gruzińskim. Przejęcie to miało istotny wpływ na charakter stacji, która, będąc już wcześniej

prorządowa, stała się jeszcze bardziej stronnicza. Irakli Rukhadze to postać znana z licznych kontrowersji i oskarżeń o oszustwa. Oprócz Imedi, Rukhadze jest również właścicielem Liberty Bank, trzeciego co do wielkości banku w Gruzji. Liberty Bank został oskarżony o wykorzystywanie gruzińskich emerytów za pomocą pożyczek. Pozew w tej sprawie, który trafił do sądu, od lutego 2021 roku utknął w martwym punkcie, bez wyznaczenia terminu rozprawy. Powszechnie podejrzewa się, że gruziński rząd wspierał Rukhadze w ustalaniu korzystnych terminów rozpraw i wyników sądowych, w zamian za prorządowe narracje emitowane przez najczęściej oglądany kanał telewizyjny w Gruzji, jakim jest Imedi. Po przejściu przez Irakiego Rukhadze, Imedi TV, już wcześniej znane ze swojego prorządowego charakteru, jeszcze bardziej zaostrzyło swoją linię redakcyjną, co pogłębiło obawy o brak pluralizmu i niezależności mediów w Gruzji.

Rola Imedi w propagandzie antyzachodniej w 2024 roku: W pierwszej połowie 2024 roku, w czasie, gdy gruziński rząd wskrzesił inspirowaną Rosją ustawę o agentach zagranicznych i otwarcie krytykował Zachód, **Imedi odegrało kluczową rolę jako główne narzędzie propagandy rządowej.** Imedi stało się centralnym kanałem rozpowszechniania narracji promowanych przez partię rządzącą Gruzji – Marzenie. Stacja nie tylko transmitowała rządowe komunikaty, ale również aktywnie tworzyła treści wzmacniające i rozwijające narracje antyzachodnie.

W wyniku tych działań, Imedi – największy kanał telewizyjny w Gruzji – stał się w 2024 roku **głównym głosem propagandy antyzachodniej w kraju.** Jego zasięg i popularność uczyniły go kluczowym narzędziem w kształtowaniu opinii publicznej zgodnie z prorządowymi i antyzachodnimi interesami.

Imedi prowadzi działalność za pośrednictwem:

- **Imedi TV:** Flagowego kanału telewizyjnego.
- **Radio Imedi:** Powiązanej stacji radiowej.

W 2024 roku Imedi, wykorzystując swoją dominującą pozycję na rynku medialnym, stało się filarem rządowej propagandy w Gruzji, jednocześnie wzmacniając narracje

anty Zachodnie. TV Imedi, największy i najczęściej oglądany kanał telewizyjny w Gruzji, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu opinii publicznej. Podczas gdy anty Zachodnia dezinformacja była wcześniej marginalizowana i ograniczona do radykalnych kanałów oraz serwisów informacyjnych, jej obecność w programach TV Imedi ma istotne konsekwencje dla społeczeństwa.

Rozszerzenie zasięgu narracji anty Zachodnich

- **Bezprecedensowy zasięg:** Emitowanie treści anty Zachodnich przez TV Imedi jako kanał postrzegany jako wiarygodne źródło informacji, zwiększa ich dostępność i wpływ na znaczną część gruzińskiej populacji.
- **Normalizacja przekazów:** Częsta obecność tych narracji w popularnym medium prowadzi do ich stopniowej akceptacji jako elementu głównego nurtu debaty publicznej.

Wpływ na społeczeństwo

- **Skutki dezinformacji:** Stała ekspozycja na stronnicze, niesprawdzone i celowo manipulowane treści informacyjne powoduje wzrost sceptycyzmu wobec Zachodnich wartości i instytucji.
- **Oslabienie ruchu pro Zachodniego:** Wizerunek TV Imedi jako zaufanego źródła informacji wzmacnia przekazy anty Zachodnie, wyrządzając trwałe szkody dla ruchu pro Zachodniego w Gruzji i podważając wsparcie społeczne dla integracji z Zachodem.

Obecność antyzachodnich narracji w TV Imedi nie tylko poszerza zasięg dezinformacji, ale także zmienia sposób ich postrzegania w społeczeństwie, czyniąc je bardziej akceptowalnymi i wiarygodnymi.

PosTV to prywatna stacja medialna, powiązana z państwem, znana z rozpowszechniania propagandy rządowej oraz promowania spójnych narracji antyzachodnich. Założona w 2017 roku jako internetowa platforma nadawcza, stacja od początku pełniła kluczową rolę w strategii partii rządzącej, mającej na celu intensyfikację antyzachodnich przekazów w Gruzji.

Założyciele i struktura własności

Szałwa Ramiszwili: Prominentny propagandysta rządowy i głośny zwolennik partii rządzącej. Posiada 20% udziałów w PosTV. Publicznie przyznał, że jego zadaniem jest prowadzenie propagandy państwowej, otwarcie ignorując kwestię prawdy w swoich działaniach. Często wzmacnia narracje rządowe poprzez swoje programy emitowane na stacji.

Zaza Szatiriszwili: Prorządowy komentator i propagandysta. Posiada również 20% udziałów w PosTV. Jego działalność od początku była powiązana z promowaniem prorządowych treści i wspieraniem strategii komunikacyjnej partii rządzącej.

PosTV odgrywa istotną rolę w **konsolidacji prorządowych przekazów** i ich prezentacji jako głównego nurtu opinii publicznej. Narracje antyzachodnie emitowane przez stację są kluczowym elementem strategii informacyjnej partii rządzącej, mającej na celu kształtowanie opinii publicznej w sposób sprzyjający polityce prorządowej i prorosyjskiej. PosTV, założona w 2017 roku, jest ściśle powiązana z elitami rządowymi Gruzji i działa jako narzędzie propagandowe, promujące narracje zgodne z interesami partii rządzącej. Kluczową rolę w jej działalności odgrywają założyciele, Szałwa Ramiszwili i Zaza Szatiriszwili, którzy otwarcie przyznają się do swojej misji propagandowej, czyniąc z PosTV jeden z głównych filarów antyzachodniej kampanii informacyjnej w Gruzji.

PosTV zyskało znaczną popularność w 2019 roku, kiedy przeszło z internetowej platformy nadawczej na kanał telewizyjny. Do 2022 roku stacja stała się medialnym ramieniem ruchu „Siła Ludu”, otwarcie wspierając jego program i narracje. Zespół PosTV oficjalnie oświadczył, że ich platforma jest zgodna z wizją i wartościami ruchu „Siła Ludu”. „Siła Ludu” powstała po odłączeniu się jej członków od partii rządzącej Gruzińskie Marzenie. Według członków ruchu, rozłam wynikał z braku gotowości Gruzińskiego Marzenia do otwartego krytykowania rzekomej ingerencji Zachodu w politykę Gruzji.

Wiodące narracje obejmują m.in.:

- Oczernianie Zachodu, w tym oskarżanie ambasadorów krajów zachodnich o próby wciągnięcia Gruzji w wojnę na Ukrainie.
- Promowanie prorosyjskich teorii spiskowych, które miały przyciągać prorosyjski elektorat.
- Wsparcie dla narracji prorządowych, przy jednoczesnym krytykowaniu Gruzińskiego Marzenia za brak otwartości w atakach na Zachód.

Wiktor Dolidze i kontrola nad PosTV: Wiktor Dolidze, kluczowa postać ruchu „Siła Ludu”, nabył 52% udziałów w PosTV, co dodatkowo umocniło związki między stacją a ruchem. Współpraca PosTV i „Siły Ludu” była wyraźnie ukierunkowana na realizację wspólnych celów politycznych, takich jak: „Bрудna robota” dla partii rządzącej, obejmująca kampanię oszczerstw wobec Zachodu oraz docieranie do prorosyjskiej publiczności i konsolidowanie jej poparcia.

PosTV, poprzez swoją współpracę z ruchem „Siła Ludu”, stało się kluczowym narzędziem w promowaniu prorosyjskich narracji i antyzachodniej propagandy w Gruzji. Stacja, której większość udziałów należy do Wiktora Dolidze, pełni funkcję medialnego przedłużenia ruchu, jednocześnie wspierając rządową agendę i prowadząc kampanie skierowane przeciwko Zachodowi. Taka działalność znacząco wpływa na przestrzeń medialną i polityczną Gruzji, wzmacniając prorosyjskie nastroje w społeczeństwie.

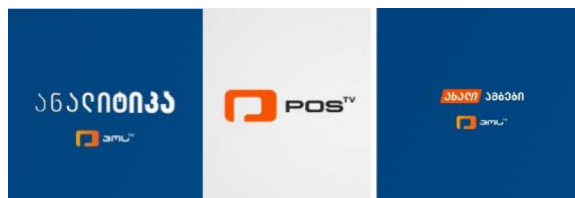
Jednym z najważniejszych elementów ramówki **PosTV** jest program analityczny, który wyróżnia się otwarcie prorządowym i antyzachodnim charakterem. W programie występuje trzech zadeklarowanych propagandystów:

- **Bacho Odiszaria:** Znany z regularnego wspierania prorządowych narracji, często krytykuje Zachód i promuje prorosyjskie teorie spiskowe.
- **Szałwa Ramiszwili:** Jeden z najbardziej wpływowych propagandystów w Gruzji, Posiada 20% udziałów w PosTV, co dodatkowo wzmacnia jego wpływ na kierunek treści emitowanych przez stację.
- **Guri Sultaniszwili:** Aktywnie wspiera prorządowe przekazy i krytykuje Zachód. Współtworzy treści mające na celu wzmacnianie narracji antyzachodnich i prorosyjskich w Gruzji.

Treści przedstawiane w programie często opierają się na manipulacjach, nie zweryfikowanych informacjach oraz wyolbrzymieniach, co dodatkowo wspiera antyzachodnią agendę. Program analityczny prowadzony przez trójkę deklarowanych propagandystów odgrywa kluczową rolę w strategii PosTV, wzmacniając narracje antyzachodnie i prorosyjskie. Dzięki ich zaangażowaniu PosTV konsoliduje swoją pozycję jako narzędzie propagandowe w gruzińskiej przestrzeni medialnej.

PostTV, sprzymierzone z rządem Gruzji, odgrywa aktywną rolę w **kampaniach dyskredytujących wymierzonych w dziennikarzy, grupy społeczeństwa obywatelskiego i przeciwników politycznych**. Jego programy i działania obejmują rozpowszechnianie antyzachodniej retoryki, dezinformacji oraz treści wzbudzających strach, szczególnie w kontekście wojny. PostTV działa jako stacja telewizyjna oraz agencja informacyjna, ale utrzymuje aktywną obecność w mediach społecznościowych, zarządzając popularnymi stronami na Facebooku, takimi jak:

- PosTVtv Analytics.
- PosTVtv News.

Mimo że PostTV nigdy nie osiągnęło znaczących wyników w **rankingach oglądalności telewizyjnej**, jego działania w mediach społecznościowych i ukierunkowane kampanie mają istotny wpływ na kształtowanie opinii publicznej.

ქონსერვატიული მოძრაობა

Przywódcтво i ideologia

Zurab Makharadze: Mianowany przewodniczącym Ruchu

Konserwatywnego w momencie jego powstania. Otwarcie opowiadał się za normalizacją stosunków z Rosją, co obejmowało organizowanie częstych wizyt członków ugrupowania w Rosji. Wizyty te miały na celu spotkania z wysokimi rangą politykami i ekspertami, wzmacniające współpracę i prorosyjskie narracje.

Konstantine Morgoshia: Prominentny lider Ruchu Konserwatywnego i Alt Info. Utrzymywał bliskie relacje z Rosją, planując tam przedsięwzięcia biznesowe. Kontynuował finansowanie Alt Info i Ruchu Konserwatywnego, co miało kluczowe znaczenie dla ich działalności.

Ruch Konserwatywny aktywnie działał na rzecz osłabienia prozachodnich nastrojów w kraju, promując prorosyjskie idee i narracje. Poprzez kontakty z rosyjskimi politykami i biznesmenami, ugrupowanie wzmacniało prorosyjskie postawy w społeczeństwie gruzińskim. Regularne wizyty w Rosji służyły budowaniu wizerunku ugrupowania jako „pomostu” między Gruzją a Rosją. Rosyjskie powiązania umożliwiały pozyskiwanie funduszy, które były kluczowe dla prowadzenia kampanii politycznych i propagandowych. Ruch Konserwatywny, założony przez liderów Alt Info, stał się ważnym graczem na scenie politycznej Gruzji, wykorzystując swoje powiązania z Rosją do podważania integracji Gruzji z Zachodem. Działania przywódców ruchu, takich jak Zurab Makharadze i Konstantine Morgoshia, ukazują celową strategię wzmacniania prorosyjskich nastrojów i destabilizacji euroatlantyckich aspiracji kraju.

Ruch Konserwatywny podjął działania mające na celu rozszerzenie swoich wpływów w całej Gruzji poprzez otwieranie biur regionalnych w różnych miastach. Rozszerzenie działalności poza stolicę w celu dotarcia do społeczności w regionach, które są bardziej podatne na narracje prorosyjskie, szczególnie w miejscach, gdzie nostalgia za czasami sowieckimi jest wyraźniejsza. Otwieranie biur w regionach umożliwiło skuteczniejsze rozpowszechnianie prorosyjskich przekazów oraz zwiększyło obecność ruchu w mniej zurbanizowanych obszarach. Ekspansja Ruchu Konserwatywnego spotkała się z silnym sprzeciwem społecznym w wielu miastach Gruzji. Mieszkańcy organizowali demonstracje przeciwko otwieraniu biur, wyrażając swoje niezadowolenie z działalności ruchu i jego prorosyjskich narracji. W niektórych przypadkach protesty były na tyle intensywne, że zmusiły Ruch Konserwatywny do zamknięcia biur regionalnych. Chociaż otwieranie biur regionalnych umożliwiło Ruchowi Konserwatywnemu skuteczniejsze docieranie do społeczności podatnych na prorosyjskie narracje, ekspansja napotkała znaczący opór społeczny. Protesty w wielu miastach oraz zamykanie biur pod presją lokalnych mieszkańców pokazują, że działalność ruchu budzi silne kontrowersje i nie jest akceptowana przez wszystkie grupy społeczne w Gruzji.

Ruch Konserwatywny, ideologicznie sprzymierzony z partią rządzącą, odegrał kluczową rolę w promowaniu prorosyjskich narracji i stosowaniu brutalnych taktyk, które wzmocniły politykę rządu Gruzji. Te działania znacząco przyczyniły się do odchodzenia Gruzji od ścieżki euroatlantyckiej. Brutalna przemoc podczas Parady Równości 5 lipca 2021 roku ujawniła silne powiązania między prorosyjskimi grupami, takimi jak Ruch Konserwatywny, a partią rządzącą. Brak konsekwentnych działań wobec sprawców oraz ideologiczne wsparcie ze strony Alt Info i innych organizacji prorosyjskich wzbudzają obawy o instrumentalizację radykalnych ruchów do tłumienia opozycji oraz wspierania prorosyjskich interesów w Gruzji. dniu Marszu Godności doszło do brutalnych starć, które doprowadziły do:

- 19 rannych, w tym uczestników i dziennikarzy.
- Śmierci jednego dziennikarza w wyniku odniesionych obrażeń.

Ulice Tbilisi zostały zablokowane przez tłumy, napędzane ideologicznym i informacyjnym wsparciem Alt Info oraz Ruchu Konserwatywnego. Organizacje pozarządowe i międzynarodowe skrytykowały gruziński rząd za brak działań ochronnych wobec uczestników marszu, niepowodzenie w zidentyfikowaniu i ukaraniu sprawców przemocy. Podejrzenia wskazują, że władze celowo wykorzystywały radykalne grupy, takie jak Ruch Konserwatywny, do wykonywania „brudnej roboty” przeciwko politycznym przeciwnikom i środowiskom prozachodnim.

Przed wyborami parlamentarnymi w 2024 roku Ruch Konserwatywny zawiązał sojusz z Sojuszem Patriotów, podkreślając wspólne cele ideologiczne i zbieżność wartości. Jednak na siedem miesięcy przed wyborami Biuro ds. Zwalczania Korupcji rozpoczęło dochodzenie w sprawie legalności rejestracji obu ugrupowań, które zakończyło się unieważnieniem ich rejestracji przez Rejestr Publiczny¹. Decyzja o unieważnieniu rejestracji wywołała zamieszanie i oburzenie wśród liderów oraz zwolenników partii. W mediach społecznościowych zaczęły pojawiać się liczne nagrania ukazujące:

- Palenie flag Gruzjińskiego Marzenia, podczas którego skandowano hasła takie jak: „*Nie dla feudalnego reżimu Marzenia!*”.
- Wyrażanie rozczarowania partią rządzącą, która, zdaniem wielu sympatyków, zawdzięczała swoją pozycję polityczną wcześniejszemu wsparciu konserwatystów.

Konstantine Morgoshia, jeden z liderów Ruchu Konserwatywnego, oskarżył Gruzjińskie Marzenie o próbę zawłaszczenia ideologii konserwatywnej, w celu przedstawienia jej jako elementu swojej polityki. Prowadzenie politycznej wojny przeciwko Ruchowi Konserwatywnemu, co miało na celu marginalizację jego wpływów i ograniczenie konkurencji na scenie politycznej. Zamieszanie wokół rejestracji Ruchu Konserwatywnego i Sojuszu Patriotów oraz napięcia z Gruzjińskim Marzeniem unaoczniają głębokie podziały wśród ugrupowań konserwatywnych w Gruzji. Decyzja o unieważnieniu rejestracji spotkała się z ostrą krytyką i stała się punktem zapalnym w relacjach między partią rządzącą a ugrupowaniami konserwatywnymi, podważając jedność i stabilność prorosyjskich narracji w kraju.

Pomimo wcześniejszych niepowodzeń, sojusz z **Sojuszem Patriotów** umożliwił **Ruchowi Konserwatywnemu** udział w wyborach parlamentarnych w 2024 roku. Jednak ugrupowanie nie zdołało przekroczyć progu wyborczego, co zakończyło się dla niego porażką. W wyniku wyborów i klęski marginalnych prorosyjskich grup, pojawiły się doniesienia o zakończeniu działalności TV Alt Info oraz powiązanej z nią grupy politycznej. Jednak do momentu sporządzenia niniejszego raportu nie podjęto oficjalnych działań ani decyzji potwierdzających zakończenie działalności Alt Info i Ruchu Konserwatywnego.

Wybory parlamentarne w 2024 roku okazały się punktem zwrotnym dla prorosyjskich grup w Gruzji, takich jak Ruch Konserwatywny i Alt Info. Porażka wyborcza, trudności finansowe oraz sankcje nałożone przez Stany Zjednoczone skutecznie osłabiły ich zdolność do działania. Choć istnieją doniesienia o zakończeniu działalności tych organizacji, brak oficjalnych potwierdzeń pozostawia pewną niepewność co do ich ostatecznego losu.

g) Organizacje pozarządowe i inne podmioty mające wpływ na opinię publiczną

„Centrum Primakowa” *Грузино - Российский общественный центр им. Е.М. Примакова*); „Centrum Primakowa” zostało zarejestrowane przez „Fundację Gorczakowa” oraz „Gruziński Instytut Stosunków Międzynarodowych” w około rok po przejściu władzy w Gruzji przez Gruzińskie Marzenie.

Pierwsze kierownictwo: Organizacją początkowo kierował **Zaal Abaszydze**. Wśród założycieli znajdowały się osoby posiadające obywatelstwo Gruzji, a także dwóch obywateli Federacji Rosyjskiej: **Natalia Burlinova** i **Maria Liamtseva**. Od 2022 roku Centrum jest kierowane przez **Dimitri Lortkipanidze**, a znaleźć tam można innych obywateli Federacji Rosyjskiej, takich jak: **Daria Lobanova** czy **Anastasia Kotova**.

Centrum Primakowa posiada silne związki z rosyjskimi instytucjami i obywatelami, zarówno w początkowej fazie działalności, jak i w obecnym składzie kierownictwa. Zmiany w strukturze i dodanie nowych obywateli Federacji Rosyjskiej w roli założycieli wskazują na wzrost rosyjskiego zaangażowania w funkcjonowanie i kontrolowanie organizacji.

Centrum Primakowa było kierowane przez Zaala Abaszydze od dnia jego powstania do grudnia 2015 roku. Na tym stanowisku zastąpił go Bezhan Churcidze. Churcidze był członkiem parlamentu czterech kadencji i dyrektorem „Gruzińskiego Instytutu Stosunków Międzynarodowych”. W 2015 roku kierownictwo przejął Bezhan Churcidze (grudzień 2015 – czerwiec 2016), który zastąpił Zaala Abaszydze na stanowisku dyrektora. Był członkiem parlamentu czterech kadencji, pełnił również funkcję dyrektora Gruzińskiego Instytutu Stosunków Międzynarodowych, jednej z organizacji założycielskich Centrum. Kolejnym dyrektorem centrum był Uruzmag Karkusow (czerwiec 2016 – marzec 2018), który przejął funkcję dyrektora po Churcidze. Jego kariera obejmuje m. in stanowisko wiceministra gospodarki w okresie rządów „Ruchu Narodowego” (2007–2010) oraz Członkostwo w szeregach partii Gruzińskie Marzenie. Od marca 2018 roku do teraz,

obecnym dyrektorem jest Dimitri Lortkipanidze - były członek partii Zjednoczeni Demokraci. Centrum Primakowa od momentu powstania było zarządzane przez osoby z bogatym doświadczeniem politycznym, obejmującym współpracę zarówno z „Ruchem Narodowym”, jak i „Gruzińskim Marzeniem”. Zmiany w kierownictwie odzwierciedlają szerokie spektrum polityczne zaangażowanych liderów, co podkreśla znaczenie organizacji w przestrzeni polityczno-społecznej Gruzji.

Działalność „Fundacji Gorczakowa” i jej powiązania z „Centrum Primakowa”

„Fundacja Gorczakowa” została utworzona w 2010 roku przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej na mocy zarządzenia ówczesnego prezydenta Rosji, Dmitrija Miedwiediewa. Głównym celem Fundacji jest promowanie rosyjskiej „miękkiej siły” na arenie międzynarodowej. Działania te mają (pozornie) na celu budowanie pozytywnego wizerunku Rosji oraz wzmacnianie wpływów rosyjskich poprzez inicjatywy kulturalne, edukacyjne i społeczne. Fundacja rozpoczęła działalność w 2013 roku w Kijowie, jednak już po dwóch latach – w 2015 roku – jej działalność została zamknięta, co było związane z zaostrzeniem relacji ukraińsko-rosyjskich (nielegalna aneksja Krymu i destabilizacja Donbasu przez Rosję). „Fundacja Gorczakowa” odegrała kluczową rolę w utworzeniu „Centrum Primakowa” w Gruzji. Fundacja jako jeden z założycieli Centrum,

wspiera jego działalność mającą na celu umacnianie prorosyjskich narracji w regionie. Jedną z pierwotnych współzałożycielek „Centrum Primakowa” była Natalya Burlinova, która mieszka w Rosji i pełni funkcję prezeski organizacji pozarządowej „Creative Diplomacy”. Federalne Biuro Śledcze (FBI) poszukuje Burlinovej za prowadzenie nielegalnej działalności

na terytorium Stanów Zjednoczonych.

Według FBI, Burlinova wspólnie z funkcjonariuszami rosyjskich służb wywiadowczych próbowała zwerbować obywateli amerykańskich do udziału w wydarzeniu organizowanym w Moskwie.

Jeśli chodzi o drugą współzałożycielkę „Centrum Primakowa”, Marię Liamtsevą, jest ona specjalistką w dziedzinie

дипломатии publicznej, pracowała jako redaktor strony internetowej Fundacji Gorczakowa w Rosji i okresowo uczestniczyła w konferencjach organizowanych przez „Centrum Studiów Politycznych”.

Centrum Primakowa działa w trzech głównych obszarach, które ukierunkowane są na wzmacnianie prorosyjskich narracji i wpływów w Gruzji. Działalność Centrum obejmuje:

Popularyzacja języka rosyjskiego w Gruzji: Centrum regularnie organizuje kursy języka rosyjskiego, skierowane głównie do młodzieży. 1 października 2024 roku ogłoszono nabór na kolejny bezpłatny kurs języka rosyjskiego, przeznaczony dla młodzieży w wieku od 17 do 35 lat.

Wzmacnianie i wspieranie prorosyjskiego środowiska eksperckiego: Centrum prowadzi działania mające na celu wspieranie ekspertów i specjalistów promujących prorosyjskie poglądy w Gruzji. Organizuje konferencje oraz wydarzenia naukowe, które skupiają prorosyjskich ekspertów i działaczy. Wsparcie obejmuje również finansowanie operacji wpływu.

Identyfikowanie i angażowanie prorosyjskiej młodzieży: Centrum aktywnie poszukuje młodych osób o prorosyjskich poglądach i angażuje ich w swoją działalność. Młodzież przyciągana jest ofertami udziału w międzynarodowych konferencjach oraz stażach w instytucjach zarządzanych przez rosyjskie służby bezpieczeństwa.

Stáže w Moskwie w ramach programu InteRussia: W lipcu 2024 roku na stronie Centrum na Facebooku pojawiło się ogłoszenie dotyczące programu InteRussia. Organizatorami byli: Fundacja Gorczakowa, Rossotrudnichestvo, Instytut Stosunków Międzynarodowych Primakowa. Program oferował staż w zakresie stosunków międzynarodowych, który odbył się w Moskwie. Centrum regularnie zaprasza młodzież na różnorodne wydarzenia edukacyjne i szkoleniowe, które mają na celu promowanie prorosyjskich „wartości” oraz zwiększanie rosyjskich wpływów w regionie.

W 2024 roku na stronie „Centrum Primakowa” na Facebooku udostępniono informację o kolejnym wydarzeniu Fundacji Gorczakowa, w ramach którego eksperci z Gruzji zostali zaproszeni na konferencję „Dialog Kaukaski - 2024”. Przewodniczącym naukowym wspomnianej konferencji był znany rosyjski ekspert (analityk) Dmitrij Trenin - związany z rosyjskimi służbami specjalnymi. Wydarzenie odbyło się we Władykaukazie, stolicy Osetii Północnej.

Strategia komunikacji i działalność „Centrum Primakowa”

Media społecznościowe „Centrum Primakowa” stosują strategię komunikacji, która wiernie naśladuje metodologię rosyjskiego „Sputnika”, aby zdobyć przychylność i wsparcie społeczne w Gruzji.

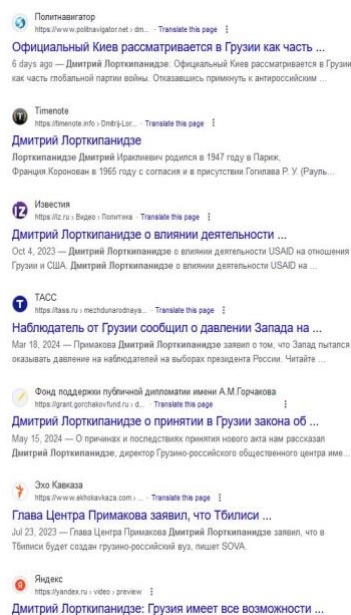
Strategia publikacji pozytywnych wiadomości Centrum wykorzystuje publikacje, które mają na celu budowanie pozytywnych emocji wśród społeczeństwa. Przykładowo, na ich stronach w mediach społecznościowych regularnie pojawiają się:

- Informacje o sukcesach gruzińskich sportowców, np. podczas olimpiady.
- Materiały dotyczące wybitnych postaci gruzińskiej kultury i sztuki.
- Życzenia z okazji świąt religijnych, wzmacniające poczucie wspólnoty.
- Wspomnienia o znanych gruzińskich sportowcach z przeszłości, które budują sentyment i poczucie dumy narodowej.

Dimitri Lortkipanidze, dyrektor „Centrum Primakowa”, aktywnie promuje w gruzińskiej przestrzeni medialnej prorosyjskie narracje, które podkreślają narrację – **Moskwa jako klucz do integralności terytorialnej Gruzji**: Lortkipanidze przedstawia Rosję jako jedyne możliwe rozwiązanie dla odzyskania pełnej integralności terytorialnej Gruzji.

Euroatlantycka integracja jako zagrożenie: Twierdzi, że przystąpienie Gruzji do struktur euroatlantyckich stanowi poważne zagrożenie dla jej tożsamości kulturowej i religijnej.

Członkostwo w NATO jako ryzyko wojny: Podkreśla, że integracja z NATO oznacza nową wojnę z Rosją, co budzi obawy w społeczeństwie.

Lortkipanidze odgrywa również istotną rolę w rosyjskich mediach, które podsycają nastroje antyzachodnie. Za pośrednictwem wypowiedzi Lortkipanidze promują politykę Kremla w Gruzji oraz propagują prorosyjskie narracje - Wykorzystują jego pozycję i przekaz do wzmacniania negatywnego nastawienia wobec Zachodu w gruzińskim społeczeństwie. „Centrum Primakowa” skutecznie stosuje strategie komunikacji zapożyczone od rosyjskich instytucji propagandowych, aby budować prorosyjskie nastroje w Gruzji. Dyrektor Centrum, Dimitri Lortkipanidze, jest kluczową postacią, której działania wzmacniają narracje antyzachodnie i promują politykę Kremla, zarówno w lokalnych mediach gruzińskich, jak i na arenie międzynarodowej.

Centrum Primakowa działa w korelacji z działaniami informacyjnymi rosyjskiego Wywiadu Zagranicznego SWR. Istnieje korelacja pomiędzy działaniami informacyjnymi Centrum Primakowa na kierunkami narracji narzuconymi z Kremla poprzez wypowiedzi Siergieja Naryszkina. Ewolucja działań dezinformacyjnych Rosji, w tym oskarżenia o ingerencję USA w destabilizację Gruzji, ewoluowały na przestrzeni ostatnich miesięcy. Kampania dezinformacyjna Rosji dotycząca sytuacji w Gruzji jest częścią szerszej strategii utrzymania wpływów Rosji w Kaukazie, szczególnie wobec prozachodnich aspiracji części gruzińskiego społeczeństwa. Rosnące napięcia i protestu w Gruzji, na tle kampanii dezinformacyjnej prowadzonej przez Służbę Wywiadu Zagranicznego Rosji (SVR). Zgodnie z rosyjskimi narracjami, Stany Zjednoczone rzekomo prowadzą destabilizacyjną kampanię mającą na celu obalenie rządzącej partii Gruzji - Marzenie. Tego rodzaju oskarżenia są częścią szeroko zakrojonej operacji dezinformacyjnej, mającej na celu przedstawienie zachodnich państw, w szczególności USA jako manipulatorów wewnętrznymi sprawami Gruzji. Celem tych działań jest osłabienie relacji Gruzji z Zachodem oraz inspirowanie do radykalizacji postaw wybranych grup społecznych w Gruzji, w szczególności o wrażliwościach antyzachodnich. Narracja dotycząca ingerencji USA w wybory w Gruzji zaczęła nabierać kształtu wczesną wiosną 2024 roku, a od czerwca SVR systematycznie eskalowała swoje „twierdzenia”, które miały przede wszystkim na celu podważenie

zaufania do demokratycznego procesu wyborczego w Gruzji w okresie poprzedzającym wybory.

„Scenariusz kolorowej rewolucji”: SVR po raz pierwszy oskarżyła administrację Joe Bidena o przygotowywanie kampanii propagandowej mającej na celu odbarwienie Rosji winą za problemy wewnętrzne Gruzji. Zachód rzekomo przygotowywał „hollywoodzki” scenariusz. Celem tej narracji było inspirowanie obaw o możliwą „kolorową rewolucję” – termin, którym Rosja propagandowo określa protesty podejmowane przez społeczeństwa przeciwko prorosyjskim reżimom. W ten sposób, SVR starał się przekonać, że polityczne niepokoje i polaryzacja społeczna w Gruzji to wynik ingerencji zagranicznej, a nie dowód społecznego niezadowolenia.

Przygotowania do niepokojów społecznych: W sierpniu narracja SVR nabrała tempa, koncentrując się na wizerunku prozachodniej opozycji w Gruzji. Kampania oczerniania prozachodniej opozycji obejmowała narracje odnoszące się do nieznanymi wówczas wyników wyborów w Gruzji. Twierdzenia te sugerowały, że mimo rzekomej operacji wpływu realizowanej przez Zachód, opozycja jest słaba i podzielona, co da partii Gruzji Marzenie zdecydowane zwycięstwo. Zgodnie z ówczesną narracją SVR, taki wynik miałby być czynnikiem inicjującym proces destabilizacji Gruzji przez zachodnie służby specjalne i rzekome plany organizacji masowych protestów powyborczych. W tej wersji USA miałyby wspierać opozycję oraz organizacje pozarządowe, zbierające dowody na rzekome (w optyce SVR) oszustwa wyborcze, a następnie zorganizować starcia z siłami porządkowymi. W ten sposób rosyjska służba wywiadu zagranicznego tworzyła fałszywe uzasadnienia i narracje dezinformujące dla oczywistych do przewidzenia protestów społecznych, które wybuchły po wyborach.

Wzmocnienie narracji: Siergiej Naryszkin, szef rosyjskiego wywiadu zagranicznego, wzmocnił przekaz, twierdząc, że Rosja stara się zapobiec „kolorowej rewolucji” w Gruzji. W wywiadzie dla państwowej agencji TASS, Naryszkin oskarżył nie tylko zachodnie służby wywiadowcze, ale także Departament Stanu USA o prowadzenie „wrogich działań” w

Gruzji, rzekomo mających na celu obalenie rządu. Rosja z tej perspektywy była wskazywana narracyjnie jako rzekomy gwarant stabilizacji i pokoju w Gruzji.

Dyskredytacja OBWE: Kolejny etap kampanii dezinformacyjnej dotyczył oskarżeń wobec Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), które, według SVR, miało zostać wykorzystane przez Zachód jako narzędzie destabilizacji. Rosjanie przewidzieli, że proces ingerencji Rosji w wybory w Gruzji będzie obarczony wysokim ryzykiem kompromitacji i na użytek zdyskredytowania potencjalnych ustaleń, SVR stwierdził, że obserwatorzy OBWE przygotowują („zawczasu”) raport, który miałby kwestionować uczciwość wyborów w Gruzji, co miałyby być narzędziem do zakwestionowania wyników przez opozycję, wywołania protestów. Tego rodzaju ataki mają na celu zdyskredytowanie OBWE jako obserwatora i przedstawienie organizacji jako narzędzia ingerencji Zachodu. Działanie było również tworzeniem tła informacyjnego pod destabilizację sytuacji wewnętrznej w Gruzji oraz podważanie procesu wyborczego.

„Instytut Eurazji” działa jako otwarty zwolennik Rosji w Gruzji od 2009 roku, czyli od czasu bezpośrednio po rosyjskiej agresji z sierpnia 2008 roku. Zgodnie z informacjami z rejestru publicznego, organizacja została formalnie zarejestrowana w 2009 roku, a od tego czasu jej przewodniczącym pozostaje Gulbaat Rtskhiladze.

Według badań przeprowadzonych w Gruzji jednym z partnerów „Instytutu Eurazji” jest rosyjska organizacja „Centrum Lwa Gumilowa”, założona w 2011 roku przez „Centrum Eurazji” w Moskwie. Organizacja ta promuje ideologię „eurazjatyizmu”, prezentując ją jako metodę rozwiązywania konfliktów etnicznych. Od momentu powstania „Instytut Eurazji” aktywnie wdraża w Gruzji rosyjską politykę tzw. „miękkiej siły”. **Głównymi celami tej organizacji są działania informacyjne wymierzone przeciwko integracji euroatlantyckiej Gruzji oraz uczestnictwo w kampaniach antytureckich.** W związku z tym zarówno sama organizacja, jak i jej przewodniczący, zostali uwzględnieni w raportach badawczych dotyczących mowy nienawiści w Gruzji.

Ojciec Gulbaata Rtskhiladze, Wiktor Rtskhiladze, był niegdyś dysydentem i uchodził za bliskiego współpracownika pierwszego prezydenta niepodległej Gruzji, Zwiada Gamsachurdii. **Rozpoczęcie kampanii antytureckiej w Gruzji jest postrzegane jako element rosyjskiej operacji informacyjnej, mającej na celu stworzenie nowego wizerunku wroga w świadomości gruzińskiego społeczeństwa oraz odwrócenie uwagi od zbrodni popełnionych**

przez Rosję wobec Gruzji. W narracji tej Turcja jest przedstawiana jako okupant, co znajduje swoje uzasadnienie w kontekście historycznym.

Gulbaat Rtskhiladze aktywnie współpracuje z mediami wspierającymi prorosyjską politykę w Gruzji, w tym z internetową agencją informacyjną „Gruzja i Świat” (www.geworld.ge). Jest również regularnie widoczny na stronach i w materiałach publikowanych przez rosyjskie medium „Sputnik”.

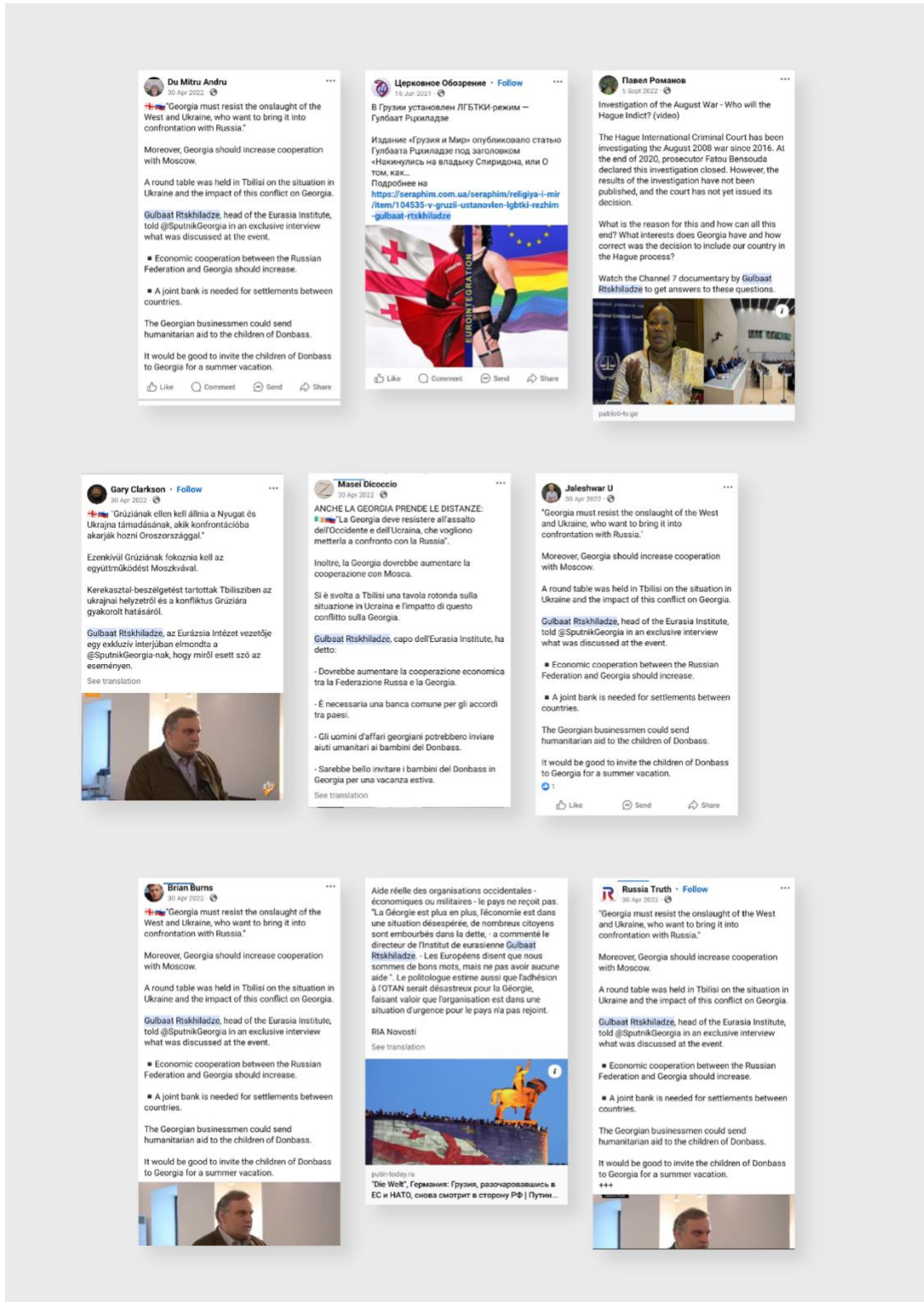
Rtskhiladze często uczestniczy w programach emitowanych przez gruzińskie media o charakterze antyzachodnim. Przykładem jest jego udział w jednym z programów firmy telewizyjnej „Obiektivi” w 2023 roku. Tematem dyskusji podczas tego programu było: „Przywrócenie stosunków między Rosją a Gruzją jest nieuniknione” (zrzut ekranu).

W trakcie wspomnianej audycji Gulbaat Rtskhiladze ponownie wygłosił swoje główne przesłania, stwierdzając, że **Gruzja powinna zrezygnować z retoryki związanej z przystąpieniem do NATO**. W tym samym roku, w tym samym miesiącu, Rtskhiladze ponownie pojawił się w programie tego samego kanału, tym razem poruszając temat „bezpieczeństwa biologicznego”. Podczas tej dyskusji zaatakował tzw. „Laboratorium Lugara”, twierdząc, że Gruzja powinna ustanowić nad nim kontrolę państwową.

Laboratorium Lugara od lat znajduje się w centrum rosyjskiej propagandy zarówno w Gruzji, jak i w Rosji. Propaganda ta często formułuje fałszywe oskarżenia, jakoby ultranowoczesne laboratorium zbudowane przez Stany Zjednoczone w Tbilisi było wykorzystywane do produkcji broni biologicznej i celowego rozprzestrzeniania niebezpiecznych owadów w celach wywrotowych. Dla wyjaśnienia: budowa „Centrum Lugara” rozpoczęła się w 2004 roku na mocy umowy ramowej podpisanej między rządami USA i Gruzji w 1997 roku oraz dodatkowej umowy zawartej w 2002 roku między Departamentem Obrony USA a Ministerstwem Obrony Gruzji. Umowa ta dotyczyła współpracy w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu technologii, patogenów oraz doświadczeń związanych z rozwojem broni biologicznej.

Działania Gulbaata Rtskhiladze oraz jego organizacji, w tym organizowane przez nich konferencje, są aktywnie wspierane przez niewyatrybuowane kampanie informacyjne na Facebooku, realizowane w różnych językach narodowych.

Gulbaat Rtskhladze oraz jego organizacja są aktywnymi organizatorami rosyjskiej kampanii „Nieśmiertelny Pułk” w Gruzji. Przykładowo, 9 maja 2019 roku Rtskhladze wraz

ze swoimi współpracownikami wziął udział w wiecu „Nieśmiertelnego Pułku”, który odbył się z okazji obchodów zakończenia II wojny światowej (w Gruzji ten dzień ma szczególne znaczenie historyczne). W ten sposób Rtskhladze uczestniczył w rosyjskim wydarzeniu propagandowym wykorzystującym tzw. soft power w Gruzji (rosyjska wersja nazwy kampanii: „Бессмертный полк”).

Podczas tego marszu uczestnicy tradycyjnie niosą zdjęcia swoich krewnych, którzy zginęli podczas wojny. Wiec ten organizowany jest w wielu krajach postsowieckich i ma na celu wzmocnienie wpływów Rosji w regionie poprzez nawiązania do wspólnej historii. W wydarzeniu uczestniczył również prezydent Rosji, Władimir Putin, co dodatkowo podkreśla znaczenie kampanii w rosyjskiej strategii propagandowej.

Oprócz organizacji wydarzeń o charakterze prorosyjskim, Gulbaat Rtskhladze aktywnie angażuje się w obronę praw obywateli rosyjskich mieszkających w Gruzji. Przykładem jest incydent z 26 maja 2019 roku, który miał miejsce w Dniu Niepodległości Gruzji. W ramach międzynarodowego festiwalu folklorystycznego „Złoty Delfin” rosyjska delegacja, wraz z przedstawicielami innych krajów, przemaszerowała ulicami Batumi, trzymając w rękach rosyjską flagę. Sytuacja ta wywołała kontrowersje, skutkując zwolnieniem niektórych osób zaangażowanych w wydarzenie.

Znaczna część gruzińskiego społeczeństwa stanowczo sprzeciwiła się udziałowi rosyjskiej delegacji w festiwalu. W odpowiedzi organizacja Rtskhiladze wydała oświadczenie i podjęła działania wspierające rosyjską społeczność w Gruzji. Rtskhiladze wezwał etnicznych Rosjan mieszkających w kraju do „zjednoczenia się w celu wspólnej ochrony swoich praw” i zadeklarował wsparcie organizacyjne w realizacji tego celu. Działania te wpisują się w szerszy kontekst promowania rosyjskich interesów w Gruzji.

Według publikacji civil.ge, w kwietniu 2024 roku Narodowy Instytut Badawczy Rozwoju Komunikacji Rosji (NIIRK), zarządzany przez byłych pracowników wywiadu zagranicznego i FSB, zorganizował w Tbilisi dyskusję zatytułowaną „Tradycyjne wartości jako czynnik łączący kraje i ludzi”. Informacja na temat agendy wydarzenia została opublikowana przez NIIRK, jednak szczegóły dotyczące miejsca spotkania pozostają nieznane. Gospodarzami wydarzenia były dwie organizacje powiązane z Kremlm działające w Gruzji: „Instytut Eurazji” kierowany przez Gulbaata Rtskhiladze oraz Fundacja SIKHA (o której szerzej opowiemy poniżej).

Wśród prelegentów spotkania w Tbilisi znaleźli się:

- Valentina Komleva – zastępca dyrektora NIIRK,
- Jewgienij Minczenko – prezes Rosyjskiego Stowarzyszenia Public Relations,
- Aleksandr Jakowlew – czołowy badacz w Instytucie Studiów Orientalnych Rosyjskiej Akademii Nauk,
- Jewgienija Goriuszina – badaczka w Centrum Złożonych Studiów Europejskich i Międzynarodowych.

Około miesiąc po wspomnianym wydarzeniu Gulbaat Rtskhiladze zorganizował kolejne spotkanie w Tbilisi, tym razem pod hasłem: „Odrodzenie Gruzji w ramach Imperium Rosyjskiego”. W trakcie dyskusji uczestnicy analizowali historyczne związki Gruzji z Imperium Rosyjskim, stwierdzając m.in., że „Gruzja zyskała więcej niż straciła, przyłączając się do Rosji”. Spotkanie to wpisywało się w narrację promującą prorosyjską interpretację historii Gruzji oraz podkreślanie korzyści wynikających z bliskich relacji z Rosją.

Gruziński Marsz

Ksenofobiczna grupa „Gruziński Marsz” została założona w 2017 roku. Jej członkowie są znani z ekstremalnej agresji, szerzenia mowy nienawiści, nawoływania do przemocy oraz antyzachodniej retoryki. Pierwsze demonstracje i protesty tej grupy miały miejsce latem 2017 roku i początkowo były wymierzone w rzekome niemoralne działania obywatela Iranu wobec nieletnich. Wkrótce grupa zaczęła protestować również przeciwko obecności obcokrajowców w Gruzji, żądając zaostrzenia polityki imigracyjnej. W ich postach i hasłach często pojawiało się slogany takie jak „Gruzińska Gruzja”.

„Gruziński Marsz” zorganizował wiele brutalnych protestów, a jego członkowie regularnie atakowali osoby o odmiennych poglądach politycznych lub orientacji seksualnej. Kluczowymi postaciami w ruchu są Sandro Bregadze i Gia Korkotaszwili.

Warto podkreślić, że Sandro Bregadze ma powiązania z rządzącą partią Gruzińskie Marzenie. W latach 2014–2016 pełnił funkcję wiceministra ds. diaspory, a wcześniej wiceministra ds. uchodźców i przesiedleńców. Co więcej, Bregadze figuruje na liście darczyńców tej partii.

Działania „Gruzińskiego Marszu” spotkały się z szeroką krytyką zarówno w kraju, jak i za granicą, ze względu na ich skrajne stanowiska oraz propagowanie nietolerancji wobec mniejszości i obcokrajowców.

Istnieje duże prawdopodobieństwo, że Gruziński Marsz był projektem partii rządzącej, Gruzińskiego Marzenia, wykorzystywanym jako narzędzie do odwracania uwagi od drażliwych tematów lub przyćmiewania konkretnych problemów politycznych. Ukrywając się za fasadą obrony tradycyjnych wartości oraz Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego, Gruziński Marsz zyskał uwagę międzynarodową.

W estońskim raporcie wywiadu zagranicznego z 2019 roku zwrócono uwagę na wzrastającą propagandę „tradycyjnych” wartości w Gruzji, wskazując na istotną rolę Gruzińskiego Marszu w tym zjawisku. Według raportu głównym celem grupy jest utrudnianie integracji Gruzji ze strukturami euroatlantyckimi. Raport podkreślał również powiązania ruchu z kluczowymi postaciami rosyjskimi.

Z czasem ultranacjonalistyczny ruch Gruzińskiego Marszu rozszerzył swoje ambicje, przekształcając się w partię polityczną w 2020 roku. Na jej przewodniczącą wybrano Sandro Bregadze, a ideologia partii została oparta na słynnym cytacie gruzińskiego poety i pisarza Ilji Czawczawadze: „Ojczyzna, Język, Wiara”. Co ciekawe, stanowisko sekretarza generalnego partii objął Irakli Szichaszwili, były członek Gruzińskiego Marzenia. Ten wybór jeszcze bardziej podkreślił ideologiczne i personalne związki między Gruzińskim Marszem a Gruzińskim Marzeniem.

Takie powiązania oraz działania wskazują na strategiczne wykorzystanie ruchu przez partię rządzącą w celu wpływania na społeczeństwo i manipulowania opinią publiczną w kluczowych kwestiach politycznych.

Podczas kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2024 roku partia Gruzińskie Marzenie wielokrotnie odwoływała się do słynnego cytatu Ilji Czawczawadze, co stanowiło wyraźne naśladownictwo retoryki stosowanej przez Gruziński Marsz. Podobnie jak

ugrupowanie rządzące, Gruziński Marsz uznał Zjednoczony Ruch Narodowy za głównego przeciwnika, oskarżając go o planowanie rewolucji w Gruzji¹.

W wyborach parlamentarnych w 2020 roku Gruziński Marsz nie zdołał jednak przekroczyć progu wyborczego, co doprowadziło do protestów jego członków. Ugrupowanie oskarżyło Gruzińskie Marzenie o sabotowanie ich kampanii, a nawet próbowało pikietować siedzibę partii rządzącej. Mimo to protesty szybko wygasły, a wybory zakończyły się niepowodzeniem dla Gruzińskiego Marszu jako siły politycznej².

Po tej porażce doszło do licznych wzajemnych oskarżeń między Gruzińskim Marszem a innymi antyzachodnimi ugrupowaniami, takimi jak Alt-info, które wzajemnie obwiniały się o klęskę wyborczą. W wyniku tych wydarzeń Gruziński Marsz nie wziął udziału w wyborach parlamentarnych w 2024 roku, wycofując się z rywalizacji politycznej na poziomie ogólnokrajowym.

2. Wybrane techniki i taktyki manipulacji, językowe mechanizmy perswazji, działania i efekty psychologiczne - identyfikacja i analiza.

Rosja działa w Gruzji na wielu poziomach, wykorzystując manipulację mediami, naciski na instytucje religijne, wspieranie ekstremistów oraz szerzenie strachu i dezinformacji. Te działania mają na celu osłabienie prozachodnich aspiracji kraju, destabilizację społeczną oraz utrzymanie Gruzji w orbicie rosyjskich wpływów.

Techniki i taktyki działań psychologicznych mają nieco inny kontekst z uwagi na wysokie zaangażowanie rządu i środowisk prorosyjskich w Gruzji. Wiele z działań, które można kwalifikować jako sprzyjające Rosji ma swoje podłoże wewnętrzne.

Zaangażowanie TTP PSYOPS na tym poziomie logicznym ma przede wszystkim podtrzymywać i wzmacniać antyzachodnie i prorosyjskie metanarracje obecne nie tylko w wyniku zewnętrznych operacji wpływu, ale również aktywności aktorów krajowych.

Rosja poprzez umiejętne sterowanie wpływem, stworzyła dogodny do kontrolowania wrażliwości psychologicznych Gruzinów.

Polaryzacja i dezinformacja w mediach

Dezinformacja w mediach wykorzystuje głębokie podziały społeczne i kulturowe w Gruzji. Rosja kieruje swój przekaz zarówno do konserwatywnych środowisk religijnych, jak i do młodych, sfrustrowanych brakiem perspektyw Gruzinów, aby wzmocnić poczucie alienacji wobec Zachodu.

Wykorzystanie instytucji religijnych

Kościół jest wykorzystywany jako narzędzie do wzmocnienia prorosyjskiej tożsamości kulturowej w Gruzji. Dzięki wysokiemu zaufaniu społecznemu, narracje religijne docierają do szerokiej publiczności, kształtując antyzachodnią opinię w konserwatywnych społecznościach. Propaganda kościelna: Metropolita Ioanne Kutaisi w artykule „Droga Gruzji” opublikowanym w gazecie Sama Saunje w 2014 roku wychwalał okres historycznej współpracy Gruzji z Rosją, twierdząc, że przyniósł on „stabilność i rozwój”. Arcybiskup Spyrydon w 2023 roku stwierdził publicznie, że polityka Putina wobec Gruzji jest „zgodna z wolą Bożą”, co zostało szeroko nagłośnione w prorosyjskich działaniach. W 2024 roku Gruziński Kościół Prawosławny zorganizował kampanię przeciwko legalizacji praw LGBTQ+, finansowaną częściowo przez Rosyjską Cerkiew Prawosławną. W ramach tej kampanii duchowieństwo promowało fałszywe narracje, że przyjęcie zachodnich wartości prowadzi do „upadku moralnego”.

Wspieranie ruchów ekstremistycznych i pseudopatriotycznych. Ruchy ekstremistyczne są wykorzystywane przez Rosję do wywoływania chaosu, podważania wiary w demokratyczne instytucje oraz szerzenia nienawiści wobec mniejszości. Służą także jako narzędzie do odwracania uwagi od rosyjskiej okupacji Abchazji i Osetii Południowej.

Gruziński Marsz: W 2017 roku grupa ta organizowała protesty przeciwko rzekomej nadmiernej obecności obcokrajowców w Gruzji. Hasło „Gruzin dla Gruzji” zostało

wykorzystane do szerzenia nienawiści wobec migrantów i mniejszości etnicznych. W 2021 roku członkowie Gruzińskiego Marszu zaatakowali uczestników Marszu Równości, podczas którego pobito dziennikarzy i aktywistów. Władze Gruzji nie podjęły działań przeciwko sprawcom. **Ruch Konserwatywny/Alt-Info:** W 2024 roku Alt-Info próbowało wprowadzić do parlamentu prorosyjską listę wyborczą, wykorzystując antyzachodnią retorykę. Finansowanie pochodziło od rosyjskich organizacji związanych z FSB, co zostało ujawnione przez międzynarodowe śledztwa.

Manipulacja w narracjach politycznych

Rosja wykorzystuje wewnętrzne narracje polityczne do kreowania iluzji, że Gruzja stoi przed wyborem: wojna z Rosją (pod naciskiem Zachodu) lub pokój i „neutralność” (wspierana przez Rosję).

„Neutralność” jako wybór Gruzji: Wypowiedzi polityków Gruzińskiego Marzenia, takich jak Irakli Kobakhidze, sugerują, że Gruzja powinna unikać konfliktów z Rosją, rezygnując z integracji z NATO. Narracja ta była powielana w prorządowych mediach jako „rozsądna polityka pokoju”. Teorie spiskowe o Zachodzie: W 2022 roku prorosyjskie media oskarżyły ambasadę USA o finansowanie opozycji i organizacji pozarządowych w celu przeprowadzenia „kolorowej rewolucji” w Gruzji.

Wspieranie prorosyjskich ośrodków wpływu

Rosja buduje sieć ośrodków wpływu, które mają na celu utrzymanie jej wpływu w Gruzji. Wspierając młodych ekspertów i naukowców, Kreml tworzy prorosyjską „elitę”, zdolną do oddziaływania na politykę kraju.

Centrum Primakowa: W 2024 roku zorganizowało konferencję „Dialog Kaukaski – 2024” we Władykaukazie, podczas której promowano narracje o „historycznych korzyściach Gruzji z przynależności do Imperium Rosyjskiego”. Oferowanie młodzieży bezpłatnych kursów języka rosyjskiego i staży w Moskwie w ramach programów wspieranych przez rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Instytut Eurazji: Regularne publikacje w prorosyjskich mediach, takich jak Sputnik, gdzie promowano teorie spiskowe dotyczące amerykańskiego laboratorium Lugar w Tbilisi jako rzekomego ośrodka produkcji broni biologicznej.

Ograniczanie zachodniego potencjału

Ataki na społeczeństwo obywatelskie mają na celu osłabienie niezależnych instytucji oraz stworzenie warunków do propagowania prorosyjskiej narracji bez oporu ze strony organizacji prodemokratycznych. **Koronnym przykładem może być prawo o „zagranicznych agentach”:** Gruzjińskie Marzenie wprowadziło w 2024 roku ustawę o „przejrzystości wpływów zagranicznych”, wzorowaną na rosyjskim prawie. Ustawa zmusza organizacje pozarządowe otrzymujące zagraniczne fundusze do rejestracji jako „agenci wpływu”. Równolegle w prorządowych organizacjach i mediach (np. Imedi), regularnie oczerniają NGO, zarzucając im „realizację obcych interesów”.

Wspieranie przemocy i zastraszania - Marsz o Godność w 2021 roku

Członkowie Alt-Info i Gruzjińskiego Marszu brutalnie zaatakowali aktywistów LGBTQ+, dziennikarzy i uczestników marszu, a policja pozostawała bierna. Prorosyjskie media przedstawiały wydarzenie jako „prowokację Zachodu”. W 2024 roku dziennikarze niezależnych mediów donosili o kampaniach nękania organizowanych przez prorosyjskie grupy w mediach społecznościowych. Alt-Info publikowało filmy oskarżające dziennikarzy o „zdradę narodową”. Stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej ma na celu wywołanie strachu wśród przeciwników politycznych, a także marginalizację ruchów prodemokratycznych.

W tak ukształtowanym środowisku techniki i taktyki działań psychologicznych są w dużej mierze oparte na podtrzymywaniu już wypracowanych efektów.

Językowe mechanizmy perswazji i ich wpływ na Gruzję

Językowe mechanizmy perswazji to środki retoryczne i komunikacyjne stosowane w celu kształtowania opinii publicznej, wpływania na decyzje oraz wywoływania określonych emocji w odbiorcach. W kontekście antyzachodnich narracji w Gruzji, te mechanizmy służą budowaniu nieufności wobec Zachodu, polaryzacji społeczeństwa, wzmacnianiu prorosyjskich sympatii oraz delegitymizacji działań opozycji i organizacji prodemokratycznych. Poniżej przedstawiam szczegółową analizę użytych technik i ich wpływu na społeczeństwo gruzińskie.

Językowe mechanizmy perswazji: Językowe mechanizmy perswazji są technikami komunikacyjnymi mającymi na celu wpłynięcie na postawy, przekonania i działania odbiorców. W przypadku narracji antyzachodnich w Gruzji są one używane przez prorosyjskie partie, media i duchownych do manipulowania społeczeństwem oraz podważania demokratycznych wartości i integracji z Zachodem. Poniżej szczegółowo analizujemy najważniejsze mechanizmy oraz ich wpływ na społeczeństwo gruzińskie, przywołując konkretne przykłady i ich skutki.

Manipulacja emocjami

Manipulacja emocjami wykorzystuje naturalną skłonność ludzi do reagowania na bodźce emocjonalne szybciej niż na logiczne argumenty. Wykorzystanie strachu, złości, poczucia zagrożenia czy nadziei pozwala na sterowanie opinią publiczną w sposób szybki i skuteczny. Monitorując środowisko informacyjne Gruzji zidentyfikowaliśmy szereg mechanizmów perswazji, które miały na celu inspirowanie i utrzymanie emocji w wybranych grupach adresatów w szczególności w działaniach opartych na narracjach antyzachodnich.

Manipulacja emocjami wzmacnia lęk przed zmianami i zewnętrznymi ingerencjami, osłabiając poparcie dla prozachodnich reform. Społeczeństwo staje się bardziej skłonne do wspierania autorytarnych sił politycznych, które obiecują ochronę przed zagrożeniami.

Strach: Strach jest jednym z najpotężniejszych narzędzi propagandowych wykorzystywanych w Gruzji. Mechanizm ten jest stosowany przez prorosyjskie partie polityczne, media i inne podmioty w celu manipulowania opinią publiczną, wzmacniania niepewności społecznej oraz utrudniania integracji kraju z Zachodem.

- **Narracja o „drugim froncie wojny”:** Przedstawianie Zachodu jako siły, która dąży do destabilizacji regionu, wciągając Gruzję w wojnę z Rosją. Wypowiedź premiera Irakli Kobakhidze, który stwierdził, że „Unia Europejska jest jedną z ofiar globalnej partii wojny”, mającej na celu wciągnięcie Gruzji w konflikt zbrojny. Wybrany przykład miał na celu wzbudzenie lęku przed konfliktem zbrojnym i przedstawienie rządu Gruzińskie Marzenie jako jedyne obrońcy stabilności.

Prorosyjskie narracje często podkreślają ryzyko wciągnięcia Gruzji w konflikt zbrojny jako część „globalnej strategii Zachodu”. Strach przed wojną jest wykorzystywany do przedstawienia integracji z NATO lub wspierania Ukrainy jako zagrożenia dla bezpieczeństwa kraju.

- **Wypowiedzi polityków rządzącej partii Gruzińskie Marzenie:** Premier Irakli Kobakhidze i inni przedstawiciele rządu twierdzili, że „Zachód dąży do otwarcia drugiego frontu wojny w Gruzji”. Narracja ta była wzmacniana przez prorządowe media, takie jak Imedi TV i PosTV. Działania informacyjne obejmują też manipulację wypowiedziami. Np. Fragmenty wypowiedzi ukraińskiego doradcy Oleksija Daniłowa, w których sugerowano odzyskanie przez Gruzję terytoriów okupowanych, zostały wyrwane z kontekstu i przedstawione jako dowód, że Zachód chce wykorzystać Gruzję jako pole bitwy.

Celem tego mechanizmu jest wzbudzenie strachu przed wojną, które wzmacnia poparcie dla polityki rzekomej „neutralności” rządu i osłabia poparcie dla integracji z NATO. Społeczeństwo postrzega współpracę z Zachodem jako potencjalne źródło destabilizacji.

- **Strach przed „rozpadem wartości narodowych”:** Narracje prorosyjskie wykorzystują strach przed utratą tradycyjnych wartości kulturowych, religijnych i rodzinnych,

aby przedstawiać Zachód jako siłę destrukcyjną i narzucającą Gruzji „obcą” ideologię. Społeczność LGBTQ+ jest przedstawiana jako narzędzie „zachodniej propagandy”, które zagraża „tradycyjnym wartościom gruzińskim”. Przykładem są kampanie medialne przeciwko Marszowi Równości w Tbilisi, podczas których prorosyjskie media sugerowały, że Zachód dąży do „zniszczenia rodziny”. Twierdzenia, że Zachód „atakował chrześcijaństwo” poprzez promowanie sekularyzmu i praw LGBTQ+. Wypowiedzi duchownych Gruzjińskiego Kościoła Prawosławnego podkreślały, że religia jest zagrożona przez „niemoralność importowaną z Zachodu”. Takie działanie ma na celu budowanie wrogości wobec prozachodnich ruchów społecznych i liberalnych reform oraz mobilizowanie konserwatywnych grup społecznych wokół prorosyjskich narracji.

- **Strach przed „destabilizacją polityczną”** Prorosyjskie narracje podkreślają ryzyko wewnętrznego chaosu, rewolucji i destabilizacji jako rezultat działań opozycji, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego wspieranego przez Zachód. Rząd Gruzji Marzenie i prorosyjskie media oskarżają organizacje pozarządowe i partie opozycyjne o planowanie „kolorowej rewolucji” inspirowanej przez Zachód. Twierdzą, że taki scenariusz doprowadziłby do chaosu, podobnego do wydarzeń w Ukrainie w 2014 roku. Twierdzenie, że organizacje finansowane z zagranicy są „zagrożeniem dla stabilności państwa”, co uzasadnia wprowadzenie restrykcyjnych regulacji wobec NGO. Społeczeństwo jest zniechęcanie do wspierania organizacji prodemokratycznych i opozycji a rząd umacnia swoją władzę, przedstawiając się jako jedyna siła gwarantująca stabilność.
- **Strach przed izolacją międzynarodową:** Narracje prorosyjskie wykorzystują strach przed odrzuceniem Gruzji przez Zachód, podkreślając, że Zachód „lekceważy” Gruzję w procesie integracji. Odmowa przyznania Gruzji statusu kandydata do UE w 2022 roku została przedstawiona jako „kara” dla Gruzji za niezależną politykę. W ten sposób wzmacniano przekaz, że Zachód nie jest godny zaufania. Narracje medialne sugerowały, że te kraje zostały preferencyjnie potraktowane, mimo że „nie spełniają kryteriów, które Gruzja spełnia”. Ocena środowiska informacyjnego w tym

kontekście wykazała, że dzięki perswazji utrzymującej lęk wzmocniano nastroje antyzachodnie w społeczeństwie oraz ograniczono poparcie dla polityki integracji europejskiej.

- **Strach przed Rosją jako „niezwyciężonym wrogiem”** Prorosyjskie narracje podkreślają potęgę Rosji jako przeciwnika, którego nie można pokonać, co wzmocnia przekaz o konieczności unikania konfrontacji z Moskwą. Politycy prorosyjscy argumentują, że Gruzja powinna „zaakceptować realia geopolityczne” i dostosować się do dominacji Rosji, aby uniknąć represji gospodarczych lub militarnych. Media prorosyjskie często przypominają o wojnie z 2008 roku, sugerując, że konfrontacja z Rosją zawsze kończy się katastrofą. Tego typu działania to element szerszej strategii perswazji o „nieuniknionej dominacji Rosji”, utrwalanie postaw rezygnacji i uległości wobec Rosji oraz odrzucanie polityki oporu lub konfrontacji z Moskwą jako „samobójczej”.

Złość i oburzenie: Złość i oburzenie są emocjami, które mogą być skutecznie wykorzystywane w językowej perswazji jako narzędzie do mobilizowania ludzi, wzmocnienia podziałów społecznych oraz kierowania uwagi na określone cele polityczne lub ideologiczne. Emocje te mają wyjątkową zdolność do przyciągania uwagi odbiorców i motywowania ich do działania, często bez głębszej refleksji. W Gruzji prorosyjskie narracje konsekwentnie wykorzystują złość i oburzenie, aby podsycać konflikty, mobilizować konserwatywne grupy społeczne i osłabiać prozachodnie aspiracje kraju.

- **Narracje o moralnej degradacji Zachodu:** Rozpowszechnianie zmanipulowanych informacji o wystawie „Seksualny Jezus-Gej” w Parlamencie Europejskim, przedstawionej jako dowód na „zepsucie moralne” Zachodu. Wybrany przykład miał na celu wzbudzenie gniewu wobec Zachodu i jego wartości, mobilizowanie konserwatywnych środowisk wokół prorosyjskich ideologii.

Mechanizmy wykorzystania złości i oburzenia w perswazji

Zachód jako „zagrożenie moralne”

Złość jest kierowana na określone osoby, grupy społeczne lub instytucje, które przedstawiane są jako winne zaistniałym problemom. Celem jest zdehumanizowanie przeciwnika i stworzenie wrażenia, że stanowi on zagrożenie dla społeczeństwa. Społeczność liberalna jest przedstawiana jako „zagrożenie dla rodziny” i narzędzie „zachodniej propagandy”. Przykładem jest retoryka przeciwko Marszowi Równości w Tbilisi, kiedy prorosyjskie media i duchowni podkreślali, że Zachód „narzuca Gruzji niemoralność”.

Język: „Propagatorzy niemoralności”, „atak na rodzinę”, „zachodnia dekadencja”.

Demonizacja opozycji: Polityków opozycyjnych określa się jako „zdrajców” i „zagranicznych agentów”, którzy działają na szkodę Gruzji. Język: „Pięta kolumna”, „agenci Zachodu”.

Wzbudzanie wrogości wobec Zachodu

Złość wobec Zachodu jest wzmacniana poprzez przedstawianie go jako winnego problemów społecznych i politycznych w Gruzji. Narracje koncentrują się na rzekomym narzucaniu Gruzji obcych ideologii i wartości.

Przykłady w Gruzji:

- **Twierdzenia o „kolonializmie Zachodu”** UE i NATO są przedstawiane jako struktury, które narzucają Gruzji swoje wartości, zmuszając ją do rezygnacji z niezależności. Język: „Kolonialne podejście Zachodu”, „Zachód niszczy naszą tożsamość”.
- **Oskarżenia o dyskryminację Gruzji:** Twierdzenie, że UE „ukaże Gruzję”, odmawiając jej statusu kandydata, mimo że kraj spełnia wymogi. Język: „Unia Europejska niesprawiedliwie karze Gruzję”, „Zachód ignoruje naszą pracę”.

Podkreślanie „zagrożenia z zewnątrz”

Złość wobec zewnętrznych sił, takich jak NATO, UE czy Ukraina, jest wzmacniana przez narracje sugerujące, że Gruzja jest wykorzystywana jako narzędzie w globalnej grze mocarstw.

- **Narracja o „drugim froncie wojny”:** Twierdzenia, że Zachód chce wciągnąć Gruzję w konflikt z Rosją. Język: „Zachód chce poświęcić Gruzję”, „wciągnięcie Gruzji w wojnę”.
- **Oskarżenia wobec Ukrainy:** Ukraina jest przedstawiana jako siła, która próbuje „wciągnąć Gruzję w konflikt”, co ma wzbudzać wrogość wobec kraju i osłabiać solidarność międzynarodową. Język: „Ukraina naciska na otwarcie drugiego frontu”, „Ukraina wykorzystuje Gruzję do własnych celów”.

Podsycanie konfliktów wewnętrznych

Złość jest wykorzystywana do wzmacniania podziałów społecznych, szczególnie między konserwatystami a liberałami lub między różnymi grupami etnicznymi i religijnymi. Złość wobec liberalnych wartości promowanych przez Zachód prowadzi do większego poparcia dla sił konserwatywnych i prorosyjskich, które obiecują ochronę tradycji. Narracje o „oburzeniu moralnym” wzmacniają podziały między różnymi grupami społecznymi, co osłabia jedność i zdolność do wspólnego działania. Oburzenie wobec reform społecznych, takich jak prawa mniejszości, prowadzi do odrzucenia prozachodnich zmian i wzmocnienia autorytarnych narracji. Przedstawianie opozycji, NGO i Zachodu jako źródeł zagrożeń budzi nieufność wobec tych podmiotów, co osłabia ich wpływ i zdolność do działania.

Perswazje ukierunkowane na wywołanie złości i oburzenia są wykorzystywane w Gruzji jako narzędzie do wzmacniania prorosyjskich narracji, osłabiania prozachodnich aspiracji i mobilizacji konserwatywnych grup społecznych. Mechanizmy te działają poprzez:

- Demonizację przeciwników politycznych i społecznych.
- Tworzenie narracji o „oburzeniu moralnym” wobec zachodnich wartości.
- Wzmacnianie konfliktów wewnętrznych i zewnętrznych.

Nadzieja: Nadzieja jako emocja, jest skutecznym narzędziem w perswazji, szczególnie w kontekstach społecznych i politycznych. W Gruzji jest wykorzystywana do promowania prorosyjskich postaw poprzez obietnicę stabilności, pokoju, korzyści gospodarczych i ochrony tradycyjnych wartości. Narracje te oferują alternatywę dla trudnych reform prozachodnich, przedstawiając Rosję jako bardziej przewidywalnego i przyjaznego partnera.

Obietnica pokoju i stabilności: Prorosyjskie narracje przedstawiają współpracę z Rosją jako gwarancję pokoju, w opozycji do rzekomych zagrożeń wynikających z integracji z NATO i UE. Obietnica utrzymania stabilności jest szczególnie atrakcyjna w kraju, który ma za sobą traumatyczne konflikty zbrojne i trudności gospodarcze.

- **Narracja o „neutralności” Gruzji:** Władze i prorosyjskie media promują ideę, że Gruzja może uniknąć konfliktu z Rosją poprzez zachowanie neutralności i rezygnację z aspiracji do NATO. Wypowiedzi premiera Irakli Kobakhidze, że „neutralna Gruzja może być pomostem między Rosją a Zachodem”.
- **Porównanie z Ukrainą:** Tworzenie narracji, że integracja Ukrainy z Zachodem doprowadziła do wojny, podczas gdy „neutralność” Gruzji może ją przed tym uchronić.

Spółeczeństwo postrzega współpracę z Rosją jako drogę do uniknięcia potencjalnych konfliktów zbrojnych i zachowania wewnętrznej stabilności. Nadzieja na pokój osłabia poparcie dla integracji z NATO, która jest przedstawiana jako ryzykowna.

Obietnica korzyści gospodarczych: Rosja jest przedstawiana jako kluczowy partner gospodarczy Gruzji, który może zapewnić rozwój ekonomiczny i dobrobyt, w przeciwieństwie do UE, która wymaga trudnych reform.

- **Współpraca handlowa z Rosją:** perswazje podkreślają znaczenie rosyjskiego rynku dla eksportu gruzińskich produktów, takich jak wino czy wody mineralne.

Prorosyjskie media i politycy często cytują dane o wzroście eksportu do Rosji jako dowód na korzyści gospodarcze współpracy z Moskwą.

- **Krytyka europejskich regulacji handlowych:** Zachód jest przedstawiany jako partner narzucający „skomplikowane i kosztowne” regulacje, które utrudniają małym przedsiębiorstwom dostęp do europejskiego rynku.

Nadzieja na poprawę sytuacji ekonomicznej wzmacnia postawy prorosyjskie, zwłaszcza w społecznościach wiejskich i małych miastach, gdzie eksport do Rosji ma kluczowe znaczenie. Społeczeństwo postrzega Zachód jako bardziej wymagającego i mniej korzystnego partnera gospodarczego.

Obrona tradycyjnych wartości: Rosja jest przedstawiana jako obrońca chrześcijańskich i konserwatywnych wartości, co **budzi nadzieję na zachowanie tożsamości kulturowej** Gruzji w świecie, który rzekomo ulega „moralnemu zepsuciu” Zachodu:

- **Narracja o wspólnych wartościach religijnych:** Rosja i Gruzja są przedstawiane jako kraje chrześcijańskie, które mają obowiązek bronić tradycji przed „dekadencjami” wpływami Zachodu. Wypowiedzi duchownych Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego, że Rosja wspiera wartości rodzinne i religijne.
- **Opozycja wobec „zachodniej dekadencji”:** Promowanie Rosji jako alternatywy dla liberalnych reform społecznych, takich jak prawa mniejszości np. twierdzenia, że integracja z UE wiąże się z „promowaniem niemoralności”.

Perswazja oparta na nadziei ochrony wartości narodowych wzmacnia poparcie dla prorosyjskich narracji, zwłaszcza w konserwatywnych regionach Gruzji. Społeczeństwo jest bardziej skłonne odrzucić reformy społeczne promowane przez Zachód.

Mit „łatwej ścieżki” rozwoju: W opozycji do wymagań UE i NATO, Rosja jest przedstawiana jako partner oferujący Gruzji możliwość rozwoju bez konieczności przechodzenia trudnych reform politycznych i gospodarczych.

- **Porównanie wymagań UE i Rosji:** Perswazja, że Rosja nie stawia „niepotrzebnych wymagań” w zakresie reform demokratycznych czy ochrony praw człowieka. Narracje, że współpraca z Rosją opiera się na „pragmatyzmie”, a nie „ideologii”.
- **Brak konieczności reform społecznych:** Rosja jest promowana jako kraj, który nie zmusza swoich partnerów do przyjęcia liberalnych wartości społecznych.

Nadzieja na rozwój bez kosztów społecznych i politycznych osłabia poparcie dla długoterminowych reform wymaganych przez Zachód. Społeczeństwo zaczyna postrzegać integrację z UE jako zbyt skomplikowaną i niewartą wysiłku.

„Powrót do stabilnej przeszłości: Narracje prorosyjskie odwołują się do idealizowanej przeszłości, gdy Gruzja była częścią ZSRR, sugerując, że ponowna bliska współpraca z Rosją przynosi podobne korzyści.

- **Wspomnienie czasów ZSRR:**

Rosja jest przedstawiana jako partner, z którym Gruzja miała historycznie stabilne relacje gospodarcze i polityczne. Perswazuje o „dobrych czasach” eksportu gruzińskich produktów na rynek sowiecki.

- **Nostalgia za „stabilnością” ZSRR:**

Sugerowanie, że relacje z Rosją zapewniają większą przewidywalność niż trudne reformy zachodnie.

Nadzieja na stabilność i przewidywalność gospodarczo-polityczną skłania część społeczeństwa do popierania prorosyjskich narracji. Społeczeństwo jest bardziej podatne na manipulacje związane z „wyidealizowaną przeszłością”.

Nadzieja jest skutecznym narzędziem perswazji, które w Gruzji **służy do budowania zaufania do Rosji** jako partnera, który oferuje korzyści bez ryzyka i kosztów związanych z integracją z Zachodem. **Mobilizacji konserwatywnych grup społecznych** poprzez obietnicę ochrony tradycyjnych wartości i stabilności oraz **zniechęcania do reform prozachodnich**, które są przedstawiane jako kosztowne, niepotrzebne i narzucone z zewnątrz.

Nadzieja, choć pozornie pozytywna, w odpowiednio zaplanowanych procesach perswazji staje się narzędziem manipulacji, które może prowadzić do utraty szans na demokratyzację i integrację z Zachodem.

Rosja od lat prowadzi w Gruzji złożone operacje wpływu, wykorzystując różnorodne techniki operacji psychologicznych w ramach wojny hybrydowej. Ocena metod wpływu na Gruzję wymaga analizy średniookresowej, która wykazuje szereg klasycznych metod destabilizacji i wpływu, realizowanych na przestrzeni lat za pomocą różnych środków aktywnych.

Taktyki i techniki

Kontrola narracji: Rosja wykorzystuje narracje oparte na strachu, sugerując, że Zachód dąży do wciągnięcia Gruzji w konflikt z Rosją. Przykładem jest rozpowszechnianie teorii o „otwarciu drugiego frontu” w Gruzji podczas wojny na Ukrainie.

Przedstawianie Zachodu jako zagrożenia: Twierdzenia liderów partii Gruzińskie Marzenie, że NATO i UE planują wykorzystać Gruzję do celów wojennych. Wypowiedzi polityków, takich jak Irakli Kobachidze, oskarżające "globalną partię wojny" o destabilizację kraju.

Wykorzystanie religii i kultury: Narracje opierają się na promowaniu wspólnych wartości prawosławnych Gruzji i Rosji, jednocześnie przedstawiając liberalne wartości zachodnie jako zagrażające gruzińskiej kulturze i tradycji. Gruzińska Cerkiew Prawosławna, szczególnie jej wyżsi duchowni, odgrywa kluczową rolę w propagowaniu prorosyjskich przekazów.

Wykorzystanie lokalnych mediów: Pr rządowe media jako kanały propagandy: Stacje takie jak Imedi TV i PosTV aktywnie wspierają narracje prorosyjskie i antyzachodnie, emitując dezinformację i teorie spiskowe. **Media** normalizują narracje antyzachodnie, prezentując je jako obiektywne informacje. **Alt-Info** i Obieqtivi, choć mniej popularne, funkcjonują jako platformy dla bardziej radykalnych treści.

Manipulacja w mediach społecznościowych i rosyjski model oddziaływania na cyberprzestrzeń: Algorytmy mediów społecznościowych są wykorzystywane do tworzenia „baniak informacyjnych”, w których użytkownicy są narażeni na jednostronne i często zmanipulowane treści. W Gruzji działa aktywnie wiele stron internetowych, które wprost kierują przekaz z rosyjskich źródeł. Taka taktyka działań ma na celu upowszechnienie przekazu i perswazji oraz tworzenie rozproszonego, ale powszechnie dostępnego kontentu w infosferze Gruzji. Podstawowym narzędziem wprowadzającym rosyjską dezinformację do infosfery Gruzji są rosyjskie portale „informacyjne”. Ich zadaniem jest: **implementacja perswazji manipulacyjnych**. Portale te pełnią wyłącznie rolę źródeł pierwotnych, dostarczających materiałów do dalszej multiplikacji na inne strony internetowe oraz bardzo często przy cytowaniu przez gruzińskie, prorządowe „media”. **Rosjanie stosują powszechnie model anonimowych gróźb i wprowadzają „atmosferę polowania” na środowiska prozachodnie za pomocą sieci blogów, w której prozachodnie dostawy są piętnowane i przedstawiane w fałszywym kontekście zdrady narodowej czy działań agenturalnych.**

Atakowanie wrażliwych społeczności **Marginalizacja mniejszości etnicznych i społeczności wiejskich.** Mniejszości etniczne i mieszkańcy wsi polegają na nieformalnych źródłach informacji, takich jak rodzina i sąsiedzi, co czyni ich szczególnie podatnymi na dezinformację, która przeniesiona ze źródeł propagandowych (celowo adresowanych do tej grupy) podlega propagacji metodą szeptana co czyni ją bardziej niebezpieczną. (48% mniejszości azerskiej korzysta głównie z niesprawdzonych źródeł informacji).

Zastraszanie i destabilizacja: Zabójstwa, zastraszanie, terror to przykład stosowania przemocy jako narzędzia zastraszania. Rosja wysyła sygnał, że każdy sprzeciw wobec jej interesów będzie surowo karany. Inspiracja i wsparcie udzielone przez Rosję, w tym finansowe, dla prorosyjskich grup w Gruzji eskaluje. Ten model działania i taktyka wpływu powodują przeniesienie operacji wpływu do domeny fizycznej poprzez marsze, manifesty, lub bezpośrednio zastraszanie i terror środowisk prozachodnich przy milczącej akceptacji struktur bezpieczeństwa Gruzji lub ich czynnym udziale. Przemoc podczas Marszu

Godności w 2021 roku pokazuje, jak prorosyjskie grupy manipulują nastrojami społecznymi, wzmacniając narracje antyzachodnie.

Pogłębianie polaryzacja: Środowisko medialne w Gruzji, podobnie jak społeczeństwo jest spolaryzowane i związane z interesami politycznymi, co osłabia zaufanie społeczeństwa i zwiększa podatność na manipulację. Podtrzymanie polaryzacji ułatwia rosyjskiej propagandzie wykorzystanie taktyki wyodrębniania ze środowiska informacyjnego mniejszych grup docelowych w celu ich profilowania i zaadresowania już opracowanego przekazu / perswazji, które efektywniej wpisują się we wrażliwości adresatów. Tego typu taktyce sprzyja Wysoki odsetek społeczeństwa, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, który polega na niesprawdzonych informacjach, co sprzyja szerzeniu dezinformacji.

3. Działania informacyjne wymierzone w Zachód

W Gruzji prorosyjskie partie polityczne, politycy, grupy skrajnie prawicowe, duchowni, media i inni aktorzy aktywnie szerzą propagandę antyzachodnią za pośrednictwem różnorodnych kanałów komunikacji. Celem tych działań jest dezinformowanie i wprowadzanie w błąd gruzińskiego społeczeństwa, wywoływanie paniki oraz szerzenie chaosu. Kampanie dezinformacyjne mają na celu zniszczenie wizerunku Zachodu, zdyskredytowanie jego wartości oraz przedstawienie go jako przeciwnika Gruzji.

Te działania propagandowe często skupiają się na atakowaniu opozycyjnych partii politycznych, ekspertów oraz osób promujących wartości zachodnie. Przeciwno nim organizowane są zaplanowane kampanie mające na celu ich dyskredytację i osłabienie ich wpływów w społeczeństwie.

Na przestrzeni lat w Gruzji krążyło wiele narracji propagandowych. Część z nich miała na celu podsycanie podziałów i nieufności między Gruzją a jej sąsiadami, inne zaś próbowały podważyć relacje Gruzji z jej kluczowymi sojusznikami. Jednak po inwazji Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku środowisko informacyjne w Gruzji uległo radykalnym zmianom.

Obecnie rząd Gruzji stał się głównym źródłem dezinformacji w kraju. W przeciwieństwie do poprzednich lat, gdy narracje antyzachodnie były rozpowszechniane głównie przez niszowe media, obecnie cała machina propagandowa i struktury bezpieczeństwa rządu Gruzji stały się głównymi nośnikami tych przekazów. Takie działania znacznie zwiększają zasięg i wpływ narracji antyzachodnich, dodatkowo destabilizując sytuację wewnętrzną i międzynarodowe relacje Gruzji.

W ostatnich latach rządząca partia Gruzińskie Marzenie odgrywa coraz bardziej aktywną rolę w szerzeniu propagandy antyzachodniej. Czołowi politycy oraz powiązani z nimi aktorzy regularnie propagują narracje antyzachodnie, narzucając je opinii publicznej. Analiza porównawcza rosyjskich i lokalnych przekazów ujawnia uderzające podobieństwa zarówno w treści, jak i w tonie tych narracji.

W rezultacie partia rządząca zdobyła publiczne pochwały od prezydenta Rosji, Władimira Putina, a także od wysokich rangą rosyjskich urzędników i czołowych propagandystów¹. Sytuacja ta stoi w wyraźnej sprzeczności z oczekiwaniem, że instytucje państwowe Gruzji powinny aktywnie zwalczać narracje antyzachodnie i dawać przykład gruzińskiemu społeczeństwu w zakresie wspierania integracji ze strukturami euroatlantyckimi. Zamiast tego, gruzińskie instytucje stały się częścią maszyny propagandowej, wspierając dezinformację i podsycając antyzachodnie nastroje.

Politycy Gruzińskiego Marzenia nigdy otwarcie nie deklarują prorosyjskich skłonności, co tworzy atmosferę dwuznaczności. Taka postawa wprowadza w błąd znaczną część społeczeństwa, która nadal wierzy, że partia wspiera integrację Gruzji z Zachodem i jej dążenie do wstąpienia w struktury euroatlantyckie. Tym samym retoryka partii skutecznie podważa zaufanie do wartości zachodnich, jednocześnie umacniając wpływy prorosyjskie w kraju.

---

¹ <https://tass.ru/politika/22526139>

a) Narracja: Zachód dąży do otwarcia drugiego frontu w Gruzji

Po rozpoczęciu wojny Rosji na Ukrainie w Gruzji pojawiła się nowa fala narracji antyzachodnich. Przywódcy polityczni partii rządzącej, partie satelickie, media, eksperci oraz duchowni zaczęli aktywnie wzbudzać strach wśród gruzińskiej opinii publicznej przed perspektywą wojny. Tę narrację wzmocniły oświadczenia Ołeksija Daniłowa, sekretarza Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy, oraz Ołeksija Arestowycza, doradcy szefa Biura Prezydenta Ukrainy, które sugerowały, że Gruzini powinni odzyskać terytoria okupowane przez Rosję. Partia rządząca wykorzystała te uwagi, przekształcając je w narrację antyzachodnią i twierdząc, że Zachód dąży do otwarcia „drugiego frontu” w Gruzji.

W ramach tej retoryki przywódcy polityczni koalicji rządzącej wprowadzili termin „globalna partia wojenna”, który stał się elementem teorii spiskowej mającej na celu wzmocnienie pozycji rządu Gruzjińskiego Marzenia oraz wywołanie zamieszania i nieufności w społeczeństwie. Warto zauważyć, że politycy unikają wskazywania konkretnych członków tej rzekomej „partii”, przypisując jej jednak intencje wciągnięcia Gruzji w wojnę. Premier Irakli Garibaszwili opisał tę „globalną partię wojenną” następująco: „Unia Europejska jest jedną z jej głównych ofiar, ale ta partia wywiera decydujący, krytyczny wpływ na oficjalne struktury zarówno w USA, jak i UE”.

Nic dziwnego, że wielu przedstawicieli partii rządzącej powtarza podobne przekazy. Na przykład w 2023 roku, podczas prezentacji raportu rocznego, premier Irakli Garibaszwili stwierdził: „Jednym z głównych celów destrukcyjnej 'partii wojennej' było otwarcie drugiego frontu w Gruzji”. Z kolei Mamuka Mdinaradze, przewodniczący frakcji parlamentarnej Gruzjińskiego Marzenia, oświadczył, że ponad dziesięciu posłów Parlamentu Europejskiego rzekomo chciało otworzyć drugi front w Gruzji.

Narracja ta jest intensywnie promowana przez media powiązane z partią rządzącą, takie jak Imedi i PosTV, które udzielają głosu wyłącznie politykom, ekspertom, duchownym i innym osobom związanym z partią Gruzjińskie Marzenie. W ich wystąpieniach regularnie pojawia

się temat drugiego frontu, obwiniający Ukrainę i Zachód, jednocześnie przedstawiając rządzących jako orędowników pokoju. Tego rodzaju przekazy są elementem szerszej kampanii dezinformacyjnej, mającej na celu osłabienie relacji Gruzji z Zachodem i zwiększenie prorosyjskich wpływów w kraju.

Stacja telewizyjna Imedi aktywnie wspiera narrację antyzachodnią, posługując się wypowiedziami mało znanych osób z Zachodu, aby nadać jej pozory wiarygodności. Przykładem może być cytowanie politologa Glenna Diesena, który stwierdził: „Zachód dokładnie wie, czego chce. Na tym etapie drugi front w Gruzji jest tym, czego najbardziej potrzebują. Zachód uważa, że otwarcie drugiego frontu w Gruzji osłabi Federację Rosyjską”.

Takie systematyczne rozpowszechnianie narracji antyzachodnich jasno ukazuje powiązania partii rządzącej z kampaniami dezinformacyjnymi. Działania te nie tylko podważają relacje Gruzji z jej zachodnimi sojusznikami, ale także zagrażają demokratycznej drodze kraju, osłabiając jego zdolność do integracji ze strukturami euroatlantyckimi i wzmacniając prorosyjskie wpływy w społeczeństwie.

Aby dodatkowo umocnić swoją narrację, partia rządząca zleciła przeprowadzenie badania opinii publicznej firmie GORBI, która jest ściśle powiązana z partią Gruzińskie Marzenie. Wyniki tego badania zostały opublikowane przez stację Imedi TV 13 czerwca 2022 roku.

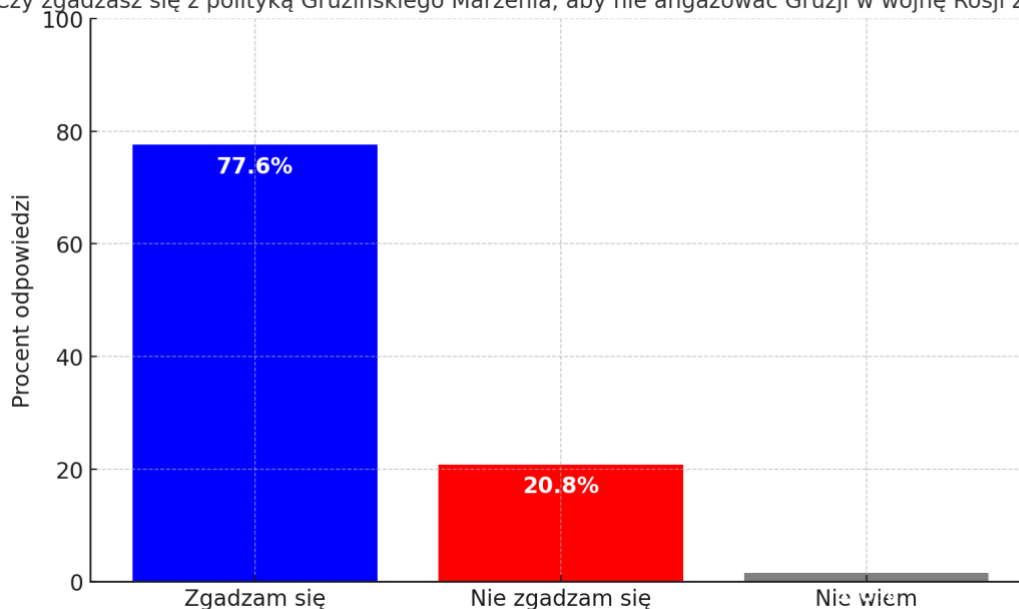
W ankiecie zadano manipulacyjne pytanie: „Czy zgadzasz się z polityką Gruzińskiego Marzenia, aby nie angażować Gruzji w wojnę Rosji z Ukrainą?”. Tego rodzaju sformułowanie sugerowało jednoznaczną odpowiedź, co mogło wpłynąć na wyniki badania. Według opublikowanych danych, aż 77% respondentów wyraziło poparcie dla polityki partii rządzącej.

Tego rodzaju działania wskazują na próbę kształtowania opinii publicznej w sposób sprzyjający partii rządzącej, przy jednoczesnym manipulowaniu przekazem w celu legitymizowania jej polityki oraz wzmacniania narracji antyzachodnich.

Za pomocą tej ankiety partia Gruzińskie Marzenie dążyła do wzmocnienia swojego stanowiska zarówno w oczach gruzińskiej opinii publicznej, jak i wobec zachodnich partnerów, prezentując wyniki sugerujące, że znaczna część społeczeństwa popiera ich politykę.

Warto podkreślić, że Gruzińskie Marzenie opiera się wyłącznie na wynikach badań przeprowadzonych przez firmę GORBI, jednocześnie wyrażając nieufność wobec badań realizowanych przez takie organizacje jak NDI (Narodowy Instytut Demokratyczny) czy inne międzynarodowe instytucje badawcze. Taka selektywność w wyborze źródeł danych wskazuje na próbę kontrolowania narracji i manipulowania przekazem w celu legitymizowania swojej polityki zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej.

Czy zgadzasz się z polityką Gruzińskiego Marzenia, aby nie angażować Gruzji w wojnę Rosji z Ukrainą?

Źródło: Imedi TV

Powyższy wykres przedstawia wyniki ankiety z pytaniem: „Czy zgadzasz się z polityką Gruzińskiego Marzenia, aby nie angażować Gruzji w wojnę Rosji z Ukrainą?”. Wyniki są następujące:

- 77.6% respondentów zgadza się z polityką Gruzińskiego Marzenia.
- 20.8% respondentów nie zgadza się.
- 1.6% respondentów wybrało odpowiedź „Nie wiem”.

Stacja propagandowa Post TV aktywnie wzmacnia narracje antyzachodnie w mediach społecznościowych, wykorzystując zarówno wypowiedzi urzędników partii rządzącej, jak i mniej znanych obywateli. Przykładem może być Ucha Czikowani, założyciel kompleksu hotelowego Chateau Czikowani, który w swoich wystąpieniach publicznych analizował perspektywę wciągnięcia Gruzji w wojnę, rozważając jej potencjalne zalety i wady.

Czikowani jednocześnie publicznie chwalił i wyrażał uznanie dla założyciela oraz honorowego przewodniczącego partii Gruzińskie Marzenie, Bidziny Iwaniszwilego, za jego decyzje. Takie działania wskazują na spójny przekaz propagandowy, który, za pośrednictwem platform medialnych takich jak Post TV, dociera do szerokiego grona odbiorców, budując obraz partii rządzącej jako jedynej siły zdolnej zapewnić stabilność i pokój w kraju.

Jak wspomniano wcześniej, rosyjskie i lokalne narracje antyzachodnie wykazują niemal identyczną treść, co zyskało uznanie rosyjskich urzędników wobec polityków Gruzińskiego Marzenia. W 2023 roku rzecznik rosyjskiego MSZ stwierdził: „Kijów, zachęcany przez Waszyngton, marzy o otwarciu drugiego frontu przeciwko Rosji i dąży do rozpętania wojny na Kaukazie i w Naddniestrzu”. Minister spraw zagranicznych Rosji, Siergiej Ławrow, jednoznacznie powtórzył przesłanie Gruzińskiego Marzenia, twierdząc, że Zachód dąży do otwarcia drugiego frontu w Gruzji.

Podobne stanowisko wyraziły samozwańcze władze okupowanych terytoriów Abchazji i Osetii Południowej, stwierdzając: „USA i Europa chcą obalić rząd Gruzji i otworzyć drugi front”. Teza ta była dodatkowo wzmacniana przez wypowiedzi takie jak: „Zachodni nadzorcy popychają Gruzję do otwarcia drugiego frontu, co może mieć katastrofalne skutki dla jej mieszkańców”.

Zbieżność stanowisk między Gruzińskim Marzeniem, rosyjskimi narracjami oraz poglądami wyrażanymi przez samozwańcze rządy okupowanych terytoriów jasno ilustruje, jak rząd Gruzji wykorzystał temat wojny przeciwko swojej własnej ludności. Tego rodzaju retoryka wzbudzała strach i sprzyjała dezorientacji w społeczeństwie. W efekcie część

Gruzinów wyraziła wdzięczność wobec rządu za to, że nie dopuścił do przekształcenia kraju w pole bitwy.

Jednocześnie narracja ta pogłębiła polaryzację i podziały w społeczeństwie gruzińskim. Zachodnie podmioty stanowczo odrzuciły te twierdzenia. Unia Europejska określiła oświadczenia Gruzjińskie Marzenie dotyczące otwarcia drugiego frontu w Gruzji jako bezpodstawne i dezinformacyjne. Wysoki przedstawiciel UE, Josep Borrell, stwierdził: *„Pojęcie otwarcia drugiego frontu to szum, propaganda i dezinformacja. To absurd, by sądzić, że ktokolwiek w UE chce wojny w Gruzji – nie słuchajcie takich bzdur”*.

Podobne stanowisko wyraziła była ambasador USA, Kelly Degnan, która wielokrotnie podkreślała, że Stany Zjednoczone nie dążą do wciągnięcia Gruzji w wojnę oraz że takie twierdzenia są całkowicie fałszywe.

Partia Gruzjińskie Marzenie intensywnie wykorzystywała narrację o „drugim froncie” w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne w 2024 roku. Podczas licznych spotkań publicznych honorowy przewodniczący partii, Bidzina Iwaniszwili, wielokrotnie powtarzał rzekome zarzuty, jakoby Zachód dążył do otwarcia w Gruzji „drugiego frontu”.

Szczególnie znaczącym momentem w tej kampanii był wywiad z Iwaniszwilim, wyemitowany na prorządowym kanale Imedi zaledwie kilka dni przed wyborami. W trakcie rozmowy honorowy przewodniczący potwierdził partyjną linię narracji, stwierdzając m.in.:

- *„Wysoki rangą przedstawiciel Zachodu zasugerował byłemu premierowi Irakliemu Garibaszwilemu, że walki partyzanckie powinny być kontynuowane w lasach”*.

Przedstawienie wyborów jako wyboru między wojną a pokojem – oparte na propagandzie i fałszywych informacjach – przemawiało do pewnych segmentów gruzińskiego społeczeństwa. Aby dodatkowo wzmocnić tę narrację, partia Gruzjińskie Marzenie zainicjowała kampanię wyborczą opartą na rozbudowanej wizualizacji strachu i kontrastów.

Plakaty rozmieszczone w całej Gruzji opatrzone hasłem:

- *„Nie dla wojny, wybierz pokój!”*

Na tych materiałach propagandowych zestawiono dwa kontrastujące obrazy: zniszczone ukraińskie miasta, w tym kościoły, szkoły i inne budynki, oraz idylliczną wizję Gruzji – dostatnią, z prosperującymi miastami i dobrze utrzymanymi świątyniami³. Taka kampania miała na celu wywołanie strachu i skłonienie Gruzinów do wyboru przedstawionego przez rząd jako „pokój”, jednocześnie wzmacniając przekaz, że tylko Gruzińskie Marzenie jest w stanie zapewnić stabilność i bezpieczeństwo.

Te działania, oparte na emocjach i obawach, podkreślają, w jakim stopniu partia rządząca wykorzystuje dezinformację i manipulację, aby wywierać wpływ na społeczeństwo i kształtować wynik wyborów.

b) Narracja: Wykorzystywanie homofobii i tematów LGBT jako broni

Gruzja jako kraj o głęboko zakorzenionych tradycjach konserwatywnych, zмага się z akceptacją nowych idei i dostosowaniem do globalnych zmian. Ten opór szczególnie widoczny jest wśród starszych pokoleń oraz osób silnie związanych z chrześcijaństwem prawosławnym. W rezultacie grupy te są bardziej podatne na wpływy i łatwiej ulegają homofobicznej narracji. Tego rodzaju retoryka, regularnie wykorzystywana przez maszynę propagandową Kremla, stała się bardziej widoczna w Gruzji od czasu dojścia do władzy partii Gruzińskie Marzenie.

Pod pretekstem promowania „tożsamości gruzińskiej”, wartości religijnych oraz tradycyjnych norm rodzinnych, partia rządząca subtelnie, lecz skutecznie, wzmacniała przekazy uderzające w społeczność LGBT. Jednocześnie krytykowała Zachód za rzekome podważanie tych wartości i narzucanie obcych, zdegenerowanych ideologii. Retoryka ta, osadzona w ramach „wartości gruzińskich”, była regularnie wykorzystywana do zdyskredytowania Zachodu przedstawiając go jako zagrożenie dla chrześcijańskich zasad i narodowych tradycji.

Takie działania nie tylko pogłębiły podział między pokoleniami – starszymi, przywiązanymi do konserwatywnych norm, a młodszymi, bardziej otwartymi na zmiany – ale również wzmocniły napięcia między liberalnymi a konserwatywnymi grupami społecznymi.

Takie wydarzenia ilustrują, jak tematy związane z liberalizmem Zachodu zostały wykorzystane jako narzędzia do manipulacji opinią publiczną, wzmocnienia konserwatywnej tożsamości narodowej oraz pogłębiania podziałów społecznych. Wykorzystując ten temat, partia rządząca stara się zarówno konsolidować swoje poparcie wśród konserwatywnych grup, jak i osłabiać prozachodnie aspiracje Gruzji, przedstawiając Zachód jako zagrożenie dla tradycyjnych wartości.

Ograniczenia wolności i eskalacja przemocy wobec społeczności LGBTQ+ w Gruzji

W kolejnych latach członkowie społeczności LGBTQ+ w Gruzji doświadczali coraz większych ograniczeń wolności słowa i wyrażania siebie. Byli oni regularnie klasyfikowani jako grupa wysokiego ryzyka, co w praktyce prowadziło do stygmatyzacji i marginalizacji. Sytuacja pogorszyła się, gdy Katolikos-Patriarcha Gruzji ustanowił 17 maja – Międzynarodowy Dzień Przeciw Homofobii i Transfobii – Dniem Czystości i Siły Rodziny, podnosząc go do rangi święta narodowego. Decyzja ta, która przeciwstawiła jedno święto drugiemu, wzmocniła podziały społeczne i zaostrzyła konflikty.

Kulminacja przemocy: Marsz Godności 5 lipca 2021 roku

Sytuacja osiągnęła punkt kulminacyjny 5 lipca 2021 roku, kiedy Marsz Godności, zorganizowany przez Tbilisi Pride, został brutalnie przerwany. Agresywne grupy zaatakowały uczestników marszu, dziennikarzy oraz osoby wspierające społeczność LGBTQ+, jednocześnie dewastując biura Tbilisi Pride i Shame Movement. Policja, działająca pod kierownictwem partii rządzącej, nie zapewniła bezpieczeństwa uczestnikom, co w praktyce umożliwiło eskalację przemocy.

Dwojaki stanowisko Kościoła i rola w podżeganiu do przemocy

Gruziński Kościół Prawosławny przyjął ambiwalentną postawę wobec tych wydarzeń. Choć oficjalnie potępił akty agresji, jednocześnie obarczył odpowiedzialnością organizatorów marszu, sugerując, że prowokowali oni konflikty. Wypowiedzi liderów Kościoła i urzędników rządowych przed marszem zachęcały do wrogości wobec społeczności LGBTQ+.

Patriarchat wezwał do zgromadzeń 5 lipca, aby „modlić się i demonstrować światu ochronę godności”. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych natomiast sugerowało organizatorom marszu, aby odwołali wydarzenie w przestrzeni publicznej, co wyraźnie wskazuje na brak woli zapewnienia bezpieczeństwa.

Podżeganie do przemocy i organizacja kontrmanifestacji

W przeddzień marszu, 4 lipca 2021 roku, Stowarzyszenie Czokhosani Patriarchatu opublikowało wideo zatytułowane „Wszyscy na Rustawelego 5 lipca”, wzywając społeczeństwo do sprzeciwienia się marszowi. Wśród przeciwników wydarzenia znaleźli się członkowie Towarzystwa Ochrony Praw Dziecka oraz młodzieżówka partii Gruzińska Idea. Przedstawiciel towarzystwa, Guram Palawandiszwili, otwarcie zadeklarował, że nie pozwoli na przeprowadzenie marszu „pod żadnym pozorem”.

Działania te były dodatkowo podsycane przez biznesmena Lewana Wasadze, znanego z homofobicznych wypowiedzi, który wezwał rząd do zakazania marszu oraz uchwalenia ustaw przeciwko „promowaniu niemoralności”. W organizację przemocy zaangażowali się również liderzy grupy Alt-Info, w szczególności Zurab Makharadze, który publicznie zapowiadał przemoc i aktywnie podżegał do nienawiści.

Nawoływanie do przemocy przez duchownych: Rola Patriarchatu w zachęcaniu do przemocy jest niezaprzeczalna. Szczególnie rażącym przykładem była wypowiedź ojca Spiridona Tskipuriszwilego, który stwierdził: „Nie tylko powstrzymywanie się od przemocy – jesteście zobowiązani do działania z użyciem przemocy dla swojej ojczyzny, dla Boga i dla świętości”

Wydarzenia z 5 lipca 2021 roku oraz narracje towarzyszące Marszowi Godności ukazują głęboko zakorzenione podziały społeczne w Gruzji, w których Kościół, partie polityczne i radykalne grupy odgrywają kluczową rolę w utrzymywaniu i pogłębianiu konfliktów. Brak skutecznej ochrony praw człowieka oraz stygmatyzacja społeczności LGBTQ+ rzucają cień na demokratyczne aspiracje kraju i zagrażają jego społecznemu rozwojowi.

(Źródło: Radio Swoboda) (Źródło: interpressnews)

Analiza wydarzeń z 5 lipca 2021 roku ujawnia, że w przemoc wobec członków społeczności LGBTQ+ angażowali się zarówno przedstawiciele duchowieństwa, jak i liderzy grup konserwatywnych oraz prorosyjskich. Szczególną brutalnością wykazywali się wobec dziennikarzy, oskarżając ich o promowanie tzw. „propagandy LGBTQ+” w Gruzji.

Reakcja władz: brak odpowiedzialności i przrzucanie winy

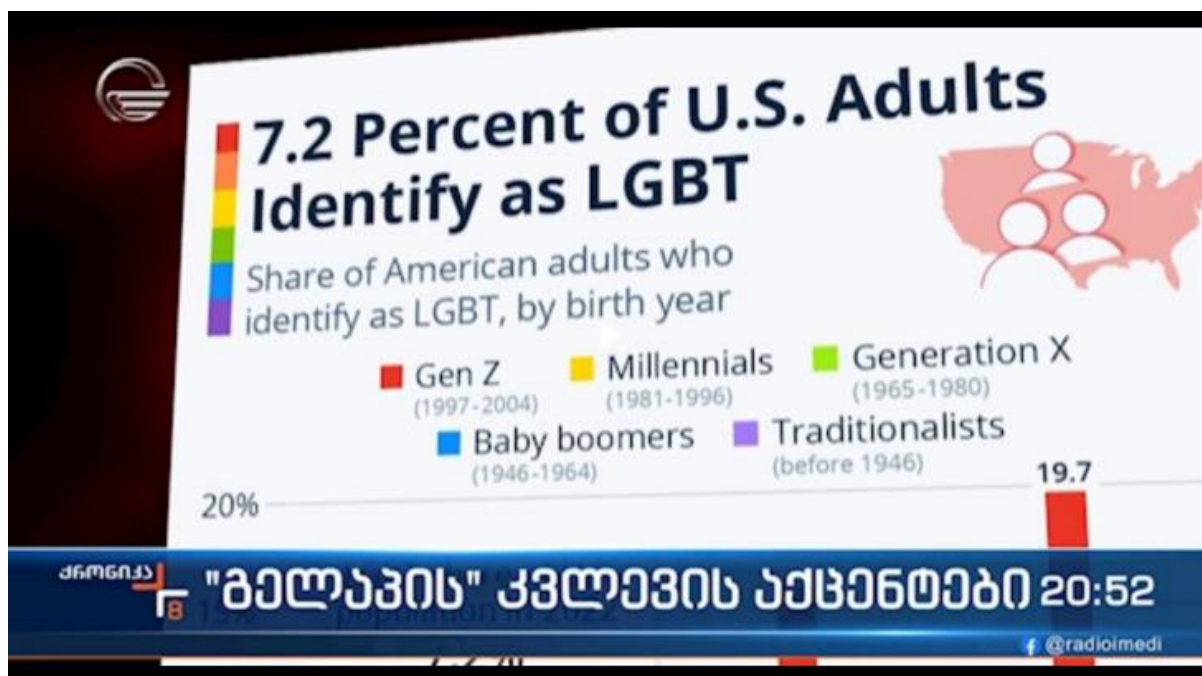
Dwa lata po tych incydentach, w 2023 roku, Irakli Garibaszwili, ówczesny przewodniczący partii Gruzińskie Marzenie, stwierdził, że „brutalne wydarzenia nie miały prawnego organizatora i zostały spontanicznie zorganizowane”. Tego rodzaju wypowiedź nie tylko bagatelizowała skalę przemocy, ale również unikała przypisania odpowiedzialności grupom i liderom, którzy aktywnie podzegli do nienawiści.

Propaganda rządowa i kampanie medialne

Tymczasem media powiązane z rządem, takie jak Imedi, rozpoczęły szeroko zakrojone kampanie propagandowe w mediach społecznościowych, koncentrując się na rzekomo szkodliwym wpływie „propagandy LGBTQ+” na gruzińskie społeczeństwo. Na przykład Imedi, powołując się na wyniki sondażu Gallupa, podkreślał, że identyfikacja LGBTQ+ wśród nastolatków w USA osiągnęła 7,2% i podwoiła się w ciągu ostatniej dekady.

Takie narracje miały na celu wywołanie strachu wśród gruzińskiego społeczeństwa oraz uzasadnienie działań przeciwko społeczności LGBTQ+ poprzez przedstawianie jej jako zagrożenia dla tradycyjnych wartości. Kampanie te wzmocniły istniejące podziały społeczne i pogłębiły wrogość wobec mniejszości seksualnych oraz osób wspierających ich prawa.

Satelicka frakcja polityczna partii rządzącej, „Siła Ludu”, natychmiast zareagowała na wyżej wymienione wydarzenia, twierdząc, że stanowią one zaplanowany atak na młodsze pokolenie Gruzinów. Frakcja wezwała państwo do podjęcia surowych środków w celu ograniczenia propagandy LGBTQ+ i ochrony „tradycyjnych wartości”.

Manipulacje związane z wystawą w Parlamencie Europejskim

W ramach kampanii propagandowej kanał Imedi opublikował w mediach społecznościowych tzw. „kartę”, twierdząc, że Parlament Europejski gościł wystawę zatytułowaną „Seksualny gejowski Jezus”. W rzeczywistości była to wystawa prac szwedzkiej fotografki Elisabeth Ohlson, przedstawiająca tematy biblijne w kontekście różnorodności i równości.

Propagandowa stacja Post TV wzmocniła tę narrację, udostępniając w mediach społecznościowych to samo zdjęcie z podpisem: „*Lewacy w Parlamencie Europejskim organizują wystawę Seksualnego gejowskiego Jezusa*”.

Była to kolejna próba przekonania gruzińskiej opinii publicznej, że Zachód rzekomo deprawuje tradycyjne wartości i aktywnie promuje szerzenie propagandy LGBTQ+.

Wykorzystywanie wypowiedzi Joe Bidena w propagandzie

Oba media, Imedi i Post TV, aktywnie wykorzystywały wypowiedzi prezydenta USA, Joe Bidena, aby podzielić gruzińskie społeczeństwo oraz zmarginalizować osoby LGBTQ+. Imedi opublikowało w mediach społecznościowych kolejną „kartę” z cytatem Bidena: „Chcę przekazać przesłanie osobom LGBTQ+, zwłaszcza transpłciowym dzieciom – jesteście kochani, jesteście rozumiani, jesteście widziani”.

Propagandysta powiązany z partią rządzącą, Szałwa Ramiszwili, poświęcił temu tematowi cały program zatytułowany „LGBT Propaganda Joe Bidena”, w którym oskarżył USA o aktywne promowanie ideologii LGBTQ+ w Gruzji.

Cel narracji i jej konsekwencje

Tego rodzaju działania mediów i polityków miały na celu wzmocnienie antyzachodnich nastrojów, podkreślenie rzekomego zagrożenia dla tradycyjnych wartości oraz dalsze marginalizowanie społeczności LGBTQ+ w Gruzji. Propaganda ta pogłębiła polaryzację społeczeństwa, odizolowała osoby LGBTQ+ od opinii publicznej i nasiliła wrogość wobec Zachodu jako „degradującego tradycyjne wartości”.

Narracje te stanowią element szerszej strategii, której celem jest ograniczanie wpływów zachodnich i podważanie zaufania do zachodnich instytucji, jednocześnie utrzymując konserwatywne skrzydło społeczeństwa w roli głównego elektoratu partii rządzącej.

(Źródło: PosTV analytica)

 მსოფლიო

imedi / 11 ივნისი 2023, 17:54 / სანდო წყარო

ჯო ბაიდენი: მინდა გავუგზავნო მესიჯი ლგბტქი+ საზოგადოებას, განსაკუთრებით ტრანსგენდერ ბავშვებს - თქვენ უყვარხართ. თქვენი ესმით. თქვენ გიგებენ

ჯო ბაიდენი

ფოტო: Twitter

17 września 2024 roku partia Gruzińskie Marzenie wykorzystała intensywną homofobiczną narrację i związane z nią kampanie medialne do stworzenia fundamentu dla przyjęcia kontrowersyjnego pakietu legislacyjnego. Kluczowym elementem tego pakietu była ustawa zatytułowana „O wartościach rodzinnych i ochronie małoletnich”, która wprowadzała przepisy dotyczące:

- Małżeństw,
- Adopcji i opieki zastępczej,
- Procedur medycznych związanych ze zmianą płci,
- Określania płci w dokumentach państwowych,
- Ograniczeń w organizacji zgromadzeń publicznych i demonstracji.

Reakcja międzynarodowa

Przyjęcie ustawy spotkało się z silnym sprzeciwem ze strony zachodnich partnerów Gruzji. Komisja Wenecka wydała zalecenia, w których wezwała gruziński parlament do wstrzymania prac nad ustawą, podkreślając, że jej treść może naruszać podstawowe prawa człowieka.

Rzecznik Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej, Peter Stano, ostro skrytykował ustawę, stwierdzając: „*Ten pakiet podważa podstawowe prawa ludności Gruzji i stwarza ryzyko nasilenia stygmatyzacji i dyskryminacji części społeczności*”.

Pomimo tej międzynarodowej krytyki Gruzjińskie Marzenie kontynuowało promowanie narracji wspierających tę ustawę, wykorzystując je jako narzędzie w okresie przedwyborczym w 2024 roku.

Polityczne wykorzystanie narracji homofobicznej: Narracja ta służyła nie tylko jako element antyzachodniej retoryki, ale także jako broń przeciwko prozachodniej opozycji. Gruzjińskie Marzenie zorganizowało serię dyskusji w różnych miastach, podczas których promowano przyjęte ustawodawstwo jako obronę tradycyjnych wartości Gruzji.

Jednocześnie masowe protesty, które wybuchły po ogłoszeniu przez Gruzjińskie Marzenie decyzji o wstrzymaniu procesu akcesji do Unii Europejskiej, były przez niektóre prorządowe media przedstawiane jako zgromadzenia osób LGBTQ. Był to kolejny element propagandy, mający na celu delegitymizację tych protestów i marginalizację uczestników poprzez stygmatyzację.

Przyjęcie homofobicznego pakietu legislacyjnego oraz sposób jego wykorzystania w narracji politycznej Gruzjińskiego Marzenia ilustrują głęboko zakorzenione problemy w polityce wewnętrznej Gruzji. Takie działania nie tylko zagrażają prawom człowieka, ale również podważają demokratyczne aspiracje Gruzji oraz jej relacje z partnerami zachodnimi. Intensyfikacja homofobicznych narracji i ich instrumentalne wykorzystanie

w walce politycznej wzmacniają polaryzację społeczeństwa, jednocześnie osłabiając jego zdolność do wspólnego działania na rzecz demokratycznej przyszłości.

c) Narracja: Zachodnie finansowanie, agenci wpływu i status kandydata Gruzji

Kolejna powszechnie rozpowszechniana narracja antyzachodnia koncentruje się na finansowaniu pochodzącym ze Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej, które, jak twierdzi partia rządząca Gruzji, rzekomo wspiera tworzenie sieci agentów w Gruzji oraz przygotowuje grunt pod scenariusz rewolucyjny. Według tej narracji, sieć ta obejmuje opozycyjne partie polityczne oraz organizacje pozarządowe, które wspólnie planują zamach stanu.

W odpowiedzi Gruzji zintensyfikowało krytykę wobec zachodnich partnerów, obarczając ich odpowiedzialnością za wspieranie antyzachodnich narracji. Gruzji przestrzeń informacyjna została zalana falą mowy nienawiści skierowaną przeciwko USA, UE, partiom opozycyjnym oraz sektorowi organizacji pozarządowych.

Dla zrozumienia tego zjawiska warto przypomnieć, że w 2012 roku Gruzji obiecywało wyborcom budowę wolnej, demokratycznej i europejskiej Gruzji, zdobywając zaufanie wielu obywateli. Co więcej, to właśnie partia rządząca zainicjowała wprowadzenie do konstytucji artykułu 78, który stanowi:

„Organy konstytucyjne podejmują wszelkie środki w ramach swoich uprawnień w celu zapewnienia pełnej integracji Gruzji z Unią Europejską i NATO”.

Jednak w ciągu ostatnich 12 lat Gruzji stopniowo odchodziło od tej prozachodniej ścieżki, dystansując się od zachodnich sojuszników i coraz częściej ich krytykując. W 2022 roku retoryka partii stała się szczególnie agresywna, a nasiliły się ataki na posłów do Parlamentu Europejskiego, senatorów USA oraz ambasadorów USA i UE.

Irakli Garibaszwili, przewodniczący Gruzjińskiego Marzenia, posunął się do oskarżenia niektórych posłów do Parlamentu Europejskiego o lobbowanie na rzecz opozycyjnej partii Zjednoczony Ruch Narodowy oraz o utrzymywanie z nią bliskich powiązań. W swoich wypowiedziach nazwał tych polityków „ohydnyimi europarlamentarzystami”, twierdząc, że ich oświadczenia zawsze pokrywają się z linią Zjednoczonego Ruchu Narodowego.

Te działania i narracje ilustrują znaczący zwrot Gruzjińskiego Marzenia od wcześniejszych prozachodnich deklaracji w kierunku polityki krytycznej wobec Zachodu. Tego rodzaju retoryka nie tylko osłabia relacje Gruzji z jej zachodnimi partnerami, ale także wzmacnia antyzachodnie nastroje w społeczeństwie, co stanowi zagrożenie dla demokratycznej i europejskiej przyszłości Gruzji.

Antyzachodnia retoryka osiągnęła swoje apogeum w czerwcu 2022 roku, kiedy Gruzji odmówiono przyznania statusu kandydata do Unii Europejskiej. Zamiast tego UE przedstawiła Gruzji listę zaleceń do wdrożenia, co wywołało ostrą reakcję partii rządzącej. Kacha Kaladze, burmistrz Tbilisi, stwierdził, że „UE ukarała Gruzję”.

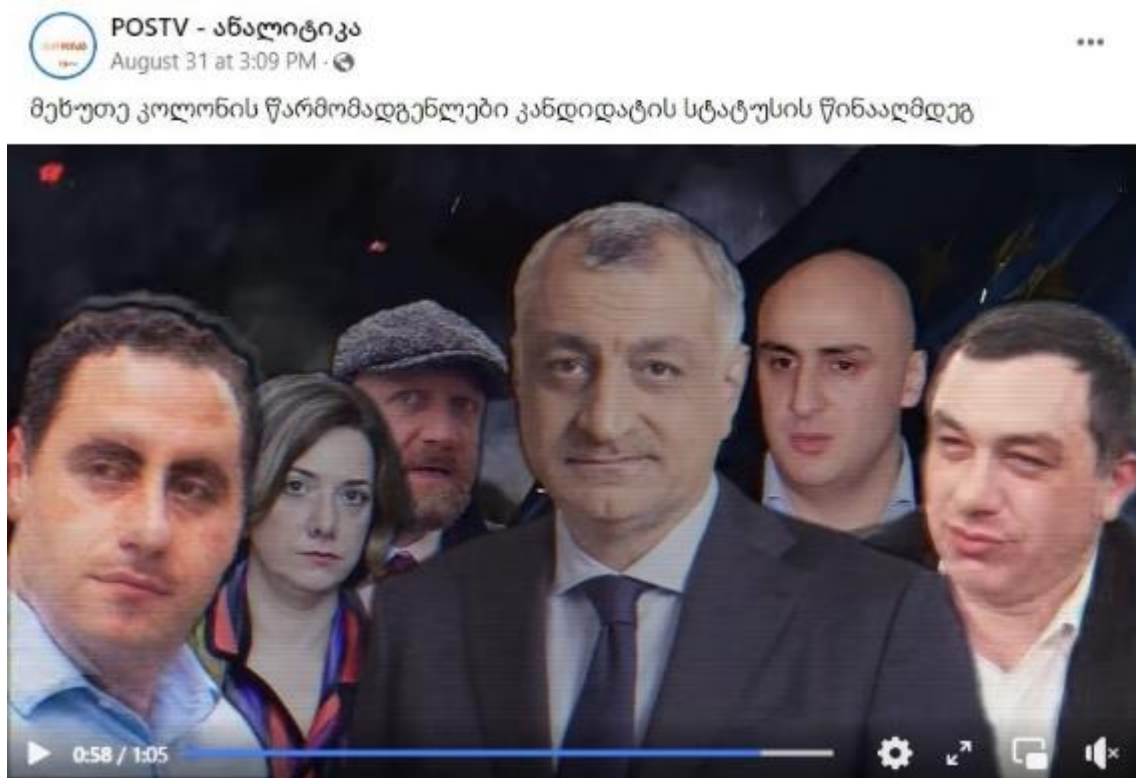
Urzednicy Gruzjińskiego Marzenia utrzymywali, że Gruzja zrobiła więcej niż Ukraina i Mołdawia, aby spełnić kryteria wymagane do uzyskania statusu kandydata, a mimo to niesprawiedliwie odmówiono jej tego uznania. Jednocześnie rządzący obwiniali opozycję, oskarżając ją o lobbowanie przeciwko kandydaturze Gruzji w Parlamencie Europejskim.

W tym kontekście powiązany z Gruzjińskim Marzeniem kanał telewizyjny Post TV aktywnie wspierał narrację rządzących, starając się przerzucić winę za niepowodzenie na opozycję. W mediach społecznościowych kanał opublikował film zatytułowany „Przedstawiciele piątej kolumny sprzeciwiają się statusowi kandydata”, w którym przedstawiono członków opozycji jako winnych tej sytuacji.

Tego rodzaju działania ilustrują próbę odwrócenia uwagi społeczeństwa od realnych przyczyn odmowy przez UE i skierowania gniewu publicznego przeciwko opozycji.

Jednocześnie narracje te wzmacniały antyzachodnie nastroje, podważając zaufanie do Unii Europejskiej i jej intencji wobec Gruzji.

(Źródło: Post TV Analytica)

Kanał Post TV oraz inne powiązane z partią Gruzjińskie Marzenie media udostępniły również grafiki porównawcze, które miały na celu podkreślenie, jak twierdzono, licznych wad Ukrainy i Mołdawii. Te materiały wskazywały na rzekome niedociągnięcia obu krajów w różnych obszarach, takich jak stabilność polityczna, poziom korupcji czy stan gospodarki, które mimo to nie przeszkodziły im w uzyskaniu statusu kandydata do Unii Europejskiej.

W przeciwieństwie do tego, grafiki przedstawiały Gruzję jako kraj, który w większym stopniu spełnia unijne wymogi, a mimo to został niesprawiedliwie pominięty. Takie porównania miały wzmacniać narrację o „krzywdzącej decyzji UE” oraz mobilizować społeczeństwo przeciwko Zachodowi, sugerując, że Gruzja była niesłusznie traktowana na korzyść innych państw.

Działania te nie tylko pogłębiły antyzachodnie nastroje, ale również nasiliły polaryzację w społeczeństwie, kierując gniew zarówno przeciwko opozycji, jak i zachodnim partnerom Gruzji. Tego rodzaju manipulacyjne przekazy były wykorzystywane jako narzędzie propagandowe, aby odwrócić uwagę od niedociągnięć rządu w realizacji unijnych zaleceń.

Ostatecznie, 14 grudnia 2023 roku, Unia Europejska przyznała Gruzji status kandydata, uzależniając jednak jego utrzymanie od spełnienia dziewięciu zobowiązań. Mimo tego, obecna sytuacja polityczna wyraźnie pokazuje, że partia Gruzińskie Marzenie nie wykazuje determinacji w wypełnianiu tych zobowiązań i nadal prowadzi dialog z UE w tonie przymusu, próbując negocjować na własnych warunkach. W ramach swojej narracji partia przyjęła hasło „Działanie zamiast szantażu”, co podkreśla jej nieprzejednane stanowisko wobec unijnych wymagań.

Co więcej, 28 listopada 2024 roku, Gruzińskie Marzenie dodatkowo pogorszyło sytuację, ogłaszając, że „kwestia otwarcia negocjacji z UE nie zostanie podniesiona do końca 2028 roku”. To kontrowersyjne oświadczenie wywołało masowe protesty w Tbilisi oraz innych gruzińskich miastach. Demonstranci, w tym przedstawiciele różnych środowisk społecznych i politycznych, w sposób nieustępliwy bronią europejskiej przyszłości Gruzji, stanowczo sprzeciwiając się decyzji rządzących.

Trwające protesty pokazują, że znaczna część społeczeństwa nie akceptuje prorosyjskiego zwrotu politycznego i wyraża silne poparcie dla integracji Gruzji z Unią Europejską. Te wydarzenia uwypuklają rosnącą polaryzację w kraju oraz coraz większą przepaść między aspiracjami obywateli a polityką partii rządzącej. Gruzińska determinacja w obronie europejskich wartości i dążeń jest wyraźnym sygnałem dla Zachodu, że społeczeństwo Gruzji nie chce rezygnować z proeuropejskiego kierunku rozwoju.

d) Krytyka Gruzińskiego Marzenia wobec strategicznego partnera, Stanów Zjednoczonych

Partia Gruzińskie Marzenie nie oszczędziła krytyki wobec najważniejszego strategicznego partnera Gruzji, Stanów Zjednoczonych, co szczególnie nasiliło się w czasie kadencji ambasador USA w Gruzji, Kelly Degnan. Retoryka partii rządzącej była interpretowana jako przesłanie dla USA, aby powstrzymały się od ingerencji w wewnętrzne sprawy Gruzji. Ponadto, wraz ze zbliżającym się końcem kadencji ambasador Degnan, Gruzińskie Marzenie chciało wysłać sygnał nowemu ambasadorowi, wskazując na swoje stanowisko w relacjach dwustronnych.

Krytyka partii rządzącej stała się szczególnie intensywna po oświadczeniu ambasador Degnan, która w kontekście protestów przeciwko przybyciu statku wycieczkowego z Soczi stwierdziła:

„Naród gruziński jasno dał do zrozumienia, że nikt nie powinien oczekiwać od nich, że będą witali osoby z kraju, który okupuje 20% terytorium Gruzji”.

Komentarz ten spotkał się z ostrą reakcją Gruzińskiego Marzenia. Ówczesny przewodniczący partii, Irakli Garibaszwili, zbagatelizował protest jako akcję zorganizowaną przez Zjednoczony Ruch Narodowy, argumentując, że gruzińskie społeczeństwo nie sprzeciwia się wjazdowi Rosjan, a kwestia ta dotyczy głównie korzyści finansowych.

Kontrowersyjna ustawa o „zagranicznych agentach”: Ambasador Degnan była również zdecydowaną krytyczką kontrowersyjnej ustawy o „zagranicznych agentach”, podkreślając, że jej przyjęcie ograniczyłoby wolność słowa, co ma szczególne znaczenie w kontekście zbliżających się w 2024 roku wyborów parlamentarnych. W odpowiedzi Mamuka Mdinardze, sekretarz parlamentarny Gruzińskiego Marzenia, oskarżył ambasador Degnan o prowadzenie „historycznej kampanii” przeciwko ustawie i porównał jej działania do rzekomej „Globalnej Partii Wojny”.

Impasy w relacjach Gruzja-USA: Negatywna retoryka i działania Gruzińskiego Marzenia doprowadziły do poważnego impasu w relacjach amerykańsko-gruzińskich, które były budowane przez 32 lata. Mimo że Stany Zjednoczone pozostawały głównym strategicznym sojusznikiem Gruzji, wstrzymały ponad 95 milionów dolarów pomocy, powołując się na regres demokratyczny, naruszenia praw człowieka, skorumpowane sądownictwo oraz inne problemy.

Zerwanie partnerstwa strategicznego: Kryzys osiągnął kulminację 30 listopada 2024 roku, gdy Stany Zjednoczone ogłosiły całkowite zakończenie partnerstwa strategicznego z Gruzją. W odpowiedzi Gruzińskie Marzenie wyraziło nadzieję na poprawę relacji po zaprzysiężeniu Donalda Trumpa na prezydenta USA, twierdząc, że napięcia były wynikiem ingerencji administracji Joe Bidena w wewnętrzne sprawy Gruzji. Rządzący argumentowali, że administracja Bidena próbowała otworzyć w Gruzji „drugi front”, co Gruzińskie Marzenie konsekwentnie przedstawiało jako zagrożenie dla stabilności kraju.

Ta sytuacja podkreśla dramatyczne pogorszenie relacji między dwoma strategicznymi partnerami, jednocześnie odsłaniając głębokie napięcia między aspiracjami części Gruzjińskiego społeczeństwa a polityką rządzącej partii.

e) Ataki na sektor NGO

Partia Gruzjińskie Marzenie skierowała swoją retorykę przeciwko sektorowi pozarządowemu, który prorządowe media, takie jak Imedi, określiły mianem „bogatego klanu NGO”. Organizacje pozarządowe zostały oskarżone przez partię rządzącą o tworzenie sieci agentów i przygotowywanie gruntu pod rewolucję. W celu osłabienia społeczeństwa obywatelskiego, satelicka partia Gruzjińskiego Marzenia, Siła Ludu, wprowadziła w 2022 roku projekt „Ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych”, który zyskał poparcie członków Gruzjińskiego Marzenia.

Proponowana ustawa spotkała się z masowymi protestami, a wiele osób argumentowało, że jej uchwalenie stłumi głos społeczeństwa obywatelskiego i stworzy próżnię informacyjną podobną do tej, jaka istnieje w Rosji. Wobec presji społecznej i demonstracji Gruzjińskie Marzenie wycofało projekt ustawy, deklarując, że nie będzie ponownie podejmować prób jej wprowadzenia.

Jednak po przyznaniu Gruzji statusu kandydata do Unii Europejskiej w 2023 roku, projekt ustawy został przywrócony i ostatecznie uchwalony. Szałwa Papuaszwili, przewodniczący parlamentu, bronił ustawy, twierdząc:

„Potrzebujemy przejrzystości, aby zrozumieć motywacje polityczne. Obywatele powinni wiedzieć, czy te pieniądze finansują koktajle Mołotowa, czy coś innego”.

W zrewidowanej wersji projektu termin „agent zagraniczny” został zastąpiony określeniem „organizacja promująca interesy obcych mocarstw”. Mimo tych zmian protesty i demonstracje przeciwko ustawie trwały, a w zachodnich analizach podkreślano, że jej przyjęcie przybliży Gruzję do autorytarnego modelu Rosji.

Prezydent Gruzji, Salome Zurbiszwili, zdecydowanie potępiła ustawę, stwierdzając:

„Ta ustawa jest rosyjska i żaden argument - żadne 'co dokładnie jest rosyjskiego w tej ustawie' - nie zmieni tego faktu. Ta ustawa jest rosyjska”.

Kontrowersje wokół ustawy oraz reakcje zarówno społeczeństwa, jak i społeczności międzynarodowej wskazują na pogłębiający się kryzys demokratyczny w Gruzji oraz narastające napięcia między rządem a jego obywatelami, a także między Gruzjińskim Marzeniem a Zachodem.

f) Kampania propagandowa na rzecz kontrowersyjnej ustawy

Partia rządząca, wraz z partiami satelickimi i powiązanimi mediami, zainicjowała szeroko zakrojoną kampanię propagandową w celu obrony kontrowersyjnej „Ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych”. W mediach społecznościowych, szczególnie na kanałach Post TV, pojawiły się posty mające na celu usprawiedliwienie ustawy poprzez porównanie jej z regulacjami w krajach demokratycznych. Przykładowo:

- „Kanada ma prawo podobne do tego, które nasza radykalna opozycja nazywa rosyjskim prawem”.
- „Parlament Francji uchwalił ustawę wzmacniającą walkę z ingerencją zagraniczną”.

Takie treści miały za zadanie bagatelizować kontrowersyjne aspekty ustawy, przedstawiając ją jako zgodną z praktykami stosowanymi w krajach demokratycznych, a tym samym odsuwać uwagę od krytyki społecznej i międzynarodowej.

Dodatkowo te same media wykorzystały wypowiedź Wysokiego Przedstawiciela UE, Josepa Borrelli, w sposób wprowadzający opinię publiczną w błąd. W jednym z postów cytowano:

„W odniesieniu do wydarzeń wokół 'Ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych' w Gruzji, niektóre państwa członkowskie uważają ją za niezbyt znaczącą lub godną pożałowania”.

Takie sformułowanie miało na celu przekonanie opinii publicznej, że państwa członkowskie Unii Europejskiej nie są głęboko zaniepokojone tą legislacją, co było próbą zmniejszenia wpływu krytyki międzynarodowej na postrzeganie ustawy w kraju.

g) Centralne narracje Gruzińskiego Marzenia

Narracje przedstawione powyżej stanowią fundament działań rządów Gruzińskiego Marzenia w momencie opracowania tego raportu. Za pośrednictwem swoich partii satelickich i powiązanych mediów partia rządząca nie tylko propaguje kontrowersyjną ustawę, ale również konsekwentnie wspiera retorykę antyzachodnią.

Działania te przyczyniają się do pogłębiania podziałów społecznych, wzmacniają nieufność wobec partnerów zachodnich i wzbudzają strach, szczególnie poprzez wykorzystywanie wrażliwych tematów, takich jak wojna i pokój. Taka strategia pozwala Gruzińskiemu

Marzeniu kontrolować narrację publiczną, jednocześnie osłabiając krytyczne głosy społeczeństwa obywatelskiego i międzynarodowych instytucji.

Źródło: Post TV Analytica

Decyzja Irakliego Kobachidzego, ogłoszona 28 listopada, o zawieszeniu wszelkich rozmów i działań związanych z akcesją Gruzji do Unii Europejskiej do 2028 roku, wywołała falę niezadowolenia społecznego oraz intensyfikację protestów w całym kraju. Wraz z rosnącym oburzeniem narracje i towarzysząca im retoryka partii Gruzińskie Marzenie stały się jeszcze bardziej zaostrome, co dodatkowo polaryzowało społeczeństwo.

Kryzys wokół Gruzińskiego Nadawcy Publicznego (GPB): W centrum krytyki znalazł się również Gruziński Nadawca Publiczny (GPB), oskarżany o brak neutralności i otwarte wspieranie narracji partii rządzącej. Protesty przed siedzibą stacji były odpowiedzią na odbierany jako stronnaczy sposób relacjonowania wydarzeń. Reakcja administracji GPB, charakteryzująca się otwartą retoryką wspierającą Gruzińskie Marzenie, dodatkowo zaostrzyła sytuację i spotkała się z szerokim społecznym potępieniem.

Zaostrzenie przekazu Gruzińskiego Marzenia: Od 28 listopada przekaz Gruzińskiego Marzenia, choć tematycznie spójny, stał się bardziej intensywny, bezpośredni i polaryzujący. Narracje partii skupiają się na kontestacji partnerów zachodnich, podsycaniu antyzachodnich nastrojów oraz przedstawianiu opozycji i organizacji pozarządowych jako winnych destabilizacji kraju. Decyzja o zawieszeniu rozmów akcesyjnych została uzasadniona jako krok mający zapewnić Gruzji "niezależność polityczną", lecz wielu obserwatorów postrzega ją jako świadome oddalenie kraju od integracji europejskiej. Taka polityka nie tylko spotkała się z potępieniem wewnętrznym, ale również zaostrzyła relacje Gruzji z jej międzynarodowymi partnerami, podważając zaufanie do działań partii rządzącej. Te wydarzenia podkreślają narastające napięcia między rządem a społeczeństwem, a także rosnącą przepaść między aspiracjami Gruzynów a polityką Gruzińskiego Marzenia. W efekcie nasila się ryzyko dalszej destabilizacji politycznej i społecznej w Gruzji, co może mieć długofalowe konsekwencje dla jej demokratycznej i europejskiej przyszłości.

4. Działania informacyjne wymierzone w Polskę

Poniżej przedstawiono wyniki monitoringu mediów i analizy gruzińskiego środowiska informacyjnego. Monitoring obejmuje okres od 1 września 2024 roku. do 31 grudnia 2024 roku. Większość propagandy atrybuowanej do operacji FIMI jest oparta na redystrybucji treści poprzez strony internetowe otwarcie powiązane z propagandą rosyjską i nie produkuje oryginalnych treści. Większość artykułów to tłumaczenia z rosyjskich mediów państwowych, takich jak RIA, TASS czy Komsomolskaja Prawda oraz treści redystrybuowane wprost z prorosyjskich kanałów na Telegramie. Język używany w tych artykułach jest często niejasny, zawiera błędy gramatyczne i stylistyczne, co wskazuje na wykorzystanie automatycznych narzędzi, takich jak np. Tłumacz Google. Dodatkowo pojawiają się które artykuły pochodzące z gruzińskich prorosyjskich agencji informacyjnych, takich jak Sputnik Georgia i News Front.

Analiza ponad 80 artykułów dotyczących Polski i stosunków polsko-gruzińskich pokazuje, że w agregatorze propagandy brakuje konkretnej polityki lub strategii ukierunkowanej na Polskę lub odbiorców gruzińskich. Zamiast tego służy jako agregator treści prorosyjskich, zaprojektowanych w celu dostosowania się do wewnętrznych i zewnętrznych celów komunikacyjnych Rosji. Często publikowane są liczne opinie z różnych prorosyjskich kanałów Telegram na ten sam temat, co dodatkowo podkreśla jego rolę jako witryny agregującej, a nie tradycyjnego medium informacyjnego.

Informacje związane z Polską i stosunkami polsko-gruzińskimi można podzielić na dwa główne wątki:

a) Wybory parlamentarne w Gruzji

Propaganda związana z wizerunkiem Polski wzmożła się dwa dni po wyborach parlamentarnych w Gruzji, w czasie wzmożonych emocji i zarzutów o fałszerstwa wyborcze. Warto zauważyć, że te wczesne artykuły błędnie przedstawiały wywiad

prezydenta Polski Andrzeja Dudy dla Radia Zet, sugerując, że podważył on twierdzenia opozycji dotyczące ingerencji w wybory. W rzeczywistości prezydent Duda po prostu relacjonował swoją rozmowę z prezydentem Gruzji Salome Zurbiszwili. Ta narracja, zaczerpnięta z RIA.ru i innych powiązanych z Kremlem kanałów na Telegramie, wydaje się bardziej skupiać na zaprzeczaniu rosyjskiej ingerencji w wybory niż na bezpośrednim atakowaniu Polski. Jednak taka manipulacja może wpłynąć na postrzeganie Polski, szczególnie wśród gruzińskiej prozachodniej opozycji.

Kolejnym znaczącym wydarzeniem, o którym informowano była wizyta delegacji europejskiej w Gruzji, podczas której polski senator Michał Kamiński wezwał do uwolnienia byłego prezydenta Gruzji Micheila Saakaszwilego. Micheil Saakaszwili jest szeroko niepopularnym obecnie byłym prezydentem Gruzji i jednym z najbardziej polaryzujących tematów w obecnej polityce gruzińskiej. Żądania jego uwolnienia mogłyby łatwo podważyć jedność opozycji i służyć celom rządu, jakim jest marginalizacja protestów. Oczywiście prorosyjskie i prorządowe media przedstawiały to jako żądanie Zachodu, dyskredytujące opozycję i przedstawiające protesty jako demonstracje pro-Saakaszwilego. Artykuły rzadko wyróżniały Polskę, zamiast tego przedstawiając jej działania jako część szerszych inicjatyw UE oraz Zachodu.

Ilościowo większość działań informacyjnych dotyczących Polski i stosunków polsko-gruzińskich koncentruje się na wyborach parlamentarnych w Gruzji. Ponad 50 artykułów dotyczy stanowiska Polski w sprawie wyborów i jej poparcia dla protestów ulicznych. Żaden z tych artykułów nie zniekształcał faktów, nie miał istotnego potencjału szkodzącego wizerunkowi Polski w Gruzji, ale był wpisywany w szerszy cykl działań o wydźwięku antyzachodnim. Dodatkowo artykuły generalnie unikają przedstawiania Polski jako suwerennego podmiotu, zamiast tego przedstawiając jej działania jako część szerszego podejścia Zachodu lub UE.

b) Wojna w Ukrainie

Drugim tematem, pod którym można grupować wiadomości o Polsce i stosunkach polsko-gruzińskich, jest wojna na Ukrainie. Temat ten można podzielić na dwa aspekty. Pierwszym z nich jest narracja dot. Polskich najemników na Ukrainie.

Rosyjski aparat wpływu redystrybuuje do gruzińskiej przestrzeni informacyjnej materiału wprost z różnych rosyjskich lub prorosyjskich kanałów Telegram, stron i blogów treści dotyczących liczby najemników w ukraińskim legionie międzynarodowym. W propagandzie często podkreśla się, że trzy kraje o największym udziale to Polska, Gruzja i Stany Zjednoczone. Fakt, że Gruzja jest wymieniana obok Polski, jest głównym powodem, dla którego Gruzkańska Prawda publikuje te informacje na swojej stronie internetowej. Co więcej, biorąc pod uwagę stosunkowo liczną grupę Gruzinów walczących na Ukrainie i to, że polegli są chowani z honorami wojskowymi, sugeruje to, że Gruzini nie są negatywnie nastawieni do najemników walczących z Rosją na Ukrainie. Oznacza to, że jeśli wiadomości mają na celu wpłynięcie na postawy odbiorców, Gruzini nie są głównym adresatem takiego przekazu.

Drugim aspektem są stosunki polsko-ukraińskie. Rosyjska propaganda podjęła znaczące wysiłki, aby podważyć stosunki polsko-ukraińskie, często przedstawiając oba kraje jako przeciwników. Ta narracja podkreśla wszelkie krytyczne momenty we wzajemnych relacjach, w tym kwestie związane z dostawami broni, handlem zbożem i sprawami historycznymi (Wołyń). Gruzkańska Prawda podąża za tymi narracjami czym czyni je ogólnie i powszechnie dostępnymi w Gruzji. Aktywność Gruzkańskiej Prawdy wprost opiera się w tym kontekście na promocji prorosyjskich narracji. W rezultacie gruzińscy odbiorcy mogą postrzegać Polskę jako mściwego i niewiarygodnego partnera.

Monitoring i analiza gruzińskiej przestrzeni informacyjnej wykazał, że Rosja stosuje regularny cykl ingerencji za pośrednictwem stron internetowych, które służą przede wszystkim jako kanał promocji propagandy prorosyjskiej, bez precyzyjnie ukierunkowanej narracji o Polsce lub stosunkach polsko-gruzińskich zgodnie z szerszymi celami Kremla.

Krótkookresowo należą do nich zaprzeczanie rosyjskiej ingerencji w wybory w Gruzji, podważanie solidarności Zachodu i wzmacnianie podziałów między Polską, Ukrainą i Gruzją. Chociaż wizerunek Polski nie jest bezpośrednio atakowany, propagowanie stronniczych narracji i selektywne kadrowanie ma potencjał wpływania na opinię publiczną w Gruzji, zwłaszcza wśród spolaryzowanych odbiorców.

Współpraca Gruzińsko rosyjska w zakresie działań propagandowych

Kolejny ośrodek medialny znany z antyzachodnich i prorosyjskich narracji, był monitorowany, szczególnie w odniesieniu do Polski. Na początku chcielibyśmy opowiedzieć trochę o tym konkretnym medium. Gazeta Gruzja i Świat oraz jej platforma internetowa, www.Geworld.ge, zostały założone przez firmę Historical Heritage, której właścicielem od momentu jej powstania jest Taras Gagnidze. Historical Heritage została zarejestrowana w rejestrze publicznym 28 stycznia 2009 roku i od tego roku ukazuje się Gruzja i Świat. Według badań „Rosyjskie wpływy na gruzińskie organizacje pozarządowe i media” przeprowadzonych przez Damoukidebloba.com, inicjatywa utworzenia Historical Heritage została osobiście przyjęta z zadowoleniem przez prezydenta Rosji Dmitrija Miedwiediewa. Członkiem-założycielem Geworld.ge, członkiem rady publicznej Historical Heritage, jest politolog Aleksander Chachia, który w lipcu 2008 roku został odznaczony przez Miedwiediewa "za znaczący wkład w dziedzinie przyjaźni i współpracy z Federacją Rosyjską", otrzymując order państwowy. Historical Heritage jest również partnerem prorosyjskiej organizacji pozarządowej Eurasian Institute.

Antypolskie działania informacyjne

Kolejny przykład antypolskich działań informacyjnych stanowi publikacja z portalu Geworld.ge (**Польша не хочет мира на Украине**). Polityczny wydźwięk tekstu jest jawnie antypolski, a także antyzachodni, głęboko osadzony w kontekście trwającego konfliktu Rosji z Ukrainą i jej szerszym, fałszywym kontekstem, „geopolitycznej walki z NATO i Unią

Europejską”. Głównym przesłaniem jest próba zdyskredytowania Polski poprzez przedstawienie jej jako potencjalnej siły destabilizującej region. Propaganda oskarża Warszawę o „ekspansjonistyczne aspiracje wobec terytorium Ukrainy”. Dodatkowo propagandę legitymizuje cytowanie z Naryszkina, który przedstawia działania Polski jako „motywowane głęboko zakorzenioną ideologią nacjonalistyczną, której nie może porzucić, co utrudnia jakiegokolwiek porozumienie pokojowe z Ukrainą lub rozwiązanie konfliktu”. Omawiany przykład odzwierciedla wrogą perspektywę organizacji Geworld.ge na polską politykę, przedstawiając Polskę jako państwo egoistyczne i szkodliwe dla ukraińskiej suwerenności. W narracji istnieje również ukryta sugestia, o terytorialnych ambicjach Polski, które są przedstawiane jako zagrożenie dla Ukrainy i jej narodu, a Naryszkin przedstawia ingerencję Polski jako „zastrządzającą cierpienia ludności ukraińskiej”.

Oryginalne źródło: <https://tgstat.ru/channel/@ramzayiegokomanda/2192>

Polska w propagandzie i perswazji stosowane w operacjach FIMI odgrywa rolę prowokatora działającego na zlecenie Stanów Zjednoczonych. (<http://geworld.ge/ge/poloneti-sheertebuli-shtatebis/>) - to tytuł artykułu w języku gruzińskim opublikowanego w 2023 roku, ale stale wskazanego na użytek uwiarygodniania też propagandowych na stronie www.geworld.ge. Morał artykułu można podsumować jako ostrzeżenie o rosnącym wykorzystywaniu przez Polskę historycznych krzywd i nastrojów nacjonalistycznych jako narzędzi do manipulowania swoją pozycją w europejskiej geopolityce. Tekst sugeruje, że Polska wykorzystuje swoje żądanie reparacji jako kartę przetargową w szerszej grze geopolitycznej, zamiast skupiać się na rzeczywistym rozwiązaniu lub pojednaniu. Warto podkreślić, że ta narracja bardzo ściśle koresponduje z przekazem dezinformacyjnym rosyjskiego SWR i Siergieja Naryszkina. Dodatkowo stosowane narracje promujące ten wątek sugerują, że bliskie związki Polski z USA mogą odbywać się kosztem długoterminowej jedności europejskiej, zwłaszcza z Niemcami, i mogą doprowadzić Polskę do „stanu niepewności” - sytuacji, w której będzie zmuszona do prowadzenia wojen na wielu frontach — zarówno w kategoriach konfliktów gospodarczych, jak i militarnych.

Podsumowując, polityczny wydzźwięk wspomnianych działań informacyjnych jest bardzo krytyczny wobec Polski i jej polityki zagranicznej.

Jak się okazuje, działania informacyjne szkodzące wizerunkowi i reputacji Polski były prowadzone za pośrednictwem wspomnianej platformy medialnej od 2022 roku i są kontynuowana po dzień dzisiejszy. Propaganda przedstawia Polskę jako coraz bardziej agresywną w swoich działaniach, pozycjonując się jako kluczowy gracz w szerszym europejskim i wschodnioeuropejskim krajobrazie politycznym. Sugeruje się, że Polska jest zarówno beneficjentem, jak i „manipulatorem w wojnie” Rosji i Ukrainy. Polska klasa polityczna, jest przedstawiana jako przygotowująca się do szerszego zaangażowania militarnego, nie tylko w celu wsparcia Ukrainy, ale także w celu realizacji „ambicji terytorialnych”. Stosunki polityczne między Polską a Ukrainą są przedstawiane jako wysoce transakcyjne. Podczas gdy Polska nadal wspiera Ukrainę w wojnie z Rosją, propaganda sugeruje, że Polska wykorzystuje to wsparcie również dla własnych korzyści, w tym roszczeń terytorialnych i wpływów politycznych. W Gruzińskiej infosferze są dostępne materiały, które wprost dezinformują jakoby prezydent Andrzej Duda i prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski zawarli umowę, na mocy której Polska „zabezpiecza ukraińskie terytoria jako rekompensatę za polskie wsparcie wojskowe i finansowe”, dodatkowo podkreśla się transakcyjny charakter współpracy Polski i Ukrainą.

„Polska przygotowana do podboju zachodniej Ukrainy” to kolejna narracja promowana w tym samym medium. W przeciwieństwie do większości innych przypadków, Geworld.ge promuje również kompilacje tekstów z serwisów medialnych (głównie rosyjskich i/lub prorosyjskich publikacji ukraińskojęzycznych), które są zbieżne z celami redakcji. Narracja o Polsce przygotowanej do podboju Ukrainy dotyczy przede wszystkim możliwości wykorzystania przez Polskę swoich „historycznych sentymentów, roszczeń terytorialnych”, wsparcia sojuszu NATO i trwającej wojny w Ukrainie do aneksji jej terytorium. Przedstawia obraz Polski dążącej do odzyskania swoich historycznych terytoriów pod pozorem udzielania Ukrainie pomocy wojskowej i humanitarnej. Należy

zauważyć, że wiele podanych dezinformacji opiera się na narracjach rosyjskich źródeł wywiadowczych.

„Polska próbuje anektować Ukrainę”, rosyjskojęzyczny wywiad Suzdaltsewa, promowany w Gruzji, koncentruje się wokół krytycznego spojrzenia na rosnące wpływy gospodarcze Polski na Ukrainie, łączy je z dezinformacją, że władze Ukrainy pozwoliły na ten proces, w celach transakcyjnych (terytorialnych). Narrator sugeruje, że Polska oportunistycznie wykorzystuje niestabilność Ukrainy, wykupując ukraińską ziemię, fabryki i produkty rolne po wyjątkowo niskich cenach, które następnie są odsprzedawane z dużym zyskiem w Europie. Ta rzekoma dominacja gospodarcza jest przedstawiana jako część większej strategii przejścia kontroli nad Ukrainą i zapewnienia Polsce długoterminowego wpływu na jej zasoby.

Wyniki monitoringu pokazują, że wspomniany portal opublikował do 900 materiałów bezpośrednio lub pośrednio związanych z Polską w całym okresie swojego istnienia (w Internecie, od 2009 roku do chwili obecnej). A najwięcej w ciągu ostatnich 2 lat, po rozpoczęciu rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę.

Monitoring gruzińskiej przestrzeni informacyjnej wykazał, że rozpowszechnianie kłamstw o Polsce wiąże się głównie z propagandą dyskredytującą Zachód w oczach gruzińskiego społeczeństwa. Pod tym względem trwająca rosyjska agresja na Ukrainę szczególnie uaktywnia prorosyjskie media działające w Gruzji.

Propaganda wymierzona w Polskę, analizowana na podstawie publikacji z serwisów społecznościowych, stanowi zagrożenie dla wizerunku Polski na arenie międzynarodowej. Systematyczne stosowanie technik dezinformacyjnych, demonizujących oraz manipulacyjnych ma na celu osłabienie pozycji Polski jako stabilnego i odpowiedzialnego partnera w kontekście regionalnych konfliktów i sojuszy międzynarodowych.

Aby skutecznie przeciwdziałać takim działaniom, niezbędne jest podejmowanie działań na wielu frontach, obejmujących edukację społeczną, wspieranie niezależnych mediów,

wzmocnienie koalicji międzynarodowych oraz aktywne promowanie własnych narracji. Tylko poprzez skoordynowane i wszechstronne podejście Polska będzie w stanie skutecznie przeciwdziałać propagandowym atakom oraz chronić swoją suwerenność i wizerunek na globalnej arenie.

Główne tematy i narracje

Propaganda wymierzona w Polskę w analizowanych mediach koncentruje się na kilku kluczowych tematach:

Ingerencje Polski w bezpieczeństwo innych państw:

- **Rozbiór Ukrainy:** Artykuły sugerują, że Polska planuje rozbiór Ukrainy poprzez tworzenie państw zastępczych na jej terytorium (3 lipca 2021, 3 kwietnia 2023).
- **Ingerencje w Gruzji:** Publikacje przedstawiają Polskę jako kraj ingerujący w wewnętrzne sprawy Gruzji, np. poprzez sankcje wobec partii „Gruzińskie Marzenie” (16 grudnia 2024, 29 października 2024).

Krytyka polskiej polityki zagranicznej

- **Rusofobia i antyrosyjska polityka:** Polska jest przedstawiana jako państwo kierujące się rusofobią, co ma prowadzić do kryzysów gospodarczych i izolacji międzynarodowej (26 lipca 2022, 20 grudnia 2024).
- **Ukrainizacja Polski:** Narracja o rzekomej ukrainizacji Polski, zwiększającej przestępczość oraz obecność „ideologii banderowskiej” (grudzień 2024).
- **Wsparcie dla Ukrainy:** Polska jest oskarżana o bezpośrednie zaangażowanie w konflikt na Ukrainie poprzez wysyłanie najemników i dostarczanie broni (17 czerwca 2022, 20 grudnia 2024).
- **Relacje z NATO i USA:** Krytyka obecności wojsk amerykańskich w Polsce oraz przedstawianie Polski jako narzędzia USA w regionie (7 czerwca 2023 do 24 grudnia 2024).

Dezinformacja historyczna:

- **Twierdzenia o nazistowskiej Polsce:** Artykuły sugerują, że Polska mogłaby współpracować z nazistowskimi Niemcami, co ma na celu dyskredytację historyczną Polski
- **Problemy społeczne i przestępczość: Przestępczość Ukraińców w Polsce:** Narracje wskazujące na wysoką przestępczość wśród Ukraińców mieszkających w Polsce, mające na celu kreowanie negatywnego obrazu tej grupy (20 grudnia 2024).

Propaganda dąży do przedstawienia Polski jako państwa agresywnego, ingerującego i nieodpowiedzialnego na arenie międzynarodowej:

- **Sojusze i wsparcie dla Ukrainy:** Krytyka za dostarczanie broni i wsparcie dla Ukrainy przedstawiane w kontekście “dowodu” na bezpośrednie zaangażowanie w wojnę.
- **Relacje z NATO i USA:** Przedstawianie Polski jako narzędzia USA, realizującego prowokacyjną politykę.

Cele zidentyfikowanych narracji propagandowych:

- Kreowanie wizerunku Polski jako państwa agresywnego i ingerującego w sprawy innych państw.
- Stygmatyzacja polskich polityków i instytucji (*np. Prezydent Andrzej Duda: Krytykowany za częste wizyty na Ukrainie, co ma sugerować bezpośrednie zaangażowanie Polski w konflikt, Minister Radosław Sikorski: Przedstawiany jako decydent w sprawach sankcji i polityki zagranicznej, często w kontekście ingerencji w sprawy innych krajów*)
- Podkreślanie relacji Polski z USA i NATO jako zagrożenia dla suwerenności Polski i bezpieczeństwa regionu.
- Prezentowanie Polski jako źródła problemów społecznych w Gruzji (kontekst ekonomiczny).

- Przedstawianie Unii Europejskiej jako podzielonej i niezdolnej do działania, na przykładzie manipulacji sytuacją Polski jako członka UE.

5. Studium przypadku – analiza narracji wymierzonej w Polskę w oparciu o model DISARM

Historia frameworku DISARM RED

DISARM RED (DISinformation Analysis & Risk Management RED) jest modelem analitycznym służącym opisowi ofensywnych działań w przestrzeni informacyjnej (infosferze). Jednym z głównych wyzwań towarzyszących ich analizie jest duża niejednorodność pojęciowa. Podmioty zajmujące się badaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom w tej domenie wykształciły swoje własne słowniki i semantykę służącą do opisywania tego typu aktywności. Wraz ze stale rosnącą od połowy lat 10-tych XXI wieku intensywnością działań informacyjnych o charakterze wielodomenowym, których składnikiem są także operacje wpływu, pojawiła się potrzeba rzetelnej wymiany informacji między podmiotami zajmującymi się identyfikacją i zwalczaniem tego typu zagrożeń.

Na przełomie 2017 i 2018 roku, Sara-Jayne “SJ” Terp, wraz z grupą specjalistów zajmujących się cyberbezpieczeństwem, rozpoczęła prace nad adaptacją istniejących narzędzi opisujących zagrożenia stricte cyfrowe do rzeczywistości działań hybrydowych². Niedługo później powstał pierwowzór DISARM - framework AMITT (Adversarial Misinformation Influence Tactics & Techniques), który zaczął być wykorzystywany przez NATO, UE, WHO oraz ONZ. Obecna wersja DISARM RED jest efektem połączenia AMITT oraz stworzonego przez MITRE Corporation modelu SP!CE - wzorowanego na klasycznym frameworku cybersecurity MITRE ATT&CK (służącemu do identyfikacji i opisu taktyk i technik używanych przy ofensywnych działaniach w cyberprzestrzeni)³.

² <https://github.com/DISARMFoundation/DISARMframeworks?tab=readme-ov-file#whos-responsible-for-disarm-and-a-little-history>

³ <https://www.disarm.foundation/brief-history-of-disarm>

DISARM to projekt w pełni otwartoźródłowy, prowadzony przez Fundację DISARM, kompatybilny z językiem STIX oraz platformą MISP, regularnie aktualizowany, aby coraz lepiej opisywać rzeczywistość i stawać się coraz bardziej kompatybilnym z innymi modelami, takimi jak np. Meta Kill Chain.

Podstawowa charakterystyka frameworku DISARM RED

Framework DISARM RED dzieli się na kilka części, ułożonych w określonej hierarchii, które opisują poszczególne etapy i narzędzia używane w operacjach wpływu. Model otwierają „fazy”, oznaczone tagami zaczynającymi się od litery „P”. Są do nich przyporządkowane taktyki (tagi zaczynające się od liter „TA”), w których skład wchodzi różnorodne techniki (tagi zaczynające się literą „T”).

Tagi „P” opisują 4 główne fazy działań informacyjnych - planowanie, przygotowanie, wykonanie i ewaluację. Wchodzące w ich skład taktyki „TA” wskazują cele wchodzące w skład poszczególnych faz, które osiągnąć są dzięki wykorzystaniu różnorodnych narzędzi, czyli technik „T”. Opis faz, technik i taktyk są ogólnodostępny na stronie projektu.

Przykładowe wykorzystania frameworku DISARM RED

Framework DISARM RED jest narzędziem przydatnym w szczególności do wymiany informacji o incydentach. Pozwala on w łatwy i ujednolicony sposób opisywać zastość rzeczywistość, nie pozostawiając przestrzeni na niedomówienia. Świetnie sprawdza się na pierwszym etapie rozpoznania, czyli identyfikacji działań w przestrzeni informacyjnej jak i w trakcie analizy atrybucji, gdzie służy jako narzędzie do opisywania charakterystycznych i powtarzalnych technik, które mogą być przydatne w identyfikacji autora operacji wpływu. Jego korzyścią jest wspomniana kompatybilność ze składnią STIX, która umożliwia zastosowanie go na platformach takich jak Open CTI.

Przykładowe wykorzystanie DISARM to np. sytuacja, w której analityk identyfikuje sieć nieautentycznych kont w serwisie społecznościowym, które rozpowszechniają ten sam mem, który ma legitymizować narrację, która wcześniej była obecna w innym medium, np.

portalu internetowym. Dzięki frameworkowi można doprecyzować, nazwać i sklasyfikować wykorzystane techniki, przyporządkować je do taktyk a następnie przekazać swoje informacje do innego analityka, który może dalej wzbogacać produkt w ramach cyklu wywiadowczego.

Ograniczenia frameworku DISARM RED

Framework DISARM RED jest precyzyjnym i przydatnym narzędziem, jednak należy być świadomym jego ograniczeń. O ile sprawdza się w sytuacji opisywania i raportowania poszczególnych incydentów w przestrzeni informacyjnej, a także klasyfikacji dowodów cyfrowych zdobytych w trakcie śledztw OSINT, brakuje mu jednak elementów bardziej precyzyjnie opisujących efekty psychologiczne, które wywołała dana aktywność i jest zbyt odległy od modeli analiz stosowanych w ocenie operacji psychologicznych.

DISARM RED ogranicza opis oddziaływania psychologicznego do kilkunastu technik w fazie 1 - planowania. Framework opisuje je jako sposoby osiągnięcia danego celu na poziomie taktycznym, kiedy w rzeczywistości wspomniane wyżej techniki są zarówno narzędziem, jak i celem samym w sobie - zawartym w dużo większym wachlarzu oddziaływania psychologicznego stosowanego przez podmioty będące stroną atakującą w operacjach wpływu.

Rosyjska operacja wpływu prowadzona w przestrzeni informacyjnej GRUZJI: Kreowanie fałszywego obrazu Polski i Zachodu jako agresora dążącego do aneksji terytoriów Ukrainy.

Analiza rosyjskiej operacji wpływu prowadzonej w przestrzeni informacyjnej Ukrainy wg. frameworku DISARM RED v 1.6

Wstęp

Od początku rosyjskiej inwazji na Ukrainę w 2014 roku Kreml konsekwentnie wykorzystuje dezinformację jako jedno z kluczowych narzędzi „legitymizacji” polityki

agresji.

Rosyjska propaganda, szczególnie w kontekście wojny w Ukrainie, opiera się na przemyślanej strukturze narracyjnej, której celem jest manipulowanie odbiorcami poprzez mieszanie faktów z fikcją, emocjonalne odwołania oraz tworzenie fałszywego tła historycznego.

Analiza ujawnia bieżące techniki dezinformacyjne oraz mechanizmy narracyjne użytkowane w tej konkretnej infosferze. Jednym z najnowszych przykładów jest szeroko rozpowszechniana narracja o rzekomych planach Zachodu dotyczących podziału Ukrainy.

Rosyjski aparat propagandowy kontynuuje operację dezinformacyjną, której wiodące narracje opierają się na tezach o planach aneksji Zachodniej Ukrainy przez Polskę, Węgry i Rumunię.

Monitoring infosfery Gruzji ujawnił elementy szeroko zakrojonej, trwającej od wielu lat rosyjskiej operacji wpływu mającej zdyskredytować Polskę i przedstawić ją jako kraj, który planuje odbudowę terytorium II Rzeczypospolitej. W tym celu miałyby zagarnąć część ziem ukraińskich, w szczególności zachodnich - takich jak Wołyń.

WYKORZYSTYWANE TAKTYKI I TECHNIKI WG. DISARM v1.6:

FAZA	TAKTYKA	TECHNIKA	OPIS
P01 - Plan	TA02 - Plan Objectives	T0066 - Degrade Adversary	Rosja wykorzystuje narracje, które przedstawiają Polskę w złym świetle, mają zniszczyć jej reputację i wiarygodność.
		T0079 - Divide	Próba wywołania negatywnych emocji w stosunku do Polski poprzez przedstawienie

		T0138 - Motivate to act	jej jako kraju, który chce “odbudować utracone imperium”.
		T0135 - Undermine	Próba wywołania wrażenia, że Polska jest nieszczerym i niewiarygodnym sojusznikiem Ukrainy i za jej plecami próbuje przejąć część jej ziem.
P02 - Prepare	TA07 - Select Channels and Affordances	T0152.004 - Website Asset	Strony internetowe o afiliacji rosyjskiej lub prorosyjskiej (np. Sputnik Georgia, Tabula.ge) sputnik-georgia.ru/20231219/285070597.html , sputnik-georgia.ru/20231031/politolog-polsha-gotovitsya-ne-tolko-k-voyne-s-rossiye-no-i-k-stolkoveniyu-s-ukrainoy-283813116.html , tabula.ge/ge/news/704450-putini-ircmuneba-rom-polonets-ukrainis-okupatsia
		T0151.004 - Chat Platform	Komunikator Telegram
		T0151.001 - Social Media Platform	Portale społecznościowe, takie jak Facebook i Instagram
		T0151.008 - Microblogging Platform	Serwis X (dawniej Twitter)
	TA14 - Develop Narratives	T0003 - Leverage Existing Narratives	Próba udowodnienia, że Polska chce zająć zachodnie terytoria Ukrainy.

		T0022 - Leverage Conspiracy Theory Narratives	<p>Sugerowanie, że Polska ma zapędy imperialne i jest fałszywym sojusznikiem Ukrainy.</p> <p>Próba sugerowania, że Polska zawdzięcza coś Rosji i że próby ekspansji terenu Polski zakończyły się II wojną światową.</p>
	TA06 - Develop Content	T0023 - Distort Facts	Umieszczanie fałszywych artykułów na stronach WWW, a w dużo mniejszym stopniu także w portalach społecznościowych.
		T0085 - Develop Text-Based Content	
	TA15 - Establish Assets	T0095 - Develop Owned Media Assets	Wykorzystywanie rosyjskich platform propagandowych.
	TA16 - Establish Legitimacy	T0097.102 - Journalist Persona	<p>Cytowanie “ekspertów” i “analityków” oraz rosyjskich “technologów politycznych” w celu wywołania w społeczeństwie gruzińskim przekonania o złych zamiarach Polski.</p> <p>Cytowanie przedstawicieli rządu Federacji Rosyjskiej, w szczególności Władimira Putina.</p>
		T0097.108 - Expert Persona	
		T0097.111 - Government Official Persona	
		T0097.202 News Outlet Persona	
P03 - Execute	TA09 - Deliver Content	T0115 - Post Content	Kolportaż fałszywych narracji pod postacią artykułów na stronach WWW.

Podsumowanie

Bieżąca odsłona tej kampanii sugeruje, że Polska, Węgry, Rumunia oraz inne kraje zachodnie już „planują” podział Ukrainy na konkretne terytoria. Poprzez przypisanie rzekomych przygotowań do aneksji realizowanych przez NATO, propaganda próbuje zdyskredytować wsparcie Zachodu dla Ukrainy i wpisać te tezy w dezinformację o ofensywnych planach NATO.

Przekazy te są równolegle wykorzystywane do działań propagandowych, które przedstawiają Rosję w fałszywym świetle państwa broniącego się, a nie atakującego zbrojnie Ukrainę (strategia odwróconej logiki).

Rosja konsekwentnie wykorzystuje retorykę porównującą Ukrainę i Zachód do nazizmu. Tego rodzaju odwołania mają wywołać emocjonalną reakcję i „legitymizować” rosyjską dezinformację o agresji na Ukrainę jako operacji „denazyfikacji” lub szerzej – jako operacji obronnej przed Zachodem – sugerując, że działania Zachodu mają charakter prowokacyjny i ofensywny oraz prowadzą do konfliktu.

Zrozumienie tych mechanizmów pozwala nie tylko lepiej analizować propagandę, ale również skuteczniej się przed nią bronić.

6. Studium przypadku – protesty w Gruzji

Kształtowanie protestów przeciwko ustawie o agentach zagranicznych przez gruzińskie media głównego nurtu.

Zrealizowane na potrzeby projektu MUGA badanie miało na celu analizę relacji pomiędzy protestami, które miały miejsce w Gruzji wiosną 2024 roku, a towarzyszącym im przekazem medialnym, dystrybuowanym przez kanały telewizyjne głównego nurtu. doniesienia prorządowych i opozycyjnych mediów głównego nurtu znacznie się różniły, a media opozycyjne przewyższały media prorządowe, jeśli chodzi o zaangażowanie online.

Ustawa o „obcych wpływach”⁴ została ponownie zapowiedziana⁵ 3 kwietnia 2024 roku przez Mamuka Mdinardze, przewodniczącego rządzącej partii Gruzińskie Marzenie. Jej celem jest zobowiązanie mediów i organizacji pozarządowych, których przynajmniej 20% finansowania pochodzi z zagranicy, do zarejestrowania się jako „zagranicznych agentów”. Pomimo ostrej krytyki ustawy ze strony zachodnich partnerów, którzy argumentowali, że ustawa podważy proces integracji Gruzji z Unią Europejską (UE), partia Gruzińskie Marzenie zagłosowała za uchynieniem weta prezydent Salome Zourabichvili i przyjęła ustawę 28 maja 2024 roku. W rezultacie Stany Zjednoczone nałożyły zakazy podróżowania na „dziesiątki” urzędników Gruzińskiego Marzenia i członków ich rodzin za „współudział w podważaniu demokracji w Gruzji”.

Środowisko mediów głównego nurtu w Gruzji wykazuje dychotomiczną naturę, z przekazem wiadomości odzwierciedlającym podzielony system polityczny kraju i organizacjami medialnymi dostosowującymi się do istniejących partii politycznych. To środowisko medialne zarówno wynika z polaryzacji, jak i przyczynia się do niej. Badanie przeprowadzone w 2023 r. przez naukowców z Ivane Javakhishvili Tbilisi State University wskazuje, że gruzińskie stacje telewizyjne głównego nurtu przedstawiają sprzeczne interpretacje wydarzeń politycznych. Inne badanie przeprowadzone przez Deutsche Welle w tym samym roku wykazało, że 70 procent gruzińskiej populacji uważa, że lokalnym wiadomościom brakuje obiektywizmu. Jest to godne uwagi, ponieważ 84 procent Gruzinów wiadomości od nadawców telewizyjnych, a 72 procent otrzymuje wiadomości z mediów społecznościowych.

Metodologia

Z uwagi na brak najnowszych danych dotyczących oglądalności gruzińskich stacji telewizyjnych, analizie poddane zostały treści opublikowane na profilach Facebookowych stacji między 3 kwietnia, a 31 maja. Analiza objęła zarówno stacje telewizyjne uznawane za

---

⁴ <https://civil.ge/archives/591175>

⁵ <https://www.reuters.com/world/europe/georgias-ruling-party-says-its-reintroducing-draft-law-foreign-agents-2024-04-03/>

prorządowe ([TV Imedi](#), [PosTV](#), [Rustavi 2](#)) jak i stacje krytyczne wobec rządu ([Mtavari Arkhi](#), [Formula](#), [TV Pirveli](#)). Dodatkowo przeanalizowano zostało zaangażowanie na Facebooku i ruch na stronach internetowych wspomnianych kanałów telewizyjnych.

Analiza

Badane stacje telewizyjne dystrybuowały przekazy prezentujące przeciwstawne perspektywy, zarówno w temacie protestów, ustawy jak i możliwych konsekwencji jej przyjęcia. Media uznawane za prorządowe przede wszystkim starały się zdyskredytować protesty, a samą ustawę prezentować jako kluczową z perspektywy przejrzystości funkcjonowania państwa. Przekaz ze strony stacji opozycyjnych i krytycznych wobec rządu, opierał się przede wszystkim na szczegółowej relacji protestów i dystrybucji negatywnych opinii dotyczących samej ustawy.

Na przykładzie aktywności kanałów krytycznych wobec rządu można stwierdzić, że swoimi działaniami wspierały one protesty, angażując się w rozpowszechnianie

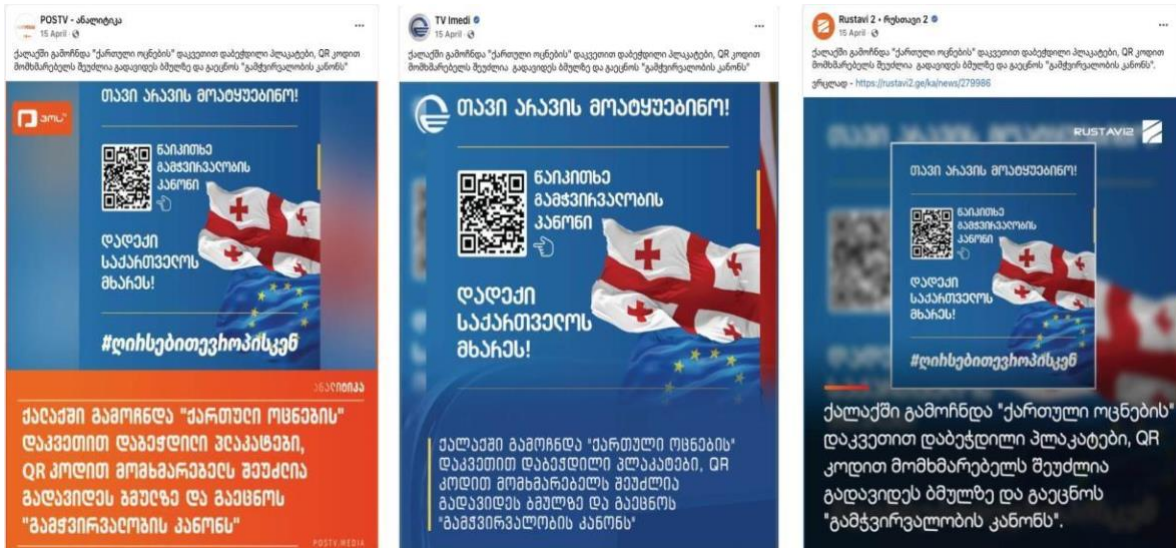
informacji o demonstracjach i ich logistyce. Kanały te dystrybuowały również krytyczne wobec ustawy komentarze, pochodzące od zachodnich partnerów, a w swoich przekazach ustawę określały mianem „rosyjskiej ustawy” - określenie to zyskało na popularności w 2023 r., przez wzgląd na podobieństwo ustawy o agentach zagranicznych do prawa obowiązującego w Rosji.

Góra: zrzuty ekranu pokazują wykorzystanie przez Mtavari TV rosyjskiej symboliki w postach informujących o głosowaniu parlamentarnym nad ustawą o zagranicznych agentach.

Dół: zrzuty ekranu pokazują profile kanałów telewizyjnych promujące główne hasło protestu „Nie dla rosyjskiego prawa” podczas realizowanych transmisji z demonstracji.

Relacje z demonstracji realizowane przez media opozycyjne i krytyczne względem rządu, otwarcie krytkowały ustawę, korzystający z takich haseł jak: „*Nie dla rosyjskiego prawa!*” lub „*Nie dla rosyjskiego reżimu*”. Analiza ponad 3 tysięcy postów na Facebooku, zawierających słowa kluczowe „rosyjski” i „prawo”, pokazała, że aż 1 576 postów z nich zawierało hasło protestu „*Nie dla rosyjskiego prawa*”.

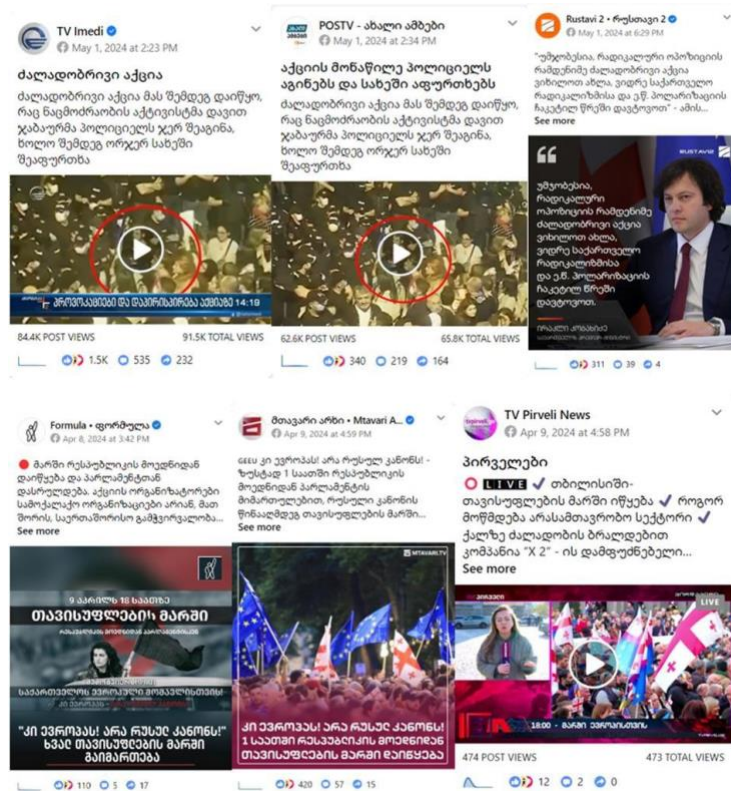
Przekaz dystrybuowany przez media prorządowe konsekwentnie prezentował ustawę jako „gruzińską ustawę” lub „ustawę o przejrzystości”, a towarzyszyły temu wypowiedzi polityków partii rządzącej, podkreślające, że ustawa służy gruzińskim interesom i jest kluczowa dla zapewnienia przejrzystości. W opublikowanych wypowiedziach mocno wybrzmiewała również narracja przedstawiająca ustawę jako zgodną z europejskimi wartościami, czy nawet zaleceniami UE, oraz hasło „*Tak dla gruzińskiego prawa*” - stworzone w odpowiedzi do protestów.

Zrzut ekranu postów z identycznymi podpisami opublikowanych przez trzy prorządowe stacje telewizyjne.

Prorządowe kanały starały się w przedstawiać demonstracje jako gwałtowne i zorganizowane przez „radikalne grupy”, w tym partie opozycyjne, celem podważenia ich zasadność. Użyte narracje obejmowały m.in. twierdzenia, że protestujący atakują policję, choć w rzeczywistości to gruzińska policja jest oskarżana o nadużywanie siły wobec protestujących. Ponadto prorządowy komentator Levan Nikolaishvili stwierdził w telewizji Imedi, że to ambasada USA w Gruzji poinstruowała liderów opozycji, jak prowadzić bardziej „radikalne protesty”.

Góra: Prorządowe media dyskredytują protesty video i wypowiedź mają potwierdzać ich radykalny charakter Dół: media krytyczne dystrybuują informacje logistyczne związane z protestami

Z analizy aktywności na platformie Facebook wyłania się obraz wskazujący na większą aktywność opozycyjnych kanałów telewizyjnych - publikowały one posty z większą częstotliwością, generując większe zaangażowanie niż prorządowe media. Między 3 kwietnia, a 31 maja 2024 odniesiono się do ustawy jako „rosyjskiej” w ponad 3000 postów, które łącznie uzyskały ponad 900 000 zaangażowań. Dla porównania, kanały prorządowe wspomniały o ustawie w kontekście przejrzystości jedynie 320 razy, a posty te uzyskały ponad 353 000 zaangażowań. W analizowanym okresie media sprzyjające władzom opublikowały 82 posty przedstawiające protesty jako gwałtowne i/lub zorganizowane przez „radykałów”, podczas gdy kanały krytyczne opublikowały 372 posty o protestach zorganizowanych przez młodych ludzi i studentów. Ponadto 391 postów z prorządowych kanałów omawiało ustawę jako wzmacniającą suwerenność i niezależność Gruzji, przyciągając ponad 280 000 zaangażowań. Z kolei 983 posty z krytycznych stacji telewizyjnych argumentowały, że ustawa może podważyć aspiracje Gruzji do UE, a posty te uzyskały ponad 330 000 zaangażowań.

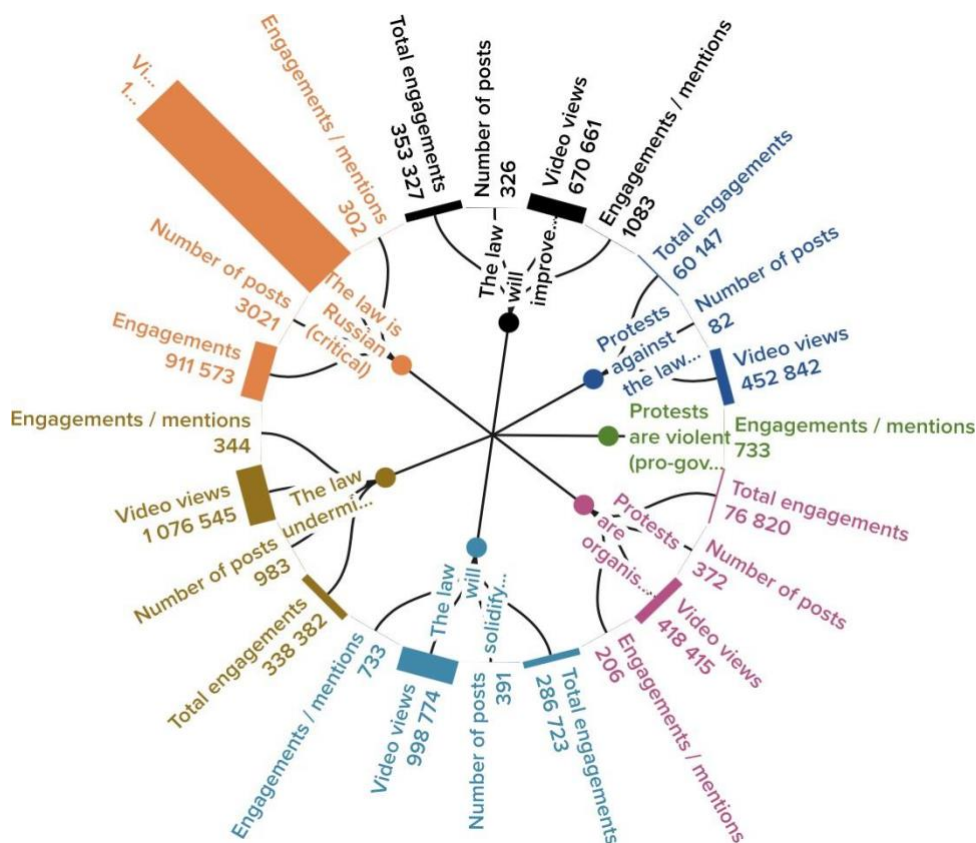
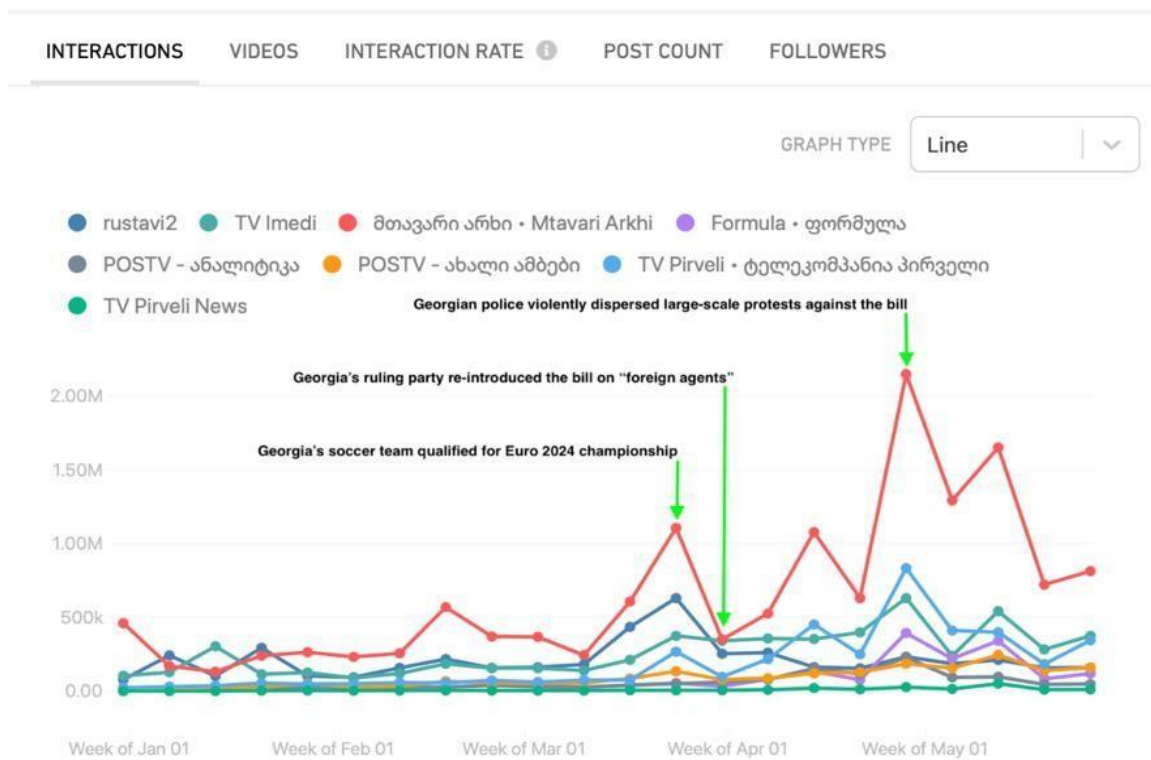

Diagram obrazuje kluczowe wskaźniki postów opublikowanych przez badane stacje telewizyjne.

Należy podkreślić, że jedynie kanały uznawane za prorządowe korzystały z płatnej promocji swoich treści jako reklam, co pozwala uznać, że zaangażowanie towarzyszące relacjom mediów opozycyjnych było w pełni organiczne, w przeciwieństwie do wyników uzyskanych przez media sprzyjające władzy. Łącznie udało się namierzyć ponad 1800 reklam Facebookowych, które celem była dystrybucja narracji dotyczących protestów. Te dane korespondują z zaobserwowanym znacznym wzrostem zaangażowania w przypadku treści pochodzących od opozycyjnych stacji telewizyjnych podczas protestów. Między 3 kwietnia, a 4 maja krytyczne do władzy kanały telewizyjne zgromadziły ponad 14,2 miliona zaangażowań, podczas gdy kanały prorządowe uzyskały jedynie połowę - 7,4 mln. Dla przykładu kanał Mtavari Arkhi przekroczył 2 miliony interakcji w okresie od 24 kwietnia do 4 maja, a TV Pirveli uplasowały się na drugim miejscu. Dla porównania, między 1 stycznia, a 3 kwietnia, kanały opozycyjne uzyskały łącznie 5 milionów zaangażowań, a kanały prorządowe lekko ponad 4,6 miliona.

Interakcje z treściami publikowanymi przez strony wybranych stacji telewizyjnych na Facebooku

7. Zalecenia / rekomendacje

Gruzja jako kluczowe państwo regionu Kaukazu Południowego, zмага się z intensywnymi wyzwaniami w zakresie środowiska informacyjnego. W ciągu ostatnich lat obserwuje się silną polaryzację mediów, które są podzielone na prorządowe i opozycyjne. Zaufanie do tradycyjnych mediów, takich jak telewizja, systematycznie spada, zwłaszcza wśród młodszych grup wiekowych. Telewizja, mimo wciąż dominującej pozycji, traci na rzecz mediów społecznościowych, które obecnie stanowią jedno z głównych źródeł informacji, szczególnie wśród młodzieży.

Narracje antyzachodnie, prorosyjskie oraz dezinformacja dotycząca kwestii społecznych, politycznych i geopolitycznych są szeroko rozpowszechniane. Rosja pozostaje głównym źródłem dezinformacji, używając zróżnicowanych technik propagandowych, aby osłabiać prozachodnie aspiracje Gruzji oraz destabilizować społeczeństwo. Wiele stron internetowych rozpowszechnia rosyjską dezinformację. Portale te (powiązane z rosyjskimi źródłami) pełnią rolę źródeł pierwotnych, dostarczających materiały do dalszej

multiplikacji. Polska jest przedstawiana jako kraj ingerujący w sprawy innych państw, a relacje z USA i NATO są podkreślane jako zagrożenie dla suwerenności i bezpieczeństwa regionu.

a) Podsumowanie środowiska informacyjnego

Transformacja cyfrowa zmienia nawyki informacyjne społeczeństwa, co ma istotny wpływ na sposób postrzegania wydarzeń i formowanie opinii publicznej.

Główne charakterystyki środowiska informacyjnego Gruzji

Media tradycyjne: Telewizja pozostaje dominującym źródłem informacji, zwłaszcza w regionach wiejskich, chociaż jej popularność spada. Prasa drukowana traci na znaczeniu, szczególnie na terenach wiejskich, gdzie utrudniony jest dostęp do dystrybucji gazet i czasopism. Radio odgrywa istotną rolę w dostarczaniu treści informacyjnych, edukacyjnych i rozrywkowych.

Media powiązane z grupami politycznymi: Kanały takie jak **Imedi TV** i **PosTV** są powiązane z partią rządzącą i promują rządową propagandę. **Obiektivi** jest związane z Sojuszem Patriotów i otwarcie wspiera prorosyjskie narracje. **Alt-Info**, założone przez radykalne prawicowe grupy, również promuje prorosyjskie narracje.

Media społecznościowe: Media społecznościowe zyskały ogromne znaczenie i stanowią drugie główne źródło informacji dla 22% respondentów badania rynku. Są głównym środowiskiem rozprzestrzeniania dezinformacji ze względu na brak filtrów, ograniczone regulacje i algorytmy tworzące bańki informacyjne.

Zaufanie do mediów: 25% Gruzynów deklaruje brak zaufania do jakichkolwiek kanałów telewizyjnych. Polaryzacja polityczna, która przenika gruzińskie media, jest główną przyczyną takiego stanu rzeczy. Osady wiejskie charakteryzują się wyższym poziomem korzystania i zaufania do telewizji, podczas gdy grupy mniejszościowe mają niski poziom zaufania do tradycyjnych mediów.

Nieformalne źródła informacji: Członkowie rodziny, sąsiedzi, przyjaciele i koledzy odgrywają kluczową rolę w przekazywaniu informacji, zwłaszcza wśród mniejszości etnicznych. Respondenci posługujący się językiem ormiańskim i azerskim w dużej mierze polegają na nieformalnych i niefiltrowanych kanałach informacji.

Podatność na dezinformację: Wzrost wykorzystania Internetu i spadek zaufania do tradycyjnych mediów zwiększają podatność na niezweryfikowane i potencjalnie dezinformujące treści. Osady wiejskie i mniejszościowe są szczególnie narażone na efekty dezinformacji z powodu ograniczonego dostępu do różnorodnych źródeł informacji.

b) Analiza strategiczna - oddziaływanie sytuacji w regionie na cele strategiczne Polski

Sytuacja informacyjna w Gruzji ma istotne znaczenie dla celów strategicznych Polski w regionie. Polska, będąc aktywnym promotorem demokracji, wolności słowa i integracji europejskiej, może wykorzystać swoje doświadczenie do wsparcia Gruzji w walce z dezinformacją. Stabilność Gruzji oraz jej odporność na wpływy zewnętrzne, w tym rosyjską propagandę, są kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO oraz budowy szerszego sojuszu państw prozachodnich.

Zagrożenia wynikające z dezinformacji mogą wpłynąć na osłabienie integracji Gruzji z Unią Europejską i NATO, co pozostaje sprzeczne z interesami Polski. Dodatkowo polskie doświadczenia w zwalczaniu dezinformacji i rozwijaniu demokratycznych mediów mogą stać się cennym zasobem w strategicznej współpracy z Gruzją.

c) Szkolenia

W celu podniesienia kompetencji w zakresie walki z dezinformacją, rekomendujemy wdrożyć następujące szkolenia:

Szkolenia dla dziennikarzy:

- Warsztaty z weryfikacji faktów (fact-checking) i rozpoznawania dezinformacji, które wzmocnią warsztat dziennikarzy.
- Szkolenia z etyki dziennikarskiej i odpowiedzialnego przekazywania informacji.
- Szkolenia z wykorzystania narzędzi cyfrowych do monitorowania i analizy mediów społecznościowych.

Szkolenia dla urzędników publicznych:

- Szkolenia z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego i rozpoznawania zagrożeń dezinformacyjnych typu FIMI.
- Szkolenia z zakresu analizy źródeł i weryfikacji informacji.

Szkolenia dla organizacji pozarządowych:

- Szkolenia z zakresu edukacji medialnej i budowania odporności na dezinformację.
- Warsztaty z komunikacji społecznej i angażowania społeczności lokalnych.
- Szkolenia z zakresu monitoringu mediów i analizy dezinformacji.

Szkolenia dla liderów opinii i influencerów:

- Szkolenia z odpowiedzialnego wykorzystywania mediów społecznościowych i unikania szerzenia dezinformacji.
- Warsztaty z rozpoznawania kampanii dezinformacyjnych i technik manipulacji.

d) Wdrożenie

Aby wiedza zawarta w raporcie została efektywnie wykorzystana, rekomendowane jest wdrożenie następujących działań w obszarach takich jak:

Wzmocnienie niezależnych mediów:

- **Wsparcie finansowe i techniczne** dla niezależnych mediów w Gruzji, aby mogły konkurować z mediami prorządowymi i prorosyjskimi.
- **Budowa infrastruktury cyfrowej** – rozwój regionalnych centrów medialnych i wzmocnianie niezależnych kanałów informacyjnych, aby zwiększyć różnorodność i jakość dostępu do informacji.
- **Pomoc w rozwoju mediów cyfrowych** i dostępie do internetu, zwłaszcza na obszarach wiejskich i wśród mniejszości.
- **Inicjatywy na rzecz edukacji medialnej** dla społeczeństwa, aby zwiększyć ich odporność na dezinformację.
- **Wdrożenie regulacji mediów społecznościowych** – współpraca z globalnymi platformami w celu zwiększenia odpowiedzialności za treści publikowane w przestrzeni internetowej.

Monitoring i analiza dezinformacji:

- **Tworzenie lokalnych centrów (think tank/ngo) analitycznych** – dedykowane zespoły badawcze powinny monitorować i analizować dezinformację w Gruzji, identyfikując kluczowe zagrożenia i trendy.
- **Ustanowienie systemu monitorowania** mediów i platform społecznościowych w celu identyfikacji i analizy kampanii dezinformacyjnych.
- **Rozwój narzędzi analitycznych** do śledzenia przepływu dezinformacji i identyfikacji jej źródeł, wykorzystanie **frameworku DISARM**.
- **Regularne publikowanie raportów** z analizą dezinformacji, które będą dostępne dla opinii publicznej i decydentów.

Współpraca międzynarodowa:

- **Budowanie koalicji** z innymi krajami i organizacjami międzynarodowymi, które działają na rzecz zwalczania dezinformacji.
- **Wymiana informacji i doświadczeń** z partnerami zagranicznymi, którzy mają doświadczenie w walce z dezinformacją.
- **Wspieranie dialogu międzykulturowego** i programów wymiany młodzieży, aby budować mosty między społeczeństwami.

Działania ukierunkowane na grupy podatne:

- **Opracowanie strategii komunikacyjnych** dostosowanych do specyficznych potrzeb i preferencji różnych grup wiekowych i etnicznych.
- **Wspieranie inicjatyw społecznych** i lokalnych liderów, aby dotrzeć do społeczności wiejskich i mniejszościowych.
- **Tworzenie treści informacyjnych** w językach mniejszości, aby zwiększyć ich dostęp do wiarygodnych źródeł informacji.

Reagowanie na kryzysy informacyjne:

- **Stworzenie systemu alarmowego** – opracowanie mechanizmów szybkiego reagowania na kampanie dezinformacyjne, które mogłyby destabilizować społeczeństwo.
- **Opracowanie protokołów reagowania** na sytuacje kryzysowe, w których dezinformacja może być szczególnie szkodliwa.

e) Działania Informacyjne

W celu efektywnego przeciwdziałania dezinformacji, rekomendowane jest podjęcie następujących działań informacyjnych:

Promowanie rzetelnych informacji:

- **Wspieranie niezależnych mediów** w tworzeniu wiarygodnych treści informacyjnych.
- **Dostarczanie alternatywnych źródeł informacji** dla społeczeństwa, w tym w językach mniejszości.
- **Tworzenie platform internetowych** i aplikacji mobilnych, które będą promować rzetelne informacje.

Budowanie świadomości publicznej:

- **Kampanie edukacyjne** na temat rozpoznawania dezinformacji i technik manipulacji.
- **Organizowanie debat publicznych** i spotkań informacyjnych, aby podnosić świadomość społeczną.
- **Tworzenie materiałów informacyjnych** w różnych formatach (wideo, audio, infografiki), które będą dostosowane do potrzeb różnych grup odbiorców.

Reagowanie na dezinformację:

- **Szybkie i zdecydowane reagowanie** na kampanie dezinformacyjne, w tym poprzez dementowanie fałszywych informacji i ujawnianie źródeł dezinformacji.
- **Współpraca z platformami społecznościowymi** w celu zwalczania dezinformacji i usuwania fałszywych kont.
- **Promowanie pozytywnych narracji** i wartości, które będą przeciwdziałać dezinformacji i wzmacniać prozachodne nastroje.

Wykorzystanie influencerów i liderów opinii:

- **Współpraca z zaufanymi liderami opinii** i influencerami, aby dotrzeć do różnych grup społecznych i wzmocnić pozytywny przekaz.
- **Angażowanie ich w kampanie informacyjne** i edukacyjne w celu zwiększenia ich zasięgu i skuteczności.

f) Rozwój R&D

Rozwój badań i innowacji technologicznych (R&D) jest kluczowym elementem przeciwdziałania dezinformacji i FIMI. Rekomendowane działania skierowane do gruzińskich NGO powinny obejmować:

Opracowanie narzędzi analitycznych:

- **Tworzenie narzędzi** do śledzenia przepływu dezinformacji i identyfikacji jej źródeł.
- **Wykorzystanie sztucznej inteligencji** i uczenia maszynowego do analizy dużych zbiorów danych i identyfikacji wzorców dezinformacyjnych.

Badania nad dezinformacją:

- **Prowadzenie badań naukowych** nad mechanizmami dezinformacji i jej wpływem na społeczeństwo.
- **Analiza skuteczności różnych strategii** walki z dezinformacją i adaptacja tych strategii do specyficznych warunków Gruzji.
- **Badanie czynników podatności na dezinformację** i opracowywanie metod na wzmacnianie odporności społecznej.

Rozwój technologii do weryfikacji faktów:

- **Tworzenie platform i aplikacji** do weryfikacji faktów i identyfikacji fałszywych informacji.
- **Opracowanie narzędzi** do automatycznego wykrywania manipulacji obrazami i wideo.
- **Wsparcie dla inicjatyw fact-checkingowych** i edukacja społeczeństwa w zakresie weryfikacji informacji.

Współpraca z uczelniami i instytutami badawczymi:

- **Nawiązanie współpracy z uczelniami** i instytucjami badawczymi w Gruzji i za granicą, aby prowadzić wspólne projekty badawcze nad dezinformacją.
- **Organizowanie konferencji i seminariów** naukowych na temat dezinformacji i bezpieczeństwa informacyjnego.
- **Wspieranie programów stypendialnych** dla młodych naukowców zainteresowanych tematyką dezinformacji.

Transfer wiedzy i technologii:

- **Organizacja szkoleń i warsztatów** dla gruzińskich NGO z zakresu nowych technologii i narzędzi do walki z dezinformacją.
- **Wspieranie wymiany wiedzy i technologii** między NGO w Gruzji a organizacjami zagranicznymi.
- **Tworzenie otwartych platform** do wymiany danych i informacji na temat dezinformacji.

Realizacja powyższych działań i wdrożenie wskazanych strategii umożliwią lepszą walkę z dezinformacją w Gruzji, zwiększenie świadomości społecznej oraz umocnienie prozachodnich aspiracji tego kraju. Polska jako strategiczny partner, może odegrać kluczową rolę w budowie stabilnego i odpornego środowiska informacyjnego w Gruzji, wspierając zarówno prodemokratyczne ugrupowania polityczne, jak i organizacje pozarządowe w realizacji tych celów.

Zalecenia dla Polski:

- **Wzmacnianie narracji propolskich:**
  - **Aktywne prezentowanie wkładu Polski** w rozwój i stabilność regionu.
  - **Podkreślanie pozytywnych aspektów** relacji polsko-gruzińskich i wzmacnianie więzi między społeczeństwami.
  - **Zwalczanie antypolskiej propagandy** i wyjaśnianie fałszywych tez.

- **Wspieranie prodemokratycznych sił:** Aktywne wspieranie prodemokratycznych sił politycznych, mediów i organizacji pozarządowych w Gruzji.
- **Wzmacnianie odporności na dezinformację:** Współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu zwalczania dezinformacji, budowanie odporności społeczeństwa na manipulację, inwestycje w media edukacyjne.
- **Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego:** Wspieranie organizacji pozarządowych, projektów edukacyjnych i aktywistów, którzy promują wartości demokratyczne.
- **Dywersyfikacja komunikacji:** Dostosowanie komunikacji do różnych grup odbiorców w Gruzji, w tym uwzględnienie potrzeb osad wiejskich i mniejszości.
- **Współpraca z UE i NATO:** Współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu monitorowania sytuacji w Gruzji i podejmowania skoordynowanych działań na rzecz stabilizacji regionu.
- **Monitoring i analiza sytuacji:** Utrzymywanie stałego monitoringu sytuacji w Gruzji, szczególnie w kontekście kampanii dezinformacyjnych oraz nadchodzących wyborów.
- **Wsparcie finansowe:** Wspieranie prozachodnich projektów oraz niezależnych mediów finansowo, które są poddawane presji ze strony rządu.
- **Zwiększenie świadomości społeczeństwa:** Budowanie świadomości społeczeństwa gruzińskiego na temat zagrożeń wynikających z dezinformacji oraz wzmacnianie umiejętności krytycznego myślenia.
- **Aktywna dyplomacja:** Prowadzenie aktywnej dyplomacji z Gruzją w celu wzmocnienia współpracy i zapewnienia, że kraj nie oddala się od europejskiej drogi.

Polska ma strategiczny interes w promowaniu stabilności i integracji Gruzji ze strukturami europejskimi i atlantyckimi, a wyżej wymienione działania są kluczowe dla osiągnięcia tego celu.

Podsumowując, walka z dezinformacją i FIMI w Gruzji wymaga kompleksowego i skoordynowanego podejścia, opartego na współpracy, edukacji i wsparciu rozwoju

technologii. Polska, mogłaby odebrać strategiczną rolę, ponieważ sama posiada jeszcze pamięć instytucjonalną, a nawet osobową, kiedy wychodziła z rosyjskiej strefy wpływów i budowała demokratyczne standardy. Polska jako partner Gruzji, ma istotną rolę do odegrania w tym procesie.

PROJEKT MUGA

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM INFORMACYJNYM
W MOŁDAWII, UKRAINIE, GRUZJI I ARMENII

INFO OPS
POLSKA

www.infoops.pl | www.dfrlab.org

